

Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise öze devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor.

Ülkelerini anlamaktan geçiyor. Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurum v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe gün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme

eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b

eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da

a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,

sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak desteklenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farkl riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm

BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyu İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se

mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesimiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz

Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statü kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi halkın eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kıybahtı rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir harekete ölgeliler liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölge eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yolları ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'ı ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtına ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş katılımlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı göz ardı Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalarının çok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Arka Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzü kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sıkıydı. Sıkıydı. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir adam. Karavancunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yörenin aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yerimden onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce geldik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseydi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

“Bir zamanlar...”

“İlginç bir iş olmalı.”

“Evet. Eğlenceliydi.”

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir

“Bunlar savaş yaralarının mı?”

Tırnaklarıma baktım. “Hayır. Bunlar çok yeni oldu.”

“Peki, neden işi bıraktın?”

Önce James’e ardından Caroline’a baktım. “Eşim ölüyordu...”

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirir an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

“Bu Megan,” dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini er ve zaman konusunda bir anlamaya vardıktan sonra, bana biraz Megan’dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en eveynli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı levizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve aşında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Bize bilgi veriyorlardı. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını"

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından önce seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’in ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce bir gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylediler.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma korkusundan hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o zaman bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor.”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, "Sence hayatta olması için bir şans var mı?" diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama cevabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürümeye başladı. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için yürümeye başladılar. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gittiğini hissetmiştim.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver'ın de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri çıkararak sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la ilgili düşümleri düşünmeye başladım.

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere San Diego'ya gitmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerimden su damlıyor. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım. Onların ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra hayatın birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçları eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarlaların her şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırıla benzeyen tren görünürdü. Güzel bir manzara.

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün kenarında.

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacakken yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kısırmış, hüznle otluyorlardı.

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamur olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balı ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıylen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

“Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum.” dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çe meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

“Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler.” dedi, “Sizi görmeyi beklemiyordum.” Hizmetçi kıza ses

“Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur.”

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, “Evet.” dedi. “Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum.”

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. “Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, “Yıkanmayalı bayağı oluyor.” dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti.”Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun.” Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birk yordu.

“Hazırlanıyorum ya!” diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. “On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz.”

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi ot önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan C iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

Jo' ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala tela nsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arını keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edersine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matangi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe iyordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kula önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruydu kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğ batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrıcı r suyuna bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Himm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşca karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu’ tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin’li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya’da doğup, İngiltere’de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez’in ve Ortadoğu’nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

“Hanieh’nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez’in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500’ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

“Ortadoğu’daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad

ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi? EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılğanlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar

ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği için petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en önemli faktörleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Filistin-deki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyüyen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan biridir. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir okuma (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir ve bu anlamda gelişmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalizminin ilişkisiyle ilgili bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurum ve kuruluşları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en yakın olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar iyi açıklıyor.

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğini tanımlayan bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel." - Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazı yazarken nelerden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kitap. Bu odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumu ve UluslararasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Geleceği

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve UluslararasılaşmaSonuç
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların Oluşumu
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıla
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin Geleceği

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Mütteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve İnşaat
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıf Oluşumları

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Desentralizasyonu
imiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye önemli bir kırılma getirdi. Bu kırılmanın bütünü çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

gözetimini sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak dile getiren bir yapıya sahipti. Bu yapıyı atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların bir sonucu olarak, Mısır'da Mubarak'ın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mubarak'ın defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi

herkesin beklediği bir gelişme oldu. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle tanımlanabilir. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle tanımlanabilir.

rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mubarak'ın devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlilik başladı. Bu hareketlilik, Mubarak'ın devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlilik başladı.

Ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye

gönderdiği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın da dahil olduğu bir lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da bölgeye

gönderdiği mesajda Mubarak'ın arkasında durdu. Bununla birlikte Mubarak'ın ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler bölgeye aya başladılar. Dil olarak Mubarak'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, bölgeye

sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak desteklenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farkl riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin h rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ıleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa müş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevir an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznü çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüne koydu.

“Bu Megan,” dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştım; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiği er ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan’dan bahsetti: İy bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı levizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünen inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana.

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzat

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından

seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’

ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceği uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyled

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçır

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandı. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerim görünürdüm. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçlandığı kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarlaya bir şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacakken yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çatıları m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balık tutmuş ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıynetken bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde kemeke ve dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğir ve meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

“Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler.” dedi, “Sizi görmeyi beklemiyordum.” Hizmetçi kıza seslendi.

“Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım. Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur.”

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, “Evet.” dedi. “Yıkanmayalı bayağı likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum.”

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. “Evet. belli oluyor.”

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, “Yıkanmayalı bayağı oluyor.” dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. “Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun.” Britta’nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja’nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkay yordu.

“Hazırlanıyorum ya!” diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. “On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz.”

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja’nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo’ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla nsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

“Tebrik ederim Bayan Walters,” dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil et arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

“Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?” Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

“Evet Bay Schönhaupt.” Kelimeler Wanja’nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip ar nu keseceğim,” diye fısıldadı Britta’ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Mar engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

“Hatırlıyor musun şampuan şişesini?” diye sordu Wanja okuldan sonra Britta’yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

“O suratı asla unutmayacağım,” dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap"

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli
lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola
ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W
ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş
ıştı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m
i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş
amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad
ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas
görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B
nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babiş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba
olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka
fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların
yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine
biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde
ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe
ıyordu, sanki az önce ağzından kaçırıldığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö

i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüne. Önüne yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o anda Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Yoldan üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuyordu. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına ağızlarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Wanja kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Camının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, bulaşık saçılarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rüzgâr r kaçıyordu.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun, batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. İşleri Wanja'ya nine sürüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı saçlarını suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakin ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, bulaşık.

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfak hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamıyordu. Onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o.

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğunda desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b.

cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç
hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge
rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s
bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d
göstermeleri idi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt
bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç
saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva
ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'
diği zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da
ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne
hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h
yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c
kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde
kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'
tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan
lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle
elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de
stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme
rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa
atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir
(Arka Kapaktan)

"Hanیه'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz
erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v
şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist
lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v
- Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad
ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe
kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil
e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler
nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği
ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O
rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21

RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmi
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımınİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve Kükür
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sermayenin Etkisi

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Desentralizasyonu

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde

Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye köklü bir kırılma getirdi. Bu kırılma, bütünüyle çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak polisi, bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak yeniden onaylayan birer aracıydılar. Bu ayaklanmalar, her birini atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmalarıyla birlikte 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel bir hareketin k'ın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareket başladı. Önceki liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgedeki politik eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın da dahil olduğu lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın geleceği"ni savunma iddiasını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcükleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği"ni ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle ilgili ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle bürünmüştü. Rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelene on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe "Mısır'da" ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu kapsadığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtlamasını ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e karşı eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş kapsamlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' olarak hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konularla derinden e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları, bu çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği bir bölge. i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en önemli şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Lübnan'daki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçlerini hızlandırmalarına doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyüdü. Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyelini tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir çalışmadır. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir ve bu rolü oynamaktadır. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalizmi arasındaki ilişki bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumlar - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad

ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi? EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılğanlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar

ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Akrasıyla Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzünde kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sözüyleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir adam. Karver avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum. Eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yola çıkarak inşaatın aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümsemedi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağı kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini söylemiş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıldıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne dűşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke z daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağın ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzat

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına bel

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyle

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürürken yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver’la saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepedim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarla şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacakken yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamur olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda balık ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıyken bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. İvan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğme meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. İvan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım. Zor mu? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağı likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor"

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, yavuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim babam örendüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon'un iğne işi kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesi için arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken Wanja yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arının nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edencesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyali, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja yordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni iğne ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dolaştırmazsa, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri Wanja ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaşlığı işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a-

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içi-

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m-

i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş-
amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad-
ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masa-
görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B-
nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babış," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba-
olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkat-
fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol-

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını-
yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine
biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde
ğ gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon-

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü"

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe-
iyordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö-
i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kula-
önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and-
nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, or-
den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıardan ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e-
rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s-
olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor-
un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes m-
yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tü-
aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyor-
kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v-
ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü-

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu
mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi rıcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

“Brrrrrh.” Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

“Hey şişko, sende mi susadın?” Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

“Yazık hayvana,” diye kızıyordu Jo, ama Schröder’in Wanja’ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islanine sürtüyordu.

“İn bakalım, seni matkap.” Wanja Schröder’in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

“Yoğun bir gündü,” diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyuna bastığını fark etti. “Kahretsin, kaç kere...”

“Tamam tamam, sakın ol.” Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Hımm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’ dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi."

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yollarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili o kadar çok şey vardı ki hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemdeki kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'dan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve İran'daki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan biridir. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlamlaştıran titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir kaynak. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu anlamda önemlidir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin ilişkisi üzerine de önemli bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in bu kitabı, ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar net bir şekilde ortaya koyuyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğiyle ilgili bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığı ne yazık ki çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kaynak. Bu odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. H.

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf ÇatışmalarıUluslararasılaşmaMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Geleceği

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların Oluşumu
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın İlk Yarıları
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist Sınıfların Oluşumu

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve MühürleşmesiFaaliyetleriİmalat SektörüALÜMİNYUM Sektörü
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıf Oluşumunun Üzerindeki Etki

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Devrimci Potansiyeli
Gelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye yeni bir kırılma getirdi. Bu kırılmanın bütünüyle ortada olduğu ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokaklar
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kı
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bögeyi doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da aynı aya koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "sınımi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analiz he rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21

RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmi
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesentralizasyonuGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde

Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde köklü bir kırılma yarattı. Bu kırılma, bütünü çöplüğüyle ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak kumandanları, rejimlerin herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak duyurmuştu. Bu ayaklanmalar, meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmalarını parçaladı. 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestolar, rejimlerin makamlarını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle bir yenisayfa açıldı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle tanımlanabilir. Rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi başladı. Önceki liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgedeki politik eylemleri doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın da dahil olduğu lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın geleceği"ni savunma iddiasını kullanırlar bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcükleri "barışçı protesto ve eylemler zaman zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği"ni ileri sürdüler. İstenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle ilgiliydi. Önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle bürünen bir durumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe "Mısır'da" değil, daha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci öncelikli iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu kapsadığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sıfırladığını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e karşı eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş kapsamlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' değil, hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları, bu çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki mağazanın önünde, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Akrabası, Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzü kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sırtımdan baktı. Yıldı. Yıldı. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir adam. Karavancının içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yarı yarıya almıştı. Onların aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlara baktım. Onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi. Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseyerek "Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. An önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini düşünmüşüm. Her zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünürken, inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edebilirsin."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve saçlarında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını düşünmüştü.

kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağız. Çeğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Belki de detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’ın bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce bir gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynamaya bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bu yüzden bir bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulda sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemiş”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma ve karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o zaman bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürümeye başladı. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için yürüdük. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver’la saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri çıkardı. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la birlikte.

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzereydik. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepeden bakıyordum. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’in hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım. Derryn’in göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçları eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarlaları bir şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel.

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin’de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün.

Geçen sefer Prokufy’in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

“Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım.”

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kısırmış, hüzünle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi ot önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan (iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyem hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arınu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matangi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş ışı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta'nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturdu amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masa görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina'ya kazanmışçasına bir ba

olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkatini çekti. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde olduğunu hissediyordu.

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını hatırlatıyordu. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini dinle, biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde Alina da onu öğütüyordu.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bir kere çok kötü kokmuştu."

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü öğren."

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey vardı, sanki az önce ağzından kaçıracağı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarındaki. Wanja önüne doğru koşuyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o anki hızıyla kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru koşuyordu. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonları Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Onun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı. Ne vardı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tüyü gibi görünüyordu. Tüyü ayaklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Wanja kurtulmuştu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Wanja camı kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rüzgârda kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun ve tutkulu. Wanja batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak kollarını sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ö saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo' dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu' tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir katkı sağladı. Körfez Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez Arap devletleri hakkında en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detayli bir şekilde sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kuruluşları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adı geçen Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez Arap devletleri hakkında en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detayli bir şekilde sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kuruluşları - Arab Studies Journal

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü DeğerlendirmekBoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki YörüngelerBölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumunun Sınıfsal YapısıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Sınıfsal YapısıBölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve UluslararasılaşmaSonuçKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez SavaşıBölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların OluşumuSınıfsal Yapı ve Sınıfsal DinamiklerMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuçBölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıla DoğruKörfez'deki Sınıfsal DinamiklerPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin Sınıfsal YapısıBölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşası ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve KükürtKİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel ÖzellikleriBölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'daki Sınıfsal Dinamikler

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DevrimiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde köklü bir kırılma yarattı. Bu kırılmanın bütünüyle çözümlenmesi, uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak savaşçıların varlığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak onaylayan bir yapıyı atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları çöktü. 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların, Mısır'da Mubarak'ın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mubarak'ın defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte bölgedeki rejimler de sarsıldı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle tanımlanabilir. Rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mubarak'ın devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi başladı. Bölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgedeki politikalarını doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın da dahil olduğu bir lehinne yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da bölgeye bir barışa koyar biçimde Mubarak'ın arkasında durdu. Bununla birlikte Mubarak'ın ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler bölgeden ayrılmaya başladılar. Dil olarak Mubarak'a açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "barışa" sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve eylemler zaman zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği" ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mubarak otokrasisine karşı demokrasi yolları, önceden Mubarak rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle büründü. Mubarak'ın yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mubarak'ın öncelikle on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe "barışa" ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mubarak olduğunu ve birinci hedefinin iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı hedefle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı krizle ilgili değil, Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her aşamasını kapsadığını ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sıfırladığını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mubarak'ın

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statü kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak ligini sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak önüne atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmasını yitiren rejimlerin 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler karşısında iktidarı terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi için her türlü girişim eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve “başkaldırmak” anlamına gelen intifada kelimesiyle kıyaslandığında Mısır rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlilikten öte, tam kapsamlı bir toplumsal değişimi gerektirdiği görülmektedir.

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bögeyi doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da aynı aya koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "sınımı" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak desteklenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekli rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analiz he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ıleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa mış, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

“Peki, neden işi bıraktın?”

Önce James’e ardından Caroline’a baktım. “Eşim ölüyordu...”

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

“Bu Megan,” dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiği yer ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan’dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Onlar da detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödülleri aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını"

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'ın ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içeçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyled

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçır

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, ö bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakozu baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rдум. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı.Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

“Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım.”

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

“Bir sundurmanın altına girelim.” dedi Burkin, “Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın.”

“Olur. Çok iyi olur.”

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babiş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ği gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü anlat."

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şeyler vardı, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulakları önüne. Önüne yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o anda Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Yoldan geçenlerin üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına benziyordu. Kuşun ayaklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Kuşun kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının izgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Camının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, kollarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rüzgâr kağıtlarıyla kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun, batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak kollarıyla Wanja'nı sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı kollarını suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, biberiye...

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfakı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamıyordu. Onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o...

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğunu hissediyordu. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini bir cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenleri

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çeyrek hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat gösterirdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz sayıları bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki dalgaların göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britanyalı bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın önüne saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuvarlak, gündüzde gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'nun gözleri diğeri zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da babasınınkiydi.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "neredeyse" hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yollarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili o kadar çok şey vardı ki hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemden dolayı kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'da bir değişim tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve İran'daki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilen bir yazar. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir kaynak. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu rolü oynamaktadır. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalizmi arasındaki ilişkiyi de sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in bu kitabı, Körfez Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detaylı olarak sunuyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini araştırma yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğini araştırmak, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığı kitabı okuyunca, Körfez bölgesinde de benzer bir hareketin başlayabileceğini düşünüyordum. Bu kitap, Körfez bölgesindeki bu hareketin ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. Hanieh

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek: Bir BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki YörüngelerBölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumu

Bölüm 1: Uluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekânsal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası“Altın Çağ”Üretim Genişlemesi ve Uluslararasılaşma n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu’da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez’deki Mekânsal SabitleyiciKörfez’deki Kapitalist Sınıfların SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK’in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist Sınıflar Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi’nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve Çelik İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi’nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu’daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan’da Sermayenin Etkileri Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez’deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi’nin DesentralizasyonuİmamiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi? EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Aralık 2010’da Tunus’ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu’yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye köklü kırılma getirdi. Kırılma, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak savaşçıları, bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak dile getiren bir atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların k’ın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek’in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte rejimin eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve “başkaldırmak” anlamına gelen intifada kelimesiyle karakterize edilmiştir. Rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır’da da sabık diktatör Mübarek’in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlenme, ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıtmıştır. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah’ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan’ın da lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da bölgeye a koyar biçimde Mübarek’in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek’in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler bölgeye aya başladılar. Dil olarak Mübarek’e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, bölgeye a sinimi” laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri “barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır’a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği” ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle ilgili ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle bürünmüş rumcunun yaptığı gibi, Mısır’daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır’ın encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe bir ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutla riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşıyor r’da ve bir bütün olarak Ortadoğu’daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her bir rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da ‘sınıf mücadelesi’ kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtı ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır’daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş katılımlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu’da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu’daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır’ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına ‘ekonomik’ ve siyasi hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimi i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin eylemleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor. Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslararası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile eylemlerine doğrudan müdahale etmektedir. Adam Hanieh (yazar) Filistin’li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya’da doğup, İngiltere’de büyü stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyelinin tümü birleşince ortaya Körfez’in ve Ortadoğu’nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sınırla atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir kaynak (Arka Kapaktan)

eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Aklım Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzünde kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sözüyleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yarı yarıya aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yine onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümsemedi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağı kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz bırakmıştı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüne koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Vücudunda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını bilmiyorlardı. Kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan hızlanmak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağız. Bizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzat

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defteri

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum.

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasınd

seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’

ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce

i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar

a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar.

ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku

sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylediler.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma kavgasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o zaman bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor.”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürümeye başladı. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için yürümeye başladılar. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rdim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşını var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmelerinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka yanını keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyali, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediklerini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dolaştırmazsa, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri Wanja ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaşlığına ihtiyacı vardı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın aklını dağıttı.

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içine girmişti.

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta'nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, maviye kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuştu, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmadıkça masadan uzaklaşıyordu. Britta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masaya attı. Wanja'nın görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle Britta'nın babasının namların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina'ya kazanmışçasına bir bakış attı. Alina'nın olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkatini çekti. Öfkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde olduğunu hissediyordu.

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını hatırlıyordu. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini dinle, biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde Alina'dan da. Alina'nın sesi gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bir kere çok kötü kokuyor."

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü anlat."

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey vardı, sanki az önce ağzından kaçıracağı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulağın önüne. Wanja'nın önüne yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o andan itibaren Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Yanlarından, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı. Nefes alıyordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına benliyordu.

aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruydu. Kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vakti. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Camının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, çamaşır makinesinin saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rüzgar kağıtlarıyla rüzgar kağıt hareketleri.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunluğunda. Batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. İşleri ona göre sınırlıydı.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı saçlarını rüzgar suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, biberon, biberon.

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfakiyi hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamıyordu. Onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o.

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğunu hissedine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini bilmeden cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenleri.

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çamaşır makinesini hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat gösterirdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz sayıları bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki dinamik göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britanyalı bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın önüne geçip saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuvarlak, gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'nun gözleri de o zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da o zaman daha belirgin olurdu.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "neredeyse" hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yemek yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili çok şey biliyordu, kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde. Bu ülkelerin kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'yu tanıyarak tanıyabiliyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Yemen- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyümüş, Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan biridir. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir okuma. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu anlamda önemlidir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin ilişkisi hakkında önemli bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumlar - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in bu kitabı, ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar iyi açıklıyor."

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğini tartışıyor. Bu tartışma, gelecekteki Körfez monarşilerinin geleceğini tartışıyor. Bu tartışma, gelecekteki Körfez monarşilerinin geleceğini tartışıyor. Bu tartışma, gelecekteki Körfez monarşilerinin geleceğini tartışıyor."

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığı kitabı okuyunca, nelerden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kitap olduğunu düşünüyorum. Bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. Hanieh

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumu
UluslararasılaşmaMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfın Oluşumu
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist Sınıfın

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyum ve Çelik
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'daki Sınıf Oluşumları

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Desentralizasyonu
Gelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye önemli bir kırılma getirdi. Bu kırılma, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemlerin kınımını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle halkın eleri sardı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınımın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlenme ölümler ve yaralanmalarla dolu bir süreçti. Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri, birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebi, ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her türlü rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sınıfı ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve politik hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konularla e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği bir i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e gelişmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslararası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri e gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyüyen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyelini tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sınırsız atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir çalışmadır. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için merkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu e gelişmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez bölgesi gün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detaylı e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez bölgesi teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel." - Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri ile nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. H.

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Çatışmaları

rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizm Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve Plastik İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesimasyonuGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi? EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde köklü kırılma ve kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak kumandanları bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak duyurarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemlerle kınanarak makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle rejimin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi doğdu. Önceki liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri gibi birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın geleceği"ni "Mısır'ın geleceği"ni kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve eylemler zaman zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği"ni ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle ilgili ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşıyor olmasıyla değil, Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her aşamasında Mısır'ın geleceğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtlamasını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e karşı eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş katılımlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı gözden kaçırmaktır. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' olarak değil, Mısır'da hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konularla ilgili olarak e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları Mısır'da çok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki mağazanın önünde, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Arka tarafta Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzünde kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sanki gülüyeydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir adam. Karavancının içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilginim yoktu. Eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yola çıkarmıştı. Onların aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer

onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümsemedi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Bana önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini söylemek ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edebilirsin."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını bir kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan hızlanmak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız şeyi bize söyleyeceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez bulabiliriz."

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzattı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri dedim."

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Bize bildirmişti. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o öd aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından önce seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'ın gözleri ıslanmıştı. "Eğer bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içeceğine uzandı.

"Megan'ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?"

"3 Nisan, Pazartesi."

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar ri bulunmayı beklediği için...

"Onu en son ne zaman görmüşler?"

Carver, "Öğleden sonra üç civarı," dedi, "Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun da biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş"

"Biyoloji, o günkü son dersi miydi?"

"Evet."

"Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?"

"Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyledi."

"Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?"

Carver başını iki yana sallayarak, "Hayır," dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart'ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, "Peki şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan'ın odasına bir göz atmak isterim, ç
bir şey."

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rдум. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn’ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güze

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüzünle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmalıy bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmalıy bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi ot önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sö

obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan C iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseriydi.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla a nsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil e arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken a yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip a nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Mat engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturdu amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

“İşte benim kızım,” dedi Britta’nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro’yu masaya bıraktı. Britta’nın görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle Britta’nın namların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

“Sağol babaş,” dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina’ ya kazanmışçasına bir bakış atarak olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

“Aptal inek,” dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

“Donmuş zürafa pipisine benziyor,” dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkatini çekti. Alina’nın fkeyle “Hadi hem-men!” dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde oturuyordu.

“Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar,” dedi Britta, yemekten sonra Wanja’yla beraber derslerinin başına oturduklarını hatırlıyor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor.”

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. “Onun söylediklerini dinlemeyi biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?” “Terbiyesiz konuşmaları” kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde Alina’nın da gibiydi.

“Ah, yapma.” Wanja gözlerini yuvarladı. “Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bir kere çok konuşuyor.”

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja’ya çevirdi.

“Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma,” dedi kışkırtıcı bir sesle. “Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü anlat.”

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta’ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şeyler vardı, sanki az önce ağzından kaçırıldığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarına. Wanja’nın önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o an Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta’nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja’ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja’nın ayakları ona ritim tutuyordu. Onun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı. Ne vardı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına ağıllarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Kufu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo’nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Wanja’nın mının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltılık bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, Alina’nın kırmızı saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

“Brrrrrh.” Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

“Hey şişko, sende mi susadın?” Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip bir şekilde tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, r r kaç hareketi.

“Yazık hayvana,” diye kızılıyordu Jo, ama Schröder’in Wanja’ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak banyo nine sürtüyordu.

“İn bakalım, seni matkap.” Wanja Schröder’in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

“Yoğun bir gündü,” diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyunu bastığını fark etti. “Kahretsin, kaç kere...”

“Tamam tamam, sakın ol.” Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Hımm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’ dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydi.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu’ tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle eleşmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe gün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılma anıydı. Kırılma anı, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir ha ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe

ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm

BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21

RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum

İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se

mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmasını 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel gösterilerin makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi halkın eleri sardı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle karakterize edildi. Rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlenme görüldü. Önceki liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri açısından birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler bölgeye aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "sınır dışı" sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebi" ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe bir ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtını ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı gözden Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

- 1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve politik hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konularla e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Arka Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzü kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Söyleyeydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla konuşmuş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yörenin aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseydi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. An önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve aşılarında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağın ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Bize bilgi veriyorlardı, ama detaylar detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödülleri aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını"

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından önce seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’in ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceği uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önceki gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Birisi bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemiş”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma ve karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o da benim için bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürü r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rдум. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı.Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balı ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıylen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çe meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın ald ığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi oto önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan (iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

Jo' ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala tela nsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil e arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerke

yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arınu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matengi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaşıştı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etseniz!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekildeği gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl göründüğ Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey yordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş t aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruy kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğ batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl nine sürüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrıcı r suyuna bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşıyor onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Himm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu’ tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin’li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya’da doğup, İngiltere’de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez’in ve Ortadoğu’nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

“Hanieh’nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez’in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500’ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

“Ortadoğu’daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

“Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel.”- Gilb

“Adam Hanieh’in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus’ta patlak veren Arap halk hareketler

nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor.” – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C
raslaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası“Altın Çağ”Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu’da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez’deki Mekânsal SabitleyiciKörfez’deki Kapitalist Sınıfla
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21.
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK’in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitaliz
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi’nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se
mayesi’nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu’daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan’da
alar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez’deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi’nin Des
imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010’da Tunus’ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu’yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k’in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek’in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve “başkaldırmak” anlamına gelen intifada kelimesiyle k
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır’da da sabık diktatör Mübarek’in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah’ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek’in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek’in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek’e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi” laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri “barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır’a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır’daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r’da ve bir bütün olarak Ortadoğu’daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da ‘sınıf mücadelesi’ kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır’daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu’da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu’daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır’ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına ‘ekonomik’ v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim
i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin e
şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.
Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista
lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle
elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe gün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılma anıydı. Kırılma anı, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir ha ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe

ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ileydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa müş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yen onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevir an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğin er ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en eveynli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı levizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadın Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Vücudunda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını bilmiyorlardı. Kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, Megan hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan hızla yükselmek için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağız. Bizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana.

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzat

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum.

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasınd

seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’

ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce

i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar

a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar

ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyledi.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o da bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor.”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürüyüp r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandı. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerim rıhtımdum. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn’ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçlandığı kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarla, bir şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin’de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy’in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

“Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım.”

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacakken yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

“Bir sundurmanın altına girelim.” dedi Burkin, “Hadi Alyohin’ e gidelim. Evi çok yakın.”

“Olur. Çok iyi olur.”

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamurlu m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin’ in yaşadığı Sofino’ydü.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balık ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıyayen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin’di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde kemeçten toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç’ i görünce memnuniyetini gizlemedi:

“Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum.” dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğme meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin’i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

“Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler.” dedi, “Sizi görmeyi beklemiyordum.” Hizmetçi kıza ses

“Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım. Sizi? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur.”

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağılıkte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor."

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağılık oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka yanını keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edencesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyali, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja oturdu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Onun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalışıyordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Wanja kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Wanja camının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, masanın kenarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip bir şekilde tembelleşmişti ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rı r kaç hareketi.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunluğu taşıyordu. Wanja batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. İşleri ona göre yürütüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı saçlarını suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, bulaşık.

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşıyordu. Ona onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o kadar hızlıydı ki, Wanja'nın aklından geçmişti.

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğuna inanırdı. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini bir miktar açmıştı. Wanja cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenlere çıkıp gittiğini görmüştü.

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çorapları kontrol etti. Hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat gösterirdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz sayı bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d g göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Brittan bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın c saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu' tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslarara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyu İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler 2008 Krizi Finansal Sonuçlar Krizin Körfez'deki Yansımaları Khaleeji Sermayesi'nin Desimi Gelişiminin Gelecekteki İzleri Doğu Asya Yükselişte mi?

Ekler Ek A. Khaleeji Sermaye Şirketler Grubu Ek B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının Mülkiyeti Kaynakça Dizini Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde kırılma anı olarak bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak kırımını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak önüne atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemlerle kınımın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi doğdu. Önceki liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın geleceği"ni "Mısır'ın geleceği"ni "Mısır'ın geleceği"ni kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcükleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği"ni ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle ilgili olarak, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle bürünmüş bir durumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe "Mısır'da" olarak açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci öncelikli iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu kapsadığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da "sınıf mücadelesi" kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtlamasını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e karşı eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş kapsamlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' olarak değil, hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konularla derinden bağlantılı ve karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları da bu çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği bir bölge. Petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en önemli faktörleri anımsanması başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Yemen- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslararası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçlerini hızlandırmalarına doğrudan müdahale etmektedir. Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyüyen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan birisi. Hanieh'in tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde anlatan titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir kaynak. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz gerektiğini, bölgenin küresel ekonomiye merkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu rolü oynamaktadır. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalizmi arasındaki ilişkiyi de anlatıyor. Birlikte bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in bu konuda yazdığı kitap, bölgeye eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez bölgesi için yazılan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar iyi analiz ediyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasal-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini ve bu süreçte rol oynadıklarını araştırıyor. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez bölgesi için yazılan bir kitapta, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel." - Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketlerini

nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor.” – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf OluşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası“Altın Çağ”Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu’da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez’deki Mekânsal SabitleyiciKörfez’deki Kapitalist Sınıfların Oluşumu
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıla
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK’in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi’nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi’nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu’daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan’da Sınıfların Oluşumu
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez’deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi’nin Devrimi
Gelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010’da Tunus’ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu’yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekânları
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k’in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek’in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve “başkaldırmak” anlamına gelen intifada kelimesiyle kıyaslanabilir
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır’da da sabık diktatör Mübarek’in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah’ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek’in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek’in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek’e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi” laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri “barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır’a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır’daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşı
r’da ve bir bütün olarak Ortadoğu’daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da ‘sınıf mücadelesi’ kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır’daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu’da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu’daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır’ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına ‘ekonomik’ v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı’ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma
de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A
Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y
kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S
yleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yola çıkarak in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseyerek

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. O an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini düşünür ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür ve inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriy

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke z daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağın ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uz

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'ın ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

"Megan'ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?"

"3 Nisan, Pazartesi."

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce o gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Onları ri bulunmayı beklediği için...

"Onu en son ne zaman görmüşler?"

Carver, "Öğleden sonra üç civarı," dedi, "Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş"

"Biyoloji, o günkü son dersi miydi?"

"Evet."

"Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?"

"Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylece"

"Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?"

Carver başını iki yana sallayarak, "Hayır," dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart'ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma

karişmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşamadan, tren kaçar

Carver, "Peki şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan'ın odasına bir göz atmak isterim, ö bir şey."

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

"Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım," derken, elimi Megan'ın Hayat Defteri'nin üstüne koydum. "Polis he

"Evet."

"Bir şey buldular mı?"

Carver omzunu silkti, "Bize geri verdiler."

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, "Sence hayatta olması için bir şans var mı?" diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış ıstakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepe r dım. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba

; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarı şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyrukla bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tı yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. İvan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. İvan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi oto önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja’nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo’ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla notlarını var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

“Tebrik ederim Bayan Walters,” dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmelerinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

“Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?” Bay Schönhaupt cevabı beklerken Wanja yordu.

“Evet Bay Schönhaupt.” Kelimeler Wanja’nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka yanını keseceğim,” diye fısıldadı Britta’ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyalleri, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

“Hatırlıyor musun şampuan şişesini?” diye sordu Wanja okuldan sonra Britta’yla beraber onun evine giderken. Wanja oturdu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeniyle konuşmaya ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

“O suratı asla unutmayacağım,” dedi Wanja gülerek.

“Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım.” Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten’e. “Sırf o ap

“Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt” dedi Wanja.

Bunu Britta’ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta’ydı ve Bay Schönhaupt’un sürekli o iğrenç ve demode “

“Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ.”

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. “Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediklerini?”

“Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü.” Britta Wanja’nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dolaştırmazsa, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri Wanja ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta’yla arkadaşlığı vardı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

“Hey, sen beni dinliyor musun?” Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja’ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja’nın ar

“Kahretsin, dikkat etsene!” Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içine

“Eh, bunu unut artık.” dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe iyordu, sanki az önce ağzından kaçırıldığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıardan ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyca kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde r r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta. Wanja'nın batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islanin nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Hımm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ö saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c

kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'dan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan-ındaki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme pozisyonunda. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da satır aralarına atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir kaynak. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz gerektiği fikrini merkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir ve bu rolü oynamaktadır. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurum ve kuruluşları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in günümüzün en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detaylı ve kapsamlı olarak sunuyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğiyle ilgili bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel." - Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri ve Libya'da yaşananlardan çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kaynak. Bu odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. Hanieh

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumunun UluslararasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma'nın Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve KİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıfların Oluşumları

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesentralizasyonuGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye derinden kırılma yarattı. Bu kırılma, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokaklar ve mahalle komiteleri, bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak yeniden onaylayan birer mekanizma olarak işlev gördü. 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler, rejimlerin makamlarını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte bölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler bir araya geldiler. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, bir

sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak desteklenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farkl riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm

BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyu İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des
imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma
de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A
Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y
kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S
yleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a
avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa
müş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön
ın aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer
onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce geldik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

“Bir zamanlar...”

“İlginç bir iş olmalı.”

“Evet. Eğlenceliydi.”

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir

“Bunlar savaş yaralarının mı?”

Tırnaklarıma baktım. “Hayır. Bunlar çok yeni oldu.”

“Peki, neden işi bıraktın?”

Önce James’e ardından Caroline’a baktım. “Eşim ölüyordu...”

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirirken önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

“Bu Megan,” dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini er ve zaman konusunda bir anlamaya vardıktan sonra, bana biraz Megan’dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve aşılarında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Bize bilgi veriyorlardı. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını"

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından önce seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’in bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce bir gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylediler.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma korkusundan hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o zaman bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor.”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, "Sence hayatta olması için bir şans var mı?" diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepe r düm. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kıstırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamur olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balı ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıylen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

“Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum.” dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çe meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

“Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler.” dedi, “Sizi görmeyi beklemiyordum.” Hizmetçi kıza ses

“Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur.”

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, “Evet.” dedi. “Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum.”

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. “Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, “Yıkanmayalı bayağı oluyor.” dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti.”Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun.” Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

“Hazırlanıyorum ya!” diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. “On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz.”

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın al dığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi ot önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan C iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

Jo' ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala tela nsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arını keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matengi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe iyordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kula önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruydu kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğ batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrıcı r suyuna bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Himm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşca karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu’ tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin’li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya’da doğup, İngiltere’de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez’in ve Ortadoğu’nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

“Hanieh’nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez’in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500’ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

“Ortadoğu’daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad

ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez günün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka-
"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r-
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb-
"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler-
nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği-
ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A-

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm-
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O-
rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin-
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası-
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav-
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıflar-
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21-
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitaliz-
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum-
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se-
mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da-
alar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des-
imiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz-
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat-
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak-
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan-
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me-
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel-
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme-
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k-
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har-
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri-
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö-
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis-
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da-
a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler-
aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve-
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest-
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y-
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek-
rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M-
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç-
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci-
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı-
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş-
r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he-
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s-
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba-
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş-
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay-
Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v-
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular-
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar-

ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurum v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme

eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b

eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da

a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,

sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak desteklenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farkl riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin h rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ıleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa müş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevir an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznü çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüne koydu.

“Bu Megan,” dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmemek üzere gittiği er ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan’dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı levizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. K    k taşlardan benek benek görünen inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. G z

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anılayabiliyordu:  ocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Vaaşında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke  daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonrada almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana.

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzat

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından

seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’

ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyled

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçır

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri ile sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerim görünürdüm. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçlandığı kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarla işi, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacakken yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacalarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çatıları m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balık tutmuş ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıynetken bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde kemeğin dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğme ve meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

“Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler.” dedi, “Sizi görmeyi beklemiyordum.” Hizmetçi kıza seslendi.

“Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım. Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur.”

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, “Evet.” dedi. “Yıkanmayalı bayağı likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum.”

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. “Evet. belli oluyor.”

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, “Yıkanmayalı bayağı oluyor.” dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. “Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun.” Britta’nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja’nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkay yordu.

“Hazırlanıyorum ya!” diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. “On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz.”

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja’nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo’ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşınınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

“Tebrik ederim Bayan Walters,” dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

“Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?” Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

“Evet Bay Schönhaupt.” Kelimeler Wanja’nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arınan keseceğim,” diye fısıldadı Britta’ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matenengi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

“Hatırlıyor musun şampuan şişesini?” diye sordu Wanja okuldan sonra Britta’yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmenin ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

“O suratı asla unutmayacağım,” dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap"

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli
lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola
ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W
ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş
ıştı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m
i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş
amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad
ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas
görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B
nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babiş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba
olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka
fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların
yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerin
biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde
ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe
ıyordu, sanki az önce ağzından kaçırıldığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö

i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüne. Önüne yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o anda Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Unun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçtu. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına ağırlarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Wanja kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Camının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, duvarın kenarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rüzgâr r kaçıyordu.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun, batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. İşleri bitince nine sürüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı saçlarını suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakin ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, bulaşık.

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfak hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamıyordu. Onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o.

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğunda desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b.

cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç
hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge
rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s
bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d
göstermeleri idi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt
bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç
saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva
ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'
diği zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da
ydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne
hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h
yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c
kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde
kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'
tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan
lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle
elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de
stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme
rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa
atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir
(Arka Kapaktan)

"Hanیه'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz
erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v
şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist
lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v
- Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad
ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe
kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil
e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler
nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği
ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O
rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21

RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmi
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesentralizasyonuGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde köklü kırılma ve kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak savaşçıları tarafından sürdürülen bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak yeniden onaylayarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların karşısında kın'ın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte halkın eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi olarak ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın kın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yolları kın ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşama r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtına ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' olarak hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği bir bölge i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin eylemleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Lübnan'daki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile eylemlerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyümüş, Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiştir... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyelini tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmıştır.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sınırlı atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir çalışmadır. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir ve bu rolü oynamaktadır. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalizmi arasındaki ilişki bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kuruluşları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad

ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi? EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılğanlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar

ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Akrasıyla Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzünde kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sözüyleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir adam. Karver avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum. Eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yola çıkarak inşaatın aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yine onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseydi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağı kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir çizgi vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini söylemiş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke z daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağın ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez bulabiliriz.”

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzattı.

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defteri demişler.”

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına belki de söylemiştim. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o ödülleri aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını okumuştum.

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’ın yüzü biraz daha soluktu. “Bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce bir kez daha aramıştı. O gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bu yüzden onları bulmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulda sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş.”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemiş.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürürken yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışla Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver’la saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepedim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarla şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacakken yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyrukla bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamur olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda balık ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıyken bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. İvan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğme meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. İvan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağı likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, yavuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğneleri iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesi arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arın nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edencesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Maten engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a-

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içi-

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m-

i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş-
amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad-
ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masa-
görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B-
nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babış," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba-
olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkat-
fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol-

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını-
yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine
biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde
ğ gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon-

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü"

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe-
iyordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö-
i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak-
önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and-
nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, or-
den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıardan ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e-
rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s-
olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor-
un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes m-
yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tü-
aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyor-
kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v-
ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü-

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu
mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi rıcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

“Brrrrrh.” Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

“Hey şişko, sende mi susadın?” Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

“Yazık hayvana,” diye kızılıyordu Jo, ama Schröder’in Wanja’ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islanine sürtüyordu.

“İn bakalım, seni matkap.” Wanja Schröder’in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

“Yoğun bir gündü,” diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyuna bastığını fark etti. “Kahretsin, kaç kere...”

“Tamam tamam, sakın ol.” Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Hımm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi."

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yollarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili o kadar çok şey vardı ki hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemdeki kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'dan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Irak- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan biridir. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlamlaştıran titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir okuma (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu anlamda önemlidir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin ilişkisi üzerine de önemli bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in bu kitabı, ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detaylı ve kapsamlı bir şekilde sunuyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğiyle ilgili bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri ile ilgili olarak nelerden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir okuma. Bu odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. Hanieh

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf OluşumuUluslararasılaşmaMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Mekansal Yapılanması

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma"Yeni Dünya Savaşı"SonuçKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların OluşumuKörfez'deki Sınıfların OluşumuSanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın İlk YarılarıKüresel RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist Sınıfların Oluşumu

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyum ve KükürtİKTik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıfların Oluşumu

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesentralizasyonuGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye bir kırılma getirdi. Bu kırılmanın bütünüyle ortada olduğu söylenemez. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokaklar ve binaların kontrolünü sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak dile getiren bir yapıya sahipti. Bu yapıyı atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları çöktü. 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların sona ermesiyle birlikte rejimin makâmını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte rejimin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlilik başladı.

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların sona ermesiyle birlikte rejimin makâmını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte rejimin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlilik başladı.

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bögeği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analiz he rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21

RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmi
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve Kükürt
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sermayenin Etkileri

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Desentralizasyonu

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde

Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye derinden kırılma getirdi. Bu ayaklanmaların bütünü çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak polisi bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak onaylamaya çalıştı. Bu ayaklanmaların meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları çöktü. 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların Mısır'da Mubarak'ın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mubarak'ın defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle bir yenisayfa açıldı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle karakterize edildi. Mubarak rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mubarak'ın devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlilik yaşandı. Önceki liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgedeki politik eylemleri doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın da dahil olduğu lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da Mısır'a bir aya kadar destek koyar biçimde Mubarak'ın arkasında durdu. Bununla birlikte Mubarak'ın ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'dan ayrılmaya başladılar. Dil olarak Mubarak'a açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın geleceği için" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcükleri "barışçı protesto ve eylemler zaman zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği" ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mubarak otokrasisine karşı demokrasi talepleriyle ilgili olarak, önceden Mubarak rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle bürünmüştü. Mubarak'ın yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mubarak'ın öncelikle on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mubarak'ın açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mubarak olduğunu ve birinci hedefinin Mubarak'ı iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı hedefle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her aşamasını kapsadığını ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sıfırladığını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mubarak'ın eylemlerinin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş kapsamlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' olarak değil, hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mubarak rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları da bu çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki mağazanın önünde, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Arka Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzü kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sırtımdan baktığımda, gözlerimle gördüğüm kadarıyla, o kadar iletken değildi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir adam. Kararlı, avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilgilim yoktu. Mısır'da, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yörenin en zengin ailesinin aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça, onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi. Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseyerek "Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. An önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini düşünmüş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en çok orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünürken inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edebilirsin."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve saçlarında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını düşünmüyorlardı.

kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağız. Çeğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzattı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Belki de detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'ın bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içeceğine uzandı.

"Megan'ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?"

"3 Nisan, Pazartesi."

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önceki gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynamaya bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bu yüzden bir bulunmayı beklediği için...

"Onu en son ne zaman görmüşler?"

Carver, "Öğleden sonra üç civarı," dedi, "Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş"

"Biyoloji, o günkü son dersi miydi?"

"Evet."

"Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?"

"Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemiş."

"Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?"

Carver başını iki yana sallayarak, "Hayır," dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart'ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma ve karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, "Peki şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan'ın odasına bir göz atmak isterim, o zaman bir şey."

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

"Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım," derken, elimi Megan'ın Hayat Defteri'nin üstüne koydum. "Polis her şeyi biliyor."

"Evet."

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürümeye başladı. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için yürüdük. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver’la saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri duyuldu. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la birlikte.

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzereydik. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepeden inceden yürüyordum. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’in hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım. Derryn’in göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçları eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarlalarıyla bir şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel.

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin’de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün.

Geçen sefer Prokufy’in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

“Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım.”

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kısırmış, hüzünle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağı likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi oto önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan (iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arınu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matangi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediyi?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş ışı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturdu amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masa görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba

olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkatini çekti. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde olduğunu hissediyordu.

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını hatırlatıyor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini dinlemeyi bırak. Biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde Alina da onu öğütüyordu.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bir kere çok kötü kokuyor."

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü öğren."

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey vardı, sanki az önce ağzından kaçıracağı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarındaki. Wanja önüne doğru koşuyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o anki hızıyla kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru koşuyordu. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonları Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Yağmurun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı. Ne vardı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tüyü gibi görünüyordu. Tüy ayaklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Tüy, Wanja'nın ayakları altına girdi. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Wanja camı kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rüzgârda kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun ve tatlıydı. Wanja batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak kedi gibi sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ö saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo' dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu' tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği için petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin etkileri anlaşılmalıdır. Şemeleri anlamamanın başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan birini tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da satır aralarına söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir başvuru (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için merkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu açıdan önemlidir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve kuruluşu - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in günün gün başı keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detaylı olarak sunuyor.

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğini tartışıyor. Bu tartışma, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel." - Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığından çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kaynak. Bu odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. H.

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumunun UluslararasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma'nın Çığırına KalkmasıKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların OluşumuSınırın SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıla RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve ÇelikİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıf Oluşumları

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesentralizasyonuGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye bir kırılma getirdi. Bu kırılma, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

güçlerini sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak halkın önüne atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler, rejimlerin makamlarını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi

herkesin beklediği bir gelişmeydi. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kıyaslanabilir. Bu ayaklanmaların yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bögeyi doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da aya koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "sınımı" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak desteklenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analiz he rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ıleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa mış, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Onlar da detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını"

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'ın ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içeceği uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyled

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçır

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakozu baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rдум. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı.Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

“Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım.”

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

“Bir sundurmanın altına girelim.” dedi Burkin, “Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın.”

“Olur. Çok iyi olur.”

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ği gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü anlat."

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şeyler vardı, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarına. Önüne yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o andan itibaren Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Yoldan saptı, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçtu. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına benliydi. Aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının izgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Camın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, kollarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rüzgâr kağıtlarıyla kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun, batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak kollarıyla nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı kollarını suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, biberiye...

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfakı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamıyordu. Onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o...

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmeye BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Ç

rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizm Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve KİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesimiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi? EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde kırılma ve kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak kumandanları bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak duyurarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların kınımını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte rejimin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi doğdu. Önceki liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri gibi birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın geleceği"ni savunma iddiasını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcükleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği"ni ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle ilgili ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüştürüldü. Rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe bir halk hareketi olarak eleştirilmesinde bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutla riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı Ortadoğu'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu kapsadığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtlamasını ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e karşı eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş katılımlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı gözden kaçırmaktır. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' olarak ele alınması doğru değildir. Mısır'ın bu konularda ne kadar etkili olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları da bu ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimi göstermektedir. i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin etkeni olmaları şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor. Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslararası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçlerini hızlandırmalarına doğrudan müdahale etmektedir. Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyüdü. Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyelini tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da somut bir dille söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir kaynak. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir katkı sağladı. Körfez Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez Arap devletleri hakkında en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detayli olarak sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adı geçen Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez Arap devletleri hakkında en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detayli olarak sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşileri hakkında önemli bir katkı sağladı. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez Arap devletleri hakkında en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detayli olarak sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında önemli bir katkı sağladı. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez Arap devletleri hakkında en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detayli olarak sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumu
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve UluslararasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin
Bölüm 3: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve UluslararasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşası ve Mütteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve KİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıf Oluşumları
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Devrimci PotansiyeliGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde önemli bir kırılma noktası olarak ortaya çıktı. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak militanları tarafından sürdürülen bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak yeniden onaylayan bir yapıya sahipti. 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların makamları terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte bölgedeki rejimlerin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi başladı. Bölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgedeki politikalarını doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın da dahil olduğu bir lehinne yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da bölgeye bir barışa koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler bölgeden ayrılmaya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "barışa" sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve eylemler zaman zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği" ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yolları, ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle bürünmüştü. Rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelenele on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe bir halka açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşılların r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtlamasını ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek

eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Akrabası mıydı? Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzünde kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sözüyleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yarı yarıya almıştı. Onun aldığı isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yine onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseydi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağı kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüne koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini söylemiş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Vaziyetinde, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını bilmezken, bir kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan hızlanarak devam etmek için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımızdır. Bizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzat

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defteri

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum.

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasınd

seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’

ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceği uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksandokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce

i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar

a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar.

ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku

sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylediler.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma kavgasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o zaman bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor.”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürümeye başladı. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için yürümeye başladılar. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rdim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmalıy bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyo

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmalıy bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşını var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmelerinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka yanını keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyali, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes r yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı

aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruydu. Kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vakti. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Camın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi. Sıcak saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, r r kaç hareketi.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta. Batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak kollarıyla nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğuna desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın önüne geçip saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva gibi, gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'nun gözleri de o zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da o zaman daha belirgin olurdu.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "neredeyse" hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yemek yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili çok şey biliyordu, kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde. Bu ülkelerin kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'yu anlamak için Körfez'i tanıtan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Yemen- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerinin gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyümüş, Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan biridir. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir okuma. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu anlamda önemlidir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin ilişkisi hakkında önemli bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in bu kitabı, ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en derin ve en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detaylı ve kapsamlı bir şekilde sunuyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini ve geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez'in geleceğini tanımlayan bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbey

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığı nelerden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kitap. Bu kitap ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. Hanieh

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumu
UluslararasılaşmaMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfın Oluşumu
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist Sınıfın

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyum ve İnşaat
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'daki Sınıf Oluşumları

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Desentralizasyonu
Gelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye önemli bir kırılma getirdi. Bu kırılma, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemlerin kınımını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle halkın eleri sardı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınımın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlenme ölümler ve yaralanmalarla dolu bir süreçti. Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri, birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "sınır dışı" sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebi, ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşama r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her birliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtını ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmıyor. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' olarak hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği bir bölge. i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin eylemleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- ve Ortadoğu'daki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyümüş, Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiştir... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan bir insan. Ortadoğu'nun tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sınırsız bir atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir çalışmadır. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu rolü oynamaktadır. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalizmi arasındaki ilişkiyi de analiz ediyor. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detaylı bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez bölgesi için günün en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detaylı bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini ve geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez bölgesi için neyi temsil ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert M. Joseph, "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığı nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir çalışmadır. ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - Arab Studies Journal

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek: Ortadoğu'da BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Çatışmaları

raslaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizm Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve Plastik İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesimasyonuGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi? EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye kırılma ve kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak kumandanları bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak duyurarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler kınımın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle rejimin eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınımın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi olarak ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri olarak birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcükleri "barışçı protesto ve eylemler zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği" ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle kınım, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşıyor olmasıyla Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her aşamasını kapsadığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sıfırladığını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş katılımlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı gözden kaçırmaktır. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' olarak hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları Mısır'da çok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki mağazanın duvarı, duvarı, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Ayağına Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzünde kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sanki gülüyeydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yola çıkarak in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer

onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümsemedi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Bana önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini söylemek ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edebilirsin."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını bir kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan hızlanmak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez bulabiliriz."

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzattı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri demiş."

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Belki de detmişdik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o ödülü aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını okumuştum.

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra sordukları sorular seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver, “Eğer bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce Megan’ın son görülme yeri olan odayı aradılar. Oda boştu. O gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Çünkü onları bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulda biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş.”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemişti.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma korkusundan hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o zaman bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rдум. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’in hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn’in göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güze

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüzünle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmalıy bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmalıy bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi ot önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sö

obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan C iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseriydi.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla a nsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil e arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken a yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip a nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Mat engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturdu amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

“İşte benim kızım,” dedi Britta’nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro’yu masaya bıraktı. Britta’nın babası, görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle Britta’nın babası, nelerin yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

“Sağol babaş,” dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina’ya kazanmışçasına bir bakış atan olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

“Aptal inek,” dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greylift sorbesi vardı.

“Donmuş zürafa pipisine benziyor,” dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkatini çekti. “Hadi hem-men!” dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde olduğunu hissediyordu.

“Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar,” dedi Britta, yemekten sonra Wanja’yla beraber derslerinin başına oturduklarını hatırlıyordu. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor.”

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. “Onun söylediklerini dinlemeyi bırak. Biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?” “Terbiyesiz konuşmaları” kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde Alina’nın da. “Gibi.”

“Ah, yapma.” Wanja gözlerini yuvarladı. “Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bir kere çok kötü kokuyor.”

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja’ya çevirdi.

“Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma,” dedi kışkırtıcı bir sesle. “Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü anlat.”

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta’ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şeyler vardı, sanki az önce ağzından kaçıracağı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarına. Wanja önüne doğru yürüyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o anki hissiyatı, Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta’nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru yürüyordu. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja’ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja’nın ayakları ona ritim tutuyordu. Yanından geçenlerin üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı. Ne vardı? epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına benziyordu. aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Kufasıyla şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo’nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Wanja, evin kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltılık bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

“Brrrrrh.” Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

“Hey şişko, sende mi susadın?” Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rüzgâr kaç hareketleri.

“Yazık hayvana,” diye kızılıyordu Jo, ama Schröder’in Wanja’ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak banyo sürtüyordu.

“İn bakalım, seni matkap.” Wanja Schröder’in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

“Yoğun bir gündü,” diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı deri suyunu bastığını fark etti. “Kahretsin, kaç kere...”

“Tamam tamam, sakın ol.” Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, biberon.

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamıyordu. Onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Hımm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğunda desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini bulandırmaya cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çarşafı hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat gösterirdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz sayıları bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki dinamik göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britanyalı bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın önüne saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuvarlak. Gündüzde gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’nun olduğu zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da aynıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “neredeyse” hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yollarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili çok şey kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde. Kimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu’da çoktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılma anıydı. Kırılma anı, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir ha ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe

ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmasını 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel gösterilerin makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle halkın eleri sardı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle karakterize edilmiştir. Bu rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlenme görüldü. Önceki liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri ile birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler bölgeye aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yolları, ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekillerde rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtını ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş kapsamlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı gözden Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve politik olarak hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konularla ilgili e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Arka Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzü kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sözüyleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yörenin aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseydi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. An önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve aşılarında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Bize bilgi veriyorlardı, ama detaylar yoktu. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödülleri aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını"

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından önce seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’in ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceği uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyled

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçır

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, ö bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürü r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped r dum. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı.Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyrukla bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balı ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıylen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çe meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın ald ığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi oto önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan (iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

Jo' ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala tela nsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil e arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerke

yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arı nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Mat engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş ışı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etseniz!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturdu amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekildeği gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl göründüğ Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey yordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş t aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruy kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğ batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl nine sürüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrıcı r suyuna bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Himm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu’ tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin’li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya’da doğup, İngiltere’de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez’in ve Ortadoğu’nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

“Hanieh’nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez’in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500’ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

“Ortadoğu’daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

“Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel.”- Gilb

“Adam Hanieh’in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus’ta patlak veren Arap halk hareketler

nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor.” – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C
rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası“Altın Çağ”Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu’da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez’deki Mekânsal SabitleyiciKörfez’deki Kapitalist Sınıfla
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21.
RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK’in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitaliz
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi’nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se
mayesi’nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu’daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan’da
alar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez’deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi’nin Des
imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010’da Tunus’ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu’yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k’in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek’in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve “başkaldırmak” anlamına gelen intifada kelimesiyle k
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır’da da sabık diktatör Mübarek’in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah’ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek’in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek’in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek’e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi” laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri “barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır’a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır’daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r’da ve bir bütün olarak Ortadoğu’daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da ‘sınıf mücadelesi’ kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır’daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu’da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu’daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır’ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına ‘ekonomik’ v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim
i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin e
şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.
Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista
lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle
elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılma anıydı. Kırılma anı, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir ha ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe

ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ıleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa müş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yen onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevir an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğin er ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı levizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadın Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke z daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzat

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum.

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasınd

seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’

ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce

i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar

a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar

ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyledi.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he-

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama cevabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürüyüp r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandı. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerim rıhtımdum. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn’ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçlandığı kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarla, bir şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin’de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy’in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

“Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım.”

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacakken yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

“Bir sundurmanın altına girelim.” dedi Burkin, “Hadi Alyohin’ e gidelim. Evi çok yakın.”

“Olur. Çok iyi olur.”

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamurlu m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin’ in yaşadığı Sofino’ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balıkçı ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıyayen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin’di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde kemeçten toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç’ i görünce memnuniyetini gizlemedi:

“Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum.” dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğeme meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin’i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

“Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler.” dedi, “Sizi görmeyi beklemiyordum.” Hizmetçi kıza ses

“Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım değil mi? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur.”

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağılıkte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor."

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağılık oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bugünün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğili kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşınınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka yanını keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edencesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyali, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja oturdu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediyi?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dolaştırırsa, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri Wanja ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaşlığına ihtiyacı vardı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın aklını dağıtıyordu.

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içine girmişti.

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta'nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, maviye kaplı kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuştu, ama Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmadan yemiştir. Britta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masaya bıraktı. Wanja'nın görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle Britta'nın babasının yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol baba," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina'ya kazanmışçasına bir bakış attı. Alina'nın tek oydusu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkatini çekti. Öfkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde olduğunu düşünüyordu.

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını düşünüyordu. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini dinle, biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde Alina'dan da. Alina'nın sesi gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bir kere çok kötü kokuyor."

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bilmiyorsun."

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey vardı, sanki az önce ağzından kaçıracağı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarının arkasından. Wanja önüne doğru koşuyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o andan itibaren Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan da sokaktan sokaklara doğru, den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru koşuyordu.

rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalışıyordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağıydı. Wanja aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Wanja ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Wanja camının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, masanın kenarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip bir şekilde tembeldi ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, r r kaç hareketi.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta. Wanja batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Wanja nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r r suyuna bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşıyordu. Wanja onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Hımm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğunda desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b r cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç r hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat gerdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz sayı bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın o saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili o kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu' tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslarara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyu İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se

mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des
imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim
i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e
şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista
lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle
elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de
stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme
rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.
Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s
atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir
(Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz
erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v
şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist
lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v
- Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad
ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe
kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka
"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil
e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb
"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler

nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor.” – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C
raslaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası“Altın Çağ”Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu’da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez’deki Mekânsal SabitleyiciKörfez’deki Kapitalist Sınıfla
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21.
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK’in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitaliz
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi’nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se
mayesi’nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu’daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan’da
alar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez’deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi’nin Des
imiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010’da Tunus’ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu’yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k’in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek’in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve “başkaldırmak” anlamına gelen intifada kelimesiyle k
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır’da da sabık diktatör Mübarek’in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah’ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek’in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek’in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek’e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi” laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri “barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır’a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır’daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r’da ve bir bütün olarak Ortadoğu’daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da ‘sınıf mücadelesi’ kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır’daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu’da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu’daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır’ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına ‘ekonomik’ v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı’ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma
de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A
Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y
kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S
yleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yola çıkarak in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümsekti.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. O an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini düşünür ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edemiyordum."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriy

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke z daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağın ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uz

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'ın bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

"Megan'ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?"

"3 Nisan, Pazartesi."

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce bir gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Onları bulunmayı beklediği için...

"Onu en son ne zaman görmüşler?"

Carver, "Öğleden sonra üç civarı," dedi, "Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş"

"Biyoloji, o günkü son dersi miydi?"

"Evet."

"Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?"

"Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylecekti."

"Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?"

Carver başını iki yana sallayarak, "Hayır," dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart'ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basarak

karişmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşamadan, tren kaçar

Carver, "Peki şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan'ın odasına bir göz atmak isterim, ö bir şey."

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

"Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım," derken, elimi Megan'ın Hayat Defteri'nin üstüne koydum. "Polis he

"Evet."

"Bir şey buldular mı?"

Carver omzunu silkti, "Bize geri verdiler."

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, "Sence hayatta olması için bir şans var mı?" diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış ıstakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğuunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepe r dım. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba

; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarı şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyrukla bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tı yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. İvan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. İvan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi oto önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja’nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo’ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla notlarını var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

“Tebrik ederim Bayan Walters,” dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

“Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?” Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

“Evet Bay Schönhaupt.” Kelimeler Wanja’nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arın nu keseceğim,” diye fısıldadı Britta’ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Mat eri engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

“Hatırlıyor musun şampuan şişesini?” diye sordu Wanja okuldan sonra Britta’yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ıkama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

“O suratı asla unutmayacağım,” dedi Wanja gülerek.

“Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım.” Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten’e. “Sırf o ap

“Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt” dedi Wanja.

Bunu Britta’ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta’ydı ve Bay Schönhaupt’un sürekli o iğrenç ve demode “

“Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ.”

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. “Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediklerini?”

“Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü.” Britta Wanja’nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta’yla arkadaş ışı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

“Hey, sen beni dinliyor musun?” Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja’ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja’nın ar

“Kahretsin, dikkat etsene!” Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

“Eh, bunu unut artık.” dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe iyordu, sanki az önce ağzından kaçırıldığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, or den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıardan ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyca kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde r r kaç hareketi.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta. Wanja'nın batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islanin nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'd ığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c

kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'dan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan-ındaki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme

rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da satırla söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir

(Arka Kapaktan)
"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için merkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir ve gelişmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalistlik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurum ve kuruluşları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in günün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşiyi teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri gözlemleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumunun UluslararasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma'nın Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların OluşumuSınırın SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıla RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve İnşaat SektörüİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıfların Oluşumları

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des

İmiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz

Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat

kirılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak

ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel

k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme

eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle ki

rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri

birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö

sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak desteklenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farkl riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm

BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se

mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des
imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma
de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A
Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y
kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S
yleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a
avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa
muş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön
ın aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer
onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce geldik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

“Bir zamanlar...”

“İlginç bir iş olmalı.”

“Evet. Eğlenceliydi.”

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir

“Bunlar savaş yaralarının mı?”

Tırnaklarıma baktım. “Hayır. Bunlar çok yeni oldu.”

“Peki, neden işi bıraktın?”

Önce James’e ardından Caroline’a baktım. “Eşim ölüyordu...”

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirir an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

“Bu Megan,” dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini er ve zaman konusunda bir anlamaya vardıktan sonra, bana biraz Megan’dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en eveynli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı levizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Bize bilgi veriyorlardı. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını"

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından önce seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’in bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce bir gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylediler.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma, karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o da bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor.”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, "Sence hayatta olması için bir şans var mı?" diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepe r düm. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kıstırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamur olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balı ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıylen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çe meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkay yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi ot önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan C iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

Jo' ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala tela nsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arını keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matengi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe iyordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kula önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruydu kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğ batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrıcı r suyuna bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Himm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşca karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu’ tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin’li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya’da doğup, İngiltere’de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez’in ve Ortadoğu’nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

“Hanieh’nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez’in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500’ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

“Ortadoğu’daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad

ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez günün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka-
"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r-
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb
"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılma anıydı. Kırılma anı bütünüyle çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar

ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği için petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en önemli faktörleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Filistin-deki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan biridir. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir okuma (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir ve bu anlamda gelişmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalizminin ilişkisiyle ilgili bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurum ve kuruluşları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en yakın olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar iyi açıklıyor.

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğini tanımlayan bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel." - Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri ve Libya'daki olaylardan çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir okuma. Bu odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf OluşumuUluslararasılaşmaMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Geleceği

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve UluslararasılaşmaSonuç
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların Oluşumu
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıla
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin Geleceği

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Mütteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve İnşaat
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıf Oluşumunun Etkileri

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Desentralizasyonu
imiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye önemli bir kırılma getirdi. Bu kırılmanın bütünü çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

gözetimini sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak taze tuttu. Bu rejimlerin

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler, rejimlerin

k'ın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte bölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini

birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye ilişkin politikalarının

lehinine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır halkı aleyhine

a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler ülkeye başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, bu

sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak desteklenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farkl riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin h rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki m de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ıleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa müş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevir an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznü çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüne koydu.

“Bu Megan,” dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmemek üzere gittiği er ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan’dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı levizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. K    k taşlardan benek benek görünen inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. G z

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anılayabiliyordu:  ocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Vaaşında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke  daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana.

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatı

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından

seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’

ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceği uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyled

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçan

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandı. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerim görünürdüm. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçlandığı kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarlaya bir şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacakken yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çatıları m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balık tutmuş ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıynetken bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde kemeğin dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğneme meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

“Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler.” dedi, “Sizi görmeyi beklemiyordum.” Hizmetçi kıza seslendi.

“Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım değil mi? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur.”

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, “Evet.” dedi. “Yıkanmayalı bayağı süredir. Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, yüzünün ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti.” Bana benim baba hakkında hiçbir şey bilmiyorsun.” Britta’nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja’nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bütün hayatının bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Basamağa olurdur, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. “Evet. belli oluyor.”

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, “Yıkanmayalı bayağı oluyor.” dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, yüzünün ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti.” Bana benim baba hakkında hiçbir şey bilmiyorsun.” Britta’nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja’nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bütün hayatının bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkararlıydı. Birkararlıydı.

“Hazırlanıyorum ya!” diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. “On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz.”

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı bir elbise vardı. Büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözün öbüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca sınavı vardı ve şansını iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja’nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına giremezdi. Ama rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon’un giyiği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri gibiydi.

Jo’ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yanına geldi. “Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt geldi.

“Tebrik ederim Bayan Walters,” dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesi için. “Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

“Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?” Bay Schönhaupt cevabı beklerken yanına geldi.

“Evet Bay Schönhaupt.” Kelimeler Wanja’nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka yanına döndü. “Ama bu kadar zayıf alarak çöpe gidecek,” diye fısıldadı Britta’ya doğru, ama tekrar tehdit edersesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matruşka’nın rengi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt’un yanına geldi.

“Hatırlıyor musun şampuan şişesini?” diye sordu Wanja okuldan sonra Britta’yla beraber onun evine giderken. Wanja’nın annesi, Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeniyle konuşmuştu. “Ama bu kadar zayıf alarak çöpe gidecek,” diye fısıldadı Britta’ya doğru, ama tekrar tehdit edersesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matruşka’nın rengi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt’un yanına geldi.

“O suratı asla unutmayacağım,” dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap"

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli
lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola
ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W
ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş
ıştı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m
i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş
amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad
ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas
görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B
nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babiş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba
olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka
fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların
yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerin
biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde
ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe
ıyordu, sanki az önce ağzından kaçırıldığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö

i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüne. Önüne yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o anda Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Unun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçtu. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına ağırlarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Wanja kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Camının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, kollarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rüzgâr kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun, batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak kolları Wanja'nın üzerine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı saçlarını suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, bulaşık.

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfakı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamıyordu. Onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o.

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğunda desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b.

cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç
hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge
rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s
bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d
göstermeleri idi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt
bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç
saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva
ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'
diği zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da
ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne
hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h
yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c
kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde
kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'
tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan
lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle
elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de
stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme
rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa
atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir
(Arka Kapaktan)

"Hanیه'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz
erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v
şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist
lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v
- Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad
ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe
kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil
e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler
nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği
ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O
rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıflar
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21

ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez günün en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşileri ve geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşiyi teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri nelenen çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumunun RasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşmanın Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Mütteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve KİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesimasyonuGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi? EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde kırılma ve kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak savaşçıları sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak dile getiren bir atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların kınımının makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte halkın eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınımın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi olarak ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri ile birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren" ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yolları ile ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe bir halka açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci sınıfın ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı sınıfla riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşıyor r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sınıf ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve r hakimi olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları

ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Akrabasıyla da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzünde kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sözüyleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir adam. Avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum. Eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yola çıkarak, onları aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yine onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümsemedi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağı kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. An önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini söylemiş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanallarında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne dűşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke z daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağın ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez bulabiliriz.”

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzattı.

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defteri demişler.”

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına belki de söylemiştim. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o ödülleri aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını okumuştum.

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’ın yüzü biraz daha soluktu. “Bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce bir kez daha aramıştı. O gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynarsınız. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bu yüzden onları bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulda sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş.”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemiş.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürürken yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışla Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver’la saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepedim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibi aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarla şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamur olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda balık ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıyken bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. İvan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğeme meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. İvan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağı likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, yavuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğneleri iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arın nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edencesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Maten engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a-

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içi-

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m-

i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş-
amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad-
ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masa-
görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B-
nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babış," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba-
olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkat-
fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol-

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını-
yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine
biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde
ğ gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon-

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü"

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe-
iyordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö-
i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kula-
önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and-
nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, or-
den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıardan ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e-
rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s-
olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor-
un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes m-
yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tü-
aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyor-
kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v-
ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü-

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu
mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi rıcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

“Brrrrrh.” Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

“Hey şişko, sende mi susadın?” Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

“Yazık hayvana,” diye kızıyordu Jo, ama Schröder’in Wanja’ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islanine sürtüyordu.

“İn bakalım, seni matkap.” Wanja Schröder’in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

“Yoğun bir gündü,” diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyuna bastığını fark etti. “Kahretsin, kaç kere...”

“Tamam tamam, sakın ol.” Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Hımm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi."

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yollarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili o kadar çok şey vardı ki hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemdeki kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'dan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve İran'daki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan biridir. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir okuma (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu anlamda önemlidir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin ilişkisi hakkında bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumlar - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in bu kitabı, ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar net bir şekilde gösteriyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğiyle ilgili bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığı kitabı okuyunca, nelerden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kitap olduğunu düşünüyordum. Bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. H.

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumu ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Geleceği

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların Oluşumu
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın İlk Yarıları
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist Sınıfların Oluşumu

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve MühürleşmesiFaaliyetleriİmalat SektörüALÜMİNYUM Sektörü
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıf Oluşumu ve Sermayesi

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Devrimi
Gelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye bir kırılma getirdi. Bu kırılmanın bütünüyle ortada olduğu söylenemez. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokaklar
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kı
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bögeyi doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da aynı aya koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "sınımi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analiz he rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21

RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmi
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesentralizasyonuGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye derin kırılğanlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak savaşçıları sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak dile getiren bir iktidarı atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların kınımının makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte rejimlerin eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınımın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareket olarak öngörülen bir liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yollarını açtığı ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe bir ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birincil sorunu ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtına ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş kapsamlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' hakimler hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları da çok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki mağazada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Ayağı Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzü kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sırtı yıldı. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yörüngeye alarak in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi. Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseyerek "Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bantla kaplanmış tırnaklar vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirirken önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini düşünmüş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en çok orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünürken, annesi onu inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edebilirsin."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve saçları, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını düşünmüyorlardı.

kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağız. Çeğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Belki de detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’ın bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce bir gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynamaya bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Eğer birisi bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulda sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemiş”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma ve karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o zaman bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürümeye başladı. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için yürüdük. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver’la saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri çıkardı. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la birlikte.

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzereydik. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerden geçirdiğim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’in hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım. Derryn’in göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçları eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarlaların her şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel.

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin’de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün.

Geçen sefer Prokufy’in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

“Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım.”

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kısırmış, hüzünle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi oto önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan (iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

"Sağol babış," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina'ya kazanmışçasına bir ba-

olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe iyordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kula önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruy kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğ batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ö saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo' dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu' tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

[illegible]

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bögeyi doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da bu aya koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "sınımı" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak desteklenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analiz he rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ıleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa mış, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

“Peki, neden işi bıraktın?”

Önce James’e ardından Caroline’a baktım. “Eşim ölüyordu...”

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

“Bu Megan,” dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan’dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Vaaşında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Onlar da detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödülleri aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını"

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'ın ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içeçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyled

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçır

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakozu baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rдум. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı.Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

“Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım.”

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

“Bir sundurmanın altına girelim.” dedi Burkin, “Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın.”

“Olur. Çok iyi olur.”

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ği gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğunu hissediyordu. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini bir cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenleri

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çarşafı hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat gösterirdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz sayıları bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki dinamik göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britanyalı bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın çarşafı şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuvarlak, gündüzde gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'nun gözleri diğeri zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da babasınınkiydi.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "neredeyse" hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yollarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili o kadar çok şey vardı ki hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemden dolayı kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'da bir değişim tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Suriye- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilen bir yazar. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir kaynak. (Arka Kapaktan)

"Hanیه'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu rolü oynamaktadır. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalizmi arasındaki ilişkiyi de sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in bu kitabı, Körfez Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detaylı olarak sunuyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini araştırarak, muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğini teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığı kitabı okuyunca, Körfez bölgesinde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kaynak olduğunu düşünüyordum. Bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. Hanieh

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek: Bir BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki YörüngelerBölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumu

rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfezin Finansallaşması ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizm Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Mühendislik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve Plastik İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesimasyonuGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi? EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde köklü kırılma ve kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak komiteleri bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak meclisleri atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların k'ın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle rejimin eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle köklü bir rejimin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi olarak ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın geleceği"ni savunma iddiasını kullanırlar bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcükleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği"ni ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle ilgili ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle bürünmüş rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe bir halka açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutla riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyut rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtı ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' olarak hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği bir bölge i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en önemli şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor. Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslararası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçlerini hızla eleşmelerine doğrudan müdahale etmektedir. Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişti. Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyelini rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sınırsız atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir kaynak (Arka Kapaktan)

eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Akrabası Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzünde kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sözüyleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yarıya almıştı. Onların aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yine onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseyerek baktı.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağı kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz bırakmıştı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüne koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Vajinasında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını bilmezken, bir kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan hızlanmak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağız. Bizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzat

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defteri

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum.

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasınd

seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’

ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce

i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar

a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar.

ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku

sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylediler.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma kavgasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o zaman bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor.”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürümeye başladı. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için yürümeye başladılar. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rdim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmalıy bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyo

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmalıy bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşını var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmelerinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka yanını keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyali, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dolaştırmazsa, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri Wanja ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaşlığına ihtiyacı vardı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın aklını dağıttı.

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içine girmişti.

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta'nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, maviye kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuştu, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmadıkça Britta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masaya bıraktı. Wanja görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle Britta'nın babasının nazarındaki adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina'ya kazanmışçasına bir bakış attı. Alina olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkatini çekti. Öfkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde olduğunu hissediyordu.

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını hatırlıyordu. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini dinle, biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde Alina da. Alina'nın sesi gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bir kere çok kötü kokuyor."

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü anlat."

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey vardı, sanki az önce ağzından kaçıracağı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarındaki. Wanja önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o andan itibaren Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Yanlarından, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı. Nefes alıyordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına benliyordu.

aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruydu. Kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vakti. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Camının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, çamaşır makinesinin saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rüzgar kağıtlarıyla rüzgar kağıt hareketleri.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun, batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak kollarıyla Wanja'nın kollarına sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı saçlarını rüzgar suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, biberon, biberon.

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfakiyi hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamıyordu. Onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o.

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğunu hissedine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini bir cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenleri.

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çamaşır makinesi hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat gösterirdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz saat gösteriyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki dinamik göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britanyalı bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın önüne geçti, saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuvarlak, dudakları günde gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'nun gözleri dediği zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da bu gözleri aydınlıyordu.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "neredeyse" hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yemek yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili çok şey biliyordu, kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde. Bu ülkelerin kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'yu tanıyarak tanıtan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Yemen- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkili gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyümüş, Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan biridir. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde anlatan titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir okuma. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu anlamda önemlidir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin ilişkisi hakkında bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve kuruluşu - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in bu kitabı, ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar iyi açıklıyor."

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini ve geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğini tartışan bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığı nelerden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kitap. Bu ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. H.

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumu
UluslararasılaşmaMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfın Oluşumu
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist Sınıfın

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyum ve Çelik
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıf Oluşumları

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Desentralizasyonu
Gelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye bir kırılma getirdi. Bu kırılmanın bütünüyle ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanma
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim
i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e
şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan
lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle
elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de
stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme
rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa
atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir
(Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz
erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v
şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist
lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v
- Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad
ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe
kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka
"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil
e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb
"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler
nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği
ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C

raslaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıflar n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizm Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve Plastik İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesimiyimiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi? EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde kırılma ve kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak kumandanları bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak duyurarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler kınımın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle rejimin eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınımın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi olarak ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri olarak birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve eylemler zaman zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verilebilecek" ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle ilgili ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutla riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşıyor Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtını ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş katılımlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı gözden Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki mağazada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Aklını Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzü kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Söyleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yörüngeye aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer

onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseydi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Bana önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini söylemek ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edebilirsin."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını bir kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan hızlanmak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız şeyleri bize söyleyeceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez bulabiliriz."

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzattı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri dedim."

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Bize bildirmişler. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o öd aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından önce seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'ın sesi biraz daha kısaldı. "Eğer bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içeceğine uzandı.

"Megan'ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?"

"3 Nisan, Pazartesi."

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar ri bulunmayı beklediği için...

"Onu en son ne zaman görmüşler?"

Carver, "Öğleden sonra üç civarı," dedi, "Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun da biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş"

"Biyoloji, o günkü son dersi miydi?"

"Evet."

"Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?"

"Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyledi."

"Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?"

Carver başını iki yana sallayarak, "Hayır," dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart'ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, "Peki şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan'ın odasına bir göz atmak isterim, ç
bir şey."

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rдум. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn’ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güze

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüzünle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmalıy bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmalıy bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi ot önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sö

obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan C iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseriydi.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla a nnsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil e arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken a yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip a nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Ma engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturdu amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masaya bıraktı. Kızının görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle Britta'nın namların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

“Sağol babiş,” dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina’ya kazanmışçasına bir bakış atan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikke fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sınır bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde gı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kor"

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kıskırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğ

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey vardı, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulağın önüne yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o andan itibaren kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıardan ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru burda genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Onun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes r yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş t aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyo kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıldı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. min kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi rıcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

“Hey şişko, sende mi susadın?” Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde neler yapar, kaç hareketi.

“Yazık hayvana,” diye kızılıyordu Jo, ama Schröder’in Wanja’ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak banyo sürtüyordu.

“İn bakalım, seni matkap.” Wanja Schröder’in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

“Yoğun bir gündü,” diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı deriyi r suyunu bastığını fark etti. “Kahretsin, kaç kere...”

“Tamam tamam, sakın ol.” Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b...

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o...

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Hımm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğuna desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b... cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle...

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç... hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge... rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s... bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d... göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt... bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ö... saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva... ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’... dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da... ydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne... hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h... yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili c... kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde... kimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu’... tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista... lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle... eleşmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılma anıydı. Kırılma anı, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir ha ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe

ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm

BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21

RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum

İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se

mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmasını 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların kınımını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle halkın eleri sardı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınımın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlenme ölümler ve yaralanmalarla liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri ile birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebi olarak ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtını ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş kapsamlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı gözden Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' olarak hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konularla ilgili e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Arka Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzü kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Söyleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yörenin in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseydi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirir an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğir er ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en eveynli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı levizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve aşında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağın ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatı

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından önce seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’in ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceği uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önceki gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyledi.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o da bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor.”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürü r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rдум. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı.Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyrukla bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balı ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıylen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çe meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın ald ığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi oto önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan (iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

Jo' ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala tela nsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil e arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerke

yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arınu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matengi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş ışı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etseniz!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturdu amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekildeği gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl göründüğ Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey yordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş t aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruy kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğ batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl nine sürüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrıcı r suyuna bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Himm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu’ tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin’li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya’da doğup, İngiltere’de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez’in ve Ortadoğu’nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

“Hanieh’nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez’in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500’ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

“Ortadoğu’daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

“Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel.”- Gilb

“Adam Hanieh’in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus’ta patlak veren Arap halk hareketler

nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor.” – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C
raslaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası“Altın Çağ”Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu’da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez’deki Mekânsal SabitleyiciKörfez’deki Kapitalist Sınıfla
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21.
RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK’in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitaliz
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi’nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se
mayesi’nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu’daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan’da
alar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez’deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi’nin Des
imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010’da Tunus’ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu’yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k’in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek’in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve “başkaldırmak” anlamına gelen intifada kelimesiyle k
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır’da da sabık diktatör Mübarek’in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah’ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek’in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek’in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek’e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi” laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri “barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır’a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır’daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r’da ve bir bütün olarak Ortadoğu’daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da ‘sınıf mücadelesi’ kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır’daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu’da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu’daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır’ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına ‘ekonomik’ v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim
i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin e
şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.
Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista
lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle
elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılma anı olarak kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir ha ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe

ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ıleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa müş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yen onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevir an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğin er ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en eveynli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı levizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadın Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriy

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke z daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzat

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum.

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasınd

seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’

ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce

i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar

a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar

ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyledi.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o da bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor.”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürüyüp r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından geldiğini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranıyordu. Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepedim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kıstırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda balıkçı gibi birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, taze bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde kemeğinden toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğdemli ve meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağılıkte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor."

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağılık oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğneleri iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşınınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka yanını keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edencesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyali, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja oturdu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Onun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalışıyordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Wanja kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Wanja camının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, masanın kenarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip bir şekilde tembelleşmişti ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rı r kaç hareketi.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta. Wanja batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. İşleri ona göre sınırlıydı.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı saçlarını rı r suyuna bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, bulaşık.

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşıyordu. Ona onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o kadar hızlıydı ki, Wanja'nın aklına bile gelmedi.

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğuna inanırdı. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini biriktiriyordu. Wanja cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenleri çıkarken sesini duymuştu.

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çoraplarını rı r hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat gerdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz sayı bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın o saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili o kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu' tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslarara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyu İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler 2008 Krizi Finansal Sonuçlar Krizin Körfez'deki Yansımaları Khaleeji Sermayesi'nin Desimi Gelişiminin Gelecekteki İzleri Doğu Asya Yükselişte mi?

Ekler Ek A. Khaleeji Sermaye Şirketler Grubu Ek B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının Mülkiyeti Kaynakça Dizini Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde kırılma anı olarak bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak kırımını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak önüne atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemlerle kınımın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi doğdu. Önceki liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgedeki politik eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın geleceği"ni "Mısır'ın geleceği"ni kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği"ni ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle ilgili olarak, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle bürünmüş bir durumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelikle on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'a karşı bir ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci öncelikli iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı krizde ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu kapsadığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtlamasını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e karşı eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş kapsamlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' olarak hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları da bu çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği bir bölge. Petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en önemli faktörleri anımsanması başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Yemen- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslararası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçlerini hızlandırmalarına doğrudan müdahale etmektedir. Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyüyen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan birinin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sınırlı ama etkili söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir kaynak. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz gerektiğini, bölgeyi merkezileştiren rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu rolü oynamaktadır. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalizminin ilişkisiyle ilgili bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez bölgesi için günün en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar net bir şekilde açıklıyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez rejimlerinin geleceğiyle ilgili bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel." - Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketlerini

nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor.” – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf OluşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası“Altın Çağ”Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu’da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez’deki Mekânsal SabitleyiciKörfez’deki Kapitalist Sınıfların Oluşması
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıla
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK’in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi’nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi’nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu’daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan’da Sınıfların Oluşmaları
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez’deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi’nin Devrimi
Gelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010’da Tunus’ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu’yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekânları
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k’in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek’in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve “başkaldırmak” anlamına gelen intifada kelimesiyle kıyaslanırsa
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır’da da sabık diktatör Mübarek’in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah’ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek’in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek’in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek’e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi” laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcükleri “barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır’a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır’daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşı
r’da ve bir bütün olarak Ortadoğu’daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da ‘sınıf mücadelesi’ kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır’daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı
Ortadoğu’da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu’daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır’ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına ‘ekonomik’ v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı’ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma
de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A
Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y
kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S
yleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yola çıkarak aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseyerek baktı.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. O an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini düşünürken ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanallarında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünürken inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edemiyordum."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriy

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke z daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağın ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana

“Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uz

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'ın bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

"Megan'ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?"

"3 Nisan, Pazartesi."

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce o gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Onları bulunmayı beklediği için...

"Onu en son ne zaman görmüşler?"

Carver, "Öğleden sonra üç civarı," dedi, "Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş"

"Biyoloji, o günkü son dersi miydi?"

"Evet."

"Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?"

"Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylece"

"Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?"

Carver başını iki yana sallayarak, "Hayır," dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart'ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma

karişmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşamadan, tren kaçar

Carver, "Peki şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan'ın odasına bir göz atmak isterim, ö bir şey."

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

"Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım," derken, elimi Megan'ın Hayat Defteri'nin üstüne koydum. "Polis he

"Evet."

"Bir şey buldular mı?"

Carver omzunu silkti, "Bize geri verdiler."

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, "Sence hayatta olması için bir şans var mı?" diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış ıstakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğuunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepe r dım. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba

; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarı şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tı yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. İvan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. İvan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi oto önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja’nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon’ın iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo’ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

“Tebrik ederim Bayan Walters,” dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmelerinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

“Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?” Bay Schönhaupt cevabı beklerken Wanja yordu.

“Evet Bay Schönhaupt.” Kelimeler Wanja’nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka yanını keseceğim,” diye fısıldadı Britta’ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyalleri, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

“Hatırlıyor musun şampuan şişesini?” diye sordu Wanja okuldan sonra Britta’yla beraber onun evine giderken. Wanja oturdu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeniyle konuşmaya ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

“O suratı asla unutmayacağım,” dedi Wanja gülerek.

“Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım.” Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten’e. “Sırf o ap

“Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt” dedi Wanja.

Bunu Britta’ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta’ydı ve Bay Schönhaupt’un sürekli o iğrenç ve demode “

“Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ.”

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. “Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediklerini?”

“Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü.” Britta Wanja’nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dolaştırmazsa, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri Wanja ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta’yla arkadaşlığı vardı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

“Hey, sen beni dinliyor musun?” Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja’ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja’nın ar

“Kahretsin, dikkat etsene!” Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içine

“Eh, bunu unut artık.” dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe iyordu, sanki az önce ağzından kaçırıldığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıardan ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyca kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde r r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta. Wanja'nın batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islaninane sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ö saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c

kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'dan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan-ındaki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyelini tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da satıraltı söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir kaynak (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için merkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir ve bu açıdan önemlidir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurum ve kuruluşları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in günün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detaylı ve kapsamlı olarak sunuyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğiyle ilgili bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel." - Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri ve onlardan çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kaynak. Bu odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. H. H.

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf OluşumuUluslararasılaşmaMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma"Yeni Dünya Savaşı"SonuçKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların OluşumuSınıfın Mekansal YapılanmasıSanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist Sınıfların

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşası ve Mütteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve İnşaatSektörüİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıf Oluşumları

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesentralizasyonuGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye derinden bir kırılma getirdi. Bu kırılmanın bütünü çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak komiteleri bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak duyuruyorlardı. Bu atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları çöktü. 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemlerin makamları terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte bölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler ülkeye başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,

sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak desteklenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farkl riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm

BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se

mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des
imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma
de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A
Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y
kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S
yleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a
avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa
muş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön
ın aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer
onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce geldik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

“Bir zamanlar...”

“İlginç bir iş olmalı.”

“Evet. Eğlenceliydi.”

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir

“Bunlar savaş yaralarının mı?”

Tırnaklarıma baktım. “Hayır. Bunlar çok yeni oldu.”

“Peki, neden işi bıraktın?”

Önce James’e ardından Caroline’a baktım. “Eşim ölüyordu...”

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirirken önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

“Bu Megan,” dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini er ve zaman konusunda bir anlamaya vardıktan sonra, bana biraz Megan’dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en eveynli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Bize bilgi veriyorlardı. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını"

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından önce seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’in bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce bir gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylediler.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma, karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o da bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor.”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, "Sence hayatta olması için bir şans var mı?" diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama cevabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürümeye başladı. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için yürümeye başladı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gittiğini hissetmiştim.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver'ın de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri duyuldu. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la ilgili düşümleri düşünmeye başladım.

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere San Diego'ya gitmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerim görünmüyordu. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım. Onunla birlikte; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçları eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarlaların kenarına, bir şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında, ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırıla benzeyen tren görünürdü. Güzel bir manzara.

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün kenarında.

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacakken yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kısırmış, hüznle otluyorlardı.

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin'e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamur olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balıkçı gibi birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıyaca yem bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde kemeğin altına toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

“Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum.” dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çamaşır ve meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi muddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

“Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler.” dedi, “Sizi görmeyi beklemiyordum.” Hizmetçi kıza seslendi.

“Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım. Sizi bekleriz? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur.”

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, “Evet.” dedi. “Yıkanmayalı bayağıdır. Ben de yıkanmağa likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum.”

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. “Evet. belli oluyor.”

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, “Yıkanmayalı bayağı oluyor.” dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. Ivan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, yüzünü avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. “Bana benim babamın ne olduğunu bile bilmiyorsun.” Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bütün günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkatı yapıyordu.

“Hazırlanıyorum ya!” diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. “On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz.”

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca sınavı başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon'ın giği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo' ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yanındaydı. “nsin var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arını keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edersine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matenengi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmene ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaşıştı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe iyordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kula önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruydu kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğ batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl nine sürüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrıcı r suyuna bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Himm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşca karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu’ tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin’li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya’da doğup, İngiltere’de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez’in ve Ortadoğu’nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

“Hanieh’nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez’in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500’ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

“Ortadoğu’daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad

ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez günün en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşileri ve geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşiyi teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri neleneyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumunun RasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşmanın Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Mühendislik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve Enerji KİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesentralizmiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi? EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde köklü kırılma ve kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak savaşçıları bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak yeniden onaylayarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların kınımını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte rejim eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle köklü bir rejimin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi olarak ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri ile birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın geleceği"ni "Mısır'ın geleceği"ni "Mısır'ın geleceği"ni kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği"ni ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yolları ile ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe bir halk hareketi olarak açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci sınıfın iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutla riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşıyor olduğu r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtlamasını ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e karşı eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş tabanlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı gözden kaçırmaktır. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Ortadoğu'da ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' olarak hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konularla ilgili e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları

ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği için petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en önemli faktörleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Filistin-deki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan biridir. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir okuma (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir ve bu anlamda gelişmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalizminin ilişkisi üzerine de önemli bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurum ve kuruluşları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en yakın olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar iyi açıklıyor.

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğiyle ilgili bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel." - Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri ile karşılaşırken nelerden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir okuma. Bu odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumu ve UluslararasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Geleceği

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve UluslararasılaşmaSonuç
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların Oluşumu
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıla
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin Geleceği

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Mütteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve İnşaat
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıf Oluşumları

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Desentralizasyonu
imiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye önemli bir kırılma getirdi. Bu kırılmanın bütünü çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

gözetimini sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak taze tuttu. Bu rejimlerin

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler, rejimlerin

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler, rejimlerin

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler, rejimlerin

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler, rejimlerin

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler, rejimlerin

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler, rejimlerin

sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak desteklenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farkl riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin h rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ıleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa müş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevir an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznü çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüne koydu.

“Bu Megan,” dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmemek üzere gittiği er ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan’dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı levizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünen inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. G z

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu:  ocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Vaaşında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke  daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonrada almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana.

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatı

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından

seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’

ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceği uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyled

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçan

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandı. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerim görünürdüm. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçlandığı kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarlaya bir şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacakken yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çatıları m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balık tutmuş ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıynetken bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde kemeke ve dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğnemeşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

“Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler.” dedi, “Sizi görmeyi beklemiyordum.” Hizmetçi kıza seslendi.

“Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım değil mi? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur.”

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, “Evet.” dedi. “Yıkanmayalı bayağı süredir. Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, yüzünün ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti.” Bana benim baba gibi olduğunu bile bilmiyorsun.” Britta’nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja’nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bütün günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Basamağa olurdur, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. “Evet. belli oluyor.”

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, “Yıkanmayalı bayağı oluyor.” dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, yüzünün ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti.” Bana benim baba gibi olduğunu bile bilmiyorsun.” Britta’nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja’nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bütün günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkatın yordu.

“Hazırlanıyorum ya!” diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. “On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz.”

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözün obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja’nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordonun iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo’ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yanına. “Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

“Tebrik ederim Bayan Walters,” dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

“Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?” Bay Schönhaupt cevabı beklerken yanına oturdu.

“Evet Bay Schönhaupt.” Kelimeler Wanja’nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka yanına oturdu. “Nu keseceğim,” diye fısıldadı Britta’ya doğru, ama tekrar tehdit edersesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyallerin rengi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

“Hatırlıyor musun şampuan şişesini?” diye sordu Wanja okuldan sonra Britta’yla beraber onun evine giderken. Wanja oturdu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmenin kama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

“O suratı asla unutmayacağım,” dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap"

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli
lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola
ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W
ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş
ıştı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m
i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş
amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad
ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas
görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B
nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babiş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba
olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka
fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların
yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine
biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde
ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe
ıyordu, sanki az önce ağzından kaçırıldığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö

i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüne. Önüne yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o anda Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Unun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuyordu. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına ağızlarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Wanja ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Camının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, bulaşık saçılarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, r r kaç hareketi.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun, batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak kanepeyi sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakin ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfakiyi hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğuna desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b

cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç
hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge
rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s
bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d
göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt
bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç
saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva
ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'
diği zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da
ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne
hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h
yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c
kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde
kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'
tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan
lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle
elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de
stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme
rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa
atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir
(Arka Kapaktan)

"Hanیه'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz
erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v
şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist
lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v
- Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad
ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe
kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil
e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler
nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği
ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O
rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21

ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez günün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka-
"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r-
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb
"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılğanlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar

ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Akrasıyla Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzünde kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sırtımda yoleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir adam. Avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum. Eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yola çıkarak aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümsemedi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağı kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir çizgi vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini söylemiş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıldıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en çok orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanallarında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne dűşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke z daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağın ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez bulabiliriz.”

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzattı.

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defteri demişler.”

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına belki de söylemiştim. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o ödülleri aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını okumuştum.

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’ın yüzü biraz daha soluktu. “Eğer bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce bir kez daha aramıştı. O gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bu yüzden onları bulmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulda sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş.”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemiş.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürürken yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışla Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver’la saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepedim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarla şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacakken yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamur olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda balık ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıyken bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. İvan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğme meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. İvan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım. Zor mu? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağı likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor"

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, yüz avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim babamı örneğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon'un iğne işi kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arın nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edencesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Maten engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a-

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içi-

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m-

i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş-
amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad-
ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masa-
görünüştünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B-
nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babiş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba-
olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkat-
fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol-

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını-
yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine
biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde
ğ gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon-

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü"

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe-
iyordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö-
i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kula-
önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and-
nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, or-
den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıardan ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e-
rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s-
olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor-
un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes m-
yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tü-
aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyor-
kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v-
ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü-

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu
mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi rıcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

“Brrrrrh.” Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

“Hey şişko, sende mi susadın?” Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

“Yazık hayvana,” diye kızıyordu Jo, ama Schröder’in Wanja’ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islanine sürtüyordu.

“İn bakalım, seni matkap.” Wanja Schröder’in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

“Yoğun bir gündü,” diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyuna bastığını fark etti. “Kahretsin, kaç kere...”

“Tamam tamam, sakın ol.” Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Hımm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi."

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yollarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili o kadar çok şey vardı ki hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemdeki kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'dan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Irak'taki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan biridir. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir okuma (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu anlamda önemlidir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumlar - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh, Körfez Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in günümüzdeki en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detaylı ve derin bir şekilde sunuyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğini tartışıyor. Bu kitap, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığı kitabı okuyunca, nelerden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kitap olduğunu düşünüyordum. Bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. Hanieh

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf ÇatışmalarıUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Geleceği

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve UluslararasılaşmaSonuçKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist Sınıflar

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyum ve KİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıf Çatışmaları

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesentralizasyonuGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye bir kırılma getirdi. Bu kırılma, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokaklar, bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak pekiştiriyordu.

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler, rejimlerin makamlarını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte, bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kıyaslanıyordu.

Rejimlerin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlilik gözlemleniyordu. Bu süreçte, Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlilik gözlemleniyordu. Bu süreçte, Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlilik gözlemleniyordu.

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bögeyi doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da aynı aya koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "sınımi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analiz he rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21

RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmi
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve Kükürt
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sermayenin Etkileri

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesentralizasyonuGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeKısaltmalar

Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye derinden etki yaptı. Bu ayaklanmaların bütünü çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak savaşçıları bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak duyurmuştu. Bu ayaklanmaların çıkışını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları çöktü. 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların sona ermesi, Mısır'da Mubarak'ın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mubarak'ın defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte bölgedeki rejimler de sarsıldı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle tanımlanabilir. Mubarak rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mubarak'ın devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlilik başladı. Önceki liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgedeki politikalarını doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın da dahil olduğu bir lehinde Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da Mısır'da bir devrimin başlayacağına dair bir mesaj verdi. Bu mesajlar Mubarak'ın arkasında durdu. Bununla birlikte Mubarak'ın ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler de Mısır'dan kaçmaya başladılar. Dil olarak Mubarak'a açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, Mubarak'ın "devrim" sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve eylemler zaman zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verilebilir" ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mubarak otokrasisine karşı demokrasi taleplerini yansıttı, önceden Mubarak rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle bürünmüştü. Mubarak'ın yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mubarak'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mubarak'ın ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mubarak olduğunu ve birinci öncelikli iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı kriz'de ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her aşamasını kapsadığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtlamasını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mubarak'ın eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş kapsamlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' olarak değil, hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mubarak rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları da bu çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki mağazanın önünde, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Ayağına Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzünde kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sırtımdan geçti. Yöneydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilginim yoktu. Eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yörenin en zengin ailesinin aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi. Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseyerek "Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bantlarla kaplanmış tırnaklar vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. An önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini düşünmüş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en çok orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünürken, annesi onu inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edebilirsin."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve saçları, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını düşünmüyorlardı.

kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Belki de detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'ın bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içeceğine uzandı.

"Megan'ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?"

"3 Nisan, Pazartesi."

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önceki gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynamaya bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bu yüzden bir bulunmayı beklediği için...

"Onu en son ne zaman görmüşler?"

Carver, "Öğleden sonra üç civarı," dedi, "Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş"

"Biyoloji, o günkü son dersi miydi?"

"Evet."

"Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?"

"Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemiş."

"Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?"

Carver başını iki yana sallayarak, "Hayır," dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart'ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma ve karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, "Peki şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan'ın odasına bir göz atmak isterim, o zaman bir şey."

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

"Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım," derken, elimi Megan'ın Hayat Defteri'nin üstüne koydum. "Polis her şeyi biliyor."

"Evet."

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürümeye başladı. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için yürüdük. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver’la saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri çıkardı. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la birlikte.

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzereydik. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepeden bakıyordum. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’in hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım. Derryn’in göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçları eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarlaları bir şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel.

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin’de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün.

Geçen sefer Prokufy’in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

“Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım.”

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kısırmış, hüzünle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi ot önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan (iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyem hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arınu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matangi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediyi?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş ışı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta'nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturdu amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina'ya kazanmışçasına bir ba

olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe iyordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruydu kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğ batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ö saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo' dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu' tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

[illegible]

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bögeyi doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da aynı aya koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "sınımı" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak desteklenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analiz he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ıleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa mış, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yen onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Onlar da detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödülleri aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını"

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'ın bu sözleri bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içeçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyled

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçır

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakozu baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürü r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rдум. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı.Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

“Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım.”

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

“Bir sundurmanın altına girelim.” dedi Burkin, “Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın.”

“Olur. Çok iyi olur.”

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ği gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü anlat."

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şeyler vardı, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarına. Önüne yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o anda Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru yürüyordu. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonları Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Yoldan saptı, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına benziyordu. Kuşun ayaklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Kuşun kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının izgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Camın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, bulaşık saçılarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rüzgâr kağıtlarıyla kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun, batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak kediyle nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı kedi suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, bulaşık.

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfakiyi hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamıyordu. Onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğunu hissediyordu. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini bir cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenleri

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çorapları hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat gösterirdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz sayıları bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki dılgınlıkların göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britanyalı bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın önüne geçtiği saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuvarlak, gündüzde gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'nun gözleri diğeri zaman zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da babasınınkiydi.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "neredeyse" hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yollarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili o kadar çok şey vardı ki hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemden dolayı kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'da bir değişim tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve İran'daki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilen bir yazar. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir çalışmadır. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu rolü oynamaktadır. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalizmi arasındaki ilişkiyi de sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in bu kitabı, Körfez Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detaylı olarak sunuyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini araştırır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğini tartışıyor. Bu kitap, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığı kitabı okuyunca, bu kitabın ne kadar önemli olduğunu düşünüyordum. Bu kitap, Körfez bölgesindeki sınıfların ve uluslararası alandaki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. Hanieh

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendiren Bir ÇalışmaBoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki YörüngelerBölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Çatışmaları

rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizm Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve Plastik İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesimasyonuGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi? EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde köklü kırılma ve kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak polisi gibi örgütlenmiş bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak dile getiren meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların kınımının makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte rejimlerin eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınımın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi olarak ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıtan birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcükleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren" ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutla riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyut rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtı ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve politik olarak hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimi i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin eylemleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor. Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslararası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile eylemlerine doğrudan müdahale etmektedir. Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişti. stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyelinin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sınırsız atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir kaynak. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir katkı olarak kabul edilmelidir. Körfez Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez Arap devletleri hakkında en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detayli olarak analiz ediyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez Arap devletleri tarafından desteklenen bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbey

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığı kitabı okuyunca, nelerden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kitap olduğunu düşünüyorum." - A. K.

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumunun SınıflaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Sınıfsal Yapısı
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların Oluşumu
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıla
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşası ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi
mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıfların Oluşumu
alar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Devrimi
imiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde

Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde önemli bir kırılma noktası olarak kabul edilmelidir. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak savaşçıları tarafından sürdürülen bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak pekiştiriyor. 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların makamları terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte bölgedeki rejimlerin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi başladı. Bölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıtmaktadır. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgedeki politikalarını doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın da dahil olduğu bir lehinne yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da bölgeye bir barışa koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler bölgeye aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "barışçıl" sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceğini" ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yollarını açtığı ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle bürünmüştür. Rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelene on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe bir halka açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutla riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşıyor olduğu r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtlamasını ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek

eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Akrabasıydı, Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzünde kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sözümlüyeydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yarı yarıya almıştı. Onun aldığı isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yine onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseydi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağı kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz bırakmıştı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznü çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüne koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini söylemiş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Vücudunda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını bilmiyorlardı. Kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan hızlanmak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağız. Bizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzat

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defteri

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum.

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasınd

seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’

ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce

i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar

a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar.

ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku

sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylediler.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma kavgasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o zaman bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor.”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürümeye başladı. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için yürümeye başladılar. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rdim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmalıy bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyo

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmalıy bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşını var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmelerinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka yanını keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyali, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dolaştırmazsa, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri Wanja ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaşlığına ihtiyacı vardı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın aklını dağıttı.

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içine girmişti.

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta'nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, maviye kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuştu, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmadıkça masadan uzaklaşıyordu. Britta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masaya bıraktı. Wanja'nın görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle Britta'nın babasının nazarındaki adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina'ya kazanmışçasına bir bakış attı. Alina'nın elinde tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkatini çekti. Öfkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde olduğunu hissediyordu.

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını hatırlıyordu. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini dinle, biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde Alina'nın da. Alina'nın sesi gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bir kere çok kötü kokuyor."

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü anlat."

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey vardı, sanki az önce ağzından kaçıracağı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarına. Wanja'nın önüne yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o andan itibaren Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Yanlarından, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı. Nefes alıyordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tüyüydü.

aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruydu. Kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vakti. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Camın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi. Sıcak saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, r r kaç hareketi.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta. Batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak kollarıyla nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın önüne geçip saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva gibi, gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'nun gözleri de o zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da o zaman daha belirgin olurdu.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "neredeyse" hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yemek yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili çok şey biliyordu, kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde. Bu ülkelerin kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'yu anlamak için Körfez'i tanıtan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Yemen- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerinin gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyümüş, Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan biridir. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir okuma. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir ve bu anlamda Körfez'in rolü büyüktür. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin ilişkisi hakkında önemli bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in bu kitabı, ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in rolü büyük. Gün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detaylı ve derin bir şekilde analiz ediyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini ve geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez'in rolü büyük. Teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbey

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığı nelerden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kitap. Bu kitap ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. Hanieh

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumu ve UluslararasılaşmaMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Geleceği

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma'nın Çığırın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfın Oluşumu ve SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist Sınıfın Oluşumu

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyum ve İnşaat SektörüİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'daki Sınıf Oluşumları

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesentralizasyonuGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye yeni bir kırılma getirdi. Bu kırılma, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemlerin kınımını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle halkın eleri sardı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınımın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlenme ölümler ve yaralanmalarla dolu bir süreçti. Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri, birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebi, ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekliyle rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her türlü rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sınıf ağrını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve politik hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konularla e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği bir i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle eleşmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişti. stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sınırlı atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir çalışmadır. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve e şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist eylemlik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adı ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez e gün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşileri e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r e teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbey

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmeye BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C

raslaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizm Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve Plastik İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesimasyonuGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi? EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde köklü kırılma ve kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak kumandanları bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak meclisleri atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemlerle kınanarak makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle rejimin eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınanılan rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi olarak ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri ile birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcükleri "barışçı protesto ve eylemler zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği" ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle iktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşıyor olduğu Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her aşamasını kapsadığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtına taşıyarak ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş katılımlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı gözden kaçırmaktır. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' olarak sınıflandırılmakla yetmez. Mısır'ın Mısır'da hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konularla ilgili olarak e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları Mısır'da çok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki mağazanın önünde, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Arka planı Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzü kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sanki gülüyeydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yarı yarıya aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer

onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümsemedi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Bana önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini söylemek ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edebilirsin."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını bir kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan hızlanmak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız şeyleri bize söyleyeceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez bulabiliriz."

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzattı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri demiş."

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Bize bildirmişler. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o ödülü aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını okumuştum.

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra sordukları sorular seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver, “Eğer bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce Megan’ın son görülme yeri olan odayı aradılar. Oda boştu. Bir gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Çünkü onları bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulda biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş.”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemişti.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma korkusundan hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o zaman bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rдум. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’in hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn’in göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güze

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüzünle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmalıy bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmalıy bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi ot önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sö

obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan C iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseriydi.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla a nsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil e arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken a yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip a nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Ma engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturdu amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

“İşte benim kızım,” dedi Britta’nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro’yu masaya bıraktı. Britta’nın görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle Britta’nın namların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

“Sağol babaş,” dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina’ya kazanmışçasına bir bakış atarak olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

“Aptal inek,” dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

“Donmuş zürafa pipisine benziyor,” dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkatini çekti. Alina’nın fkeyle “Hadi hem-men!” dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde oturuyordu.

“Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar,” dedi Britta, yemekten sonra Wanja’yla beraber derslerinin başına oturduklarını hatırlıyor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor.”

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. “Onun söylediklerini dinlemeyi biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?” “Terbiyesiz konuşmaları” kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde Alina’nın da aynı gibiydi.

“Ah, yapma.” Wanja gözlerini yuvarladı. “Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bir kere çok konuşuyor.”

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja’ya çevirdi.

“Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma,” dedi kışkırtıcı bir sesle. “Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü biliyorsun.”

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta’ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şeyler vardı, sanki az önce ağzından kaçıracağı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarındaki önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o andan itibaren Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta’nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru, rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja’ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja’nın ayakları ona ritim tutuyordu. Onun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Kufu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo’nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Wanja’nın mının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltılık bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, Wanja’nın rıcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

“Brrrrrh.” Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

“Hey şişko, sende mi susadın?” Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip bir şekilde tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, r kaç hareketi.

“Yazık hayvana,” diye kızılıyordu Jo, ama Schröder’in Wanja’ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak banyo sürtüyordu.

“İn bakalım, seni matkap.” Wanja Schröder’in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

“Yoğun bir gündü,” diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı deri suyunu bastığını fark etti. “Kahretsin, kaç kere...”

“Tamam tamam, sakın ol.” Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, biberiye...

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamıyordu. Onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o...

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Hımm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğuna inanırdı. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini bulandırmaya cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle...

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çarşafı hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat gösterirdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz sayıları bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki dinamik göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britanyalı bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın önüne saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuvarlak, gündüzde gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’nun gözleri dişi zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da babasındaydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “neredeyse” hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yollarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili çok şey kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemden dolayı kimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu’da bir tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe gün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılma anı olarak bütünüyle ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir ha ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe

ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm

BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se

mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmasını 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların kınımını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle halkın eleri sardı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınımın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlenme ölümler ve yaralanmalarla liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri ile birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yitimi, ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'a ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her türlü rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sınıf ağrını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve politik hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Akrası Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzü kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Söyleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yörenin aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseydi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. An önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve aşılarında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağın ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Bize bilgi veriyorlardı, ama detaylar yoktu. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödülleri aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını"

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından önce seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’in ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceği uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyled

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçan

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, ö bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürü r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rдум. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı.Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyrukla bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balı ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıylen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çe meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın ald ığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi oto önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan (iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

Jo' ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala tela nsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil e arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerke

yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arı nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Mat engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş ışı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etseniz!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturdu amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekildeği gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl göründüğ Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey yordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş t aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruy kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğ batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl nine sürüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrıcı r suyuna bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakin ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Himm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’ dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu’ tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin’li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya’da doğup, İngiltere’de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez’in ve Ortadoğu’nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

“Hanieh’nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez’in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500’ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

“Ortadoğu’daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

“Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel.”- Gilb

“Adam Hanieh’in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus’ta patlak veren Arap halk hareketler

nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor.” – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C
raslaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası“Altın Çağ”Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu’da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez’deki Mekânsal SabitleyiciKörfez’deki Kapitalist Sınıfla
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21.
RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK’in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitaliz
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi’nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se
mayesi’nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu’daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan’da
alar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez’deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi’nin Des
imiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010’da Tunus’ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu’yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k’in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek’in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve “başkaldırmak” anlamına gelen intifada kelimesiyle k
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır’da da sabık diktatör Mübarek’in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah’ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek’in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek’in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek’e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi” laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri “barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır’a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır’daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r’da ve bir bütün olarak Ortadoğu’daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da ‘sınıf mücadelesi’ kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır’daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu’da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu’daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır’ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına ‘ekonomik’ v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim
i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin e
şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.
Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista
lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle
elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe gün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez n teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılma anı olarak bütünüyle ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir ha ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe

ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ıleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa müş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yen onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevir an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğin er ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı levizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadın Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriy

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke z daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzat

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum.

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasınd

seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’

ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce

i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar

a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar

ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylediler.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o da bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor.”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürüyüp r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandı. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerim rdam. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn’ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarla şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin’de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy’in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

“Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım.”

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

“Bir sundurmanın altına girelim.” dedi Burkin, “Hadi Alyohin’ e gidelim. Evi çok yakın.”

“Olur. Çok iyi olur.”

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamur m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin’ in yaşadığı Sofino’ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balık ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıyken bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin’di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç’ i görünce memnuniyetini gizlemedi:

“Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum.” dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğme meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin’i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

“Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler.” dedi, “Sizi görmeyi beklemiyordum.” Hizmetçi kıza ses

“Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur.”

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağılıkte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor."

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağılık oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka yanını keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edencesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyali, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja oturdu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Onun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalışıyordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Wanja kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Wanja camının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, masanın kenarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip bir şekilde tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rı kaç hareketi.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta. Wanja batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. İşleri ona göre sınırlıydı.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı saçlarını suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakin ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, bulaşık.

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşıyorlardı. Onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap odaya gelmişti.

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğunu düşünürdü. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini bir miktar cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenleri çıkarken.

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çorapları hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat gösterirdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz sayıları bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki dalgaların göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britanyalı bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın önüne saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuvarlak, günde gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'nun gözleri olduğu zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da aynıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "neredeyse" hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yemek yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili o kadar çok şey vardı ki hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemdeki bölgelerle kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'da her şey değişiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Yemen- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyümüş ve Körfez ülkelerinde geçirmiştir... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilmesi için tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmıştır.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlamlaştıran titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir kaynak. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir ve bu rolü oynamaktadır. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin ilişkisi hakkında önemli bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in bu konudaki en edebî Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar net bir şekilde ortaya koyuyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez'in geleceğini netleştiren bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığından çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kaynak. Bu kitapta odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. Hanieh

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumu
UluslararasılaşmaMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşası ve Mütteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyum ve
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sermayenin

olar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des
imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim
i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e
şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista
lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle
elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de
stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme
rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.
Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s
atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir
(Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz
erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v
şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist
lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v
- Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad
ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe
kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka
"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil
e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb
"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler

nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor.” – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf OluşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası“Altın Çağ”Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu’da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez’deki Mekânsal SabitleyiciKörfez’deki Kapitalist Sınıfların Oluşması
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıla
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK’in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi’nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi’nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu’daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan’da Sınıfların Oluşmaları
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez’deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi’nin Devrimi
Gelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010’da Tunus’ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu’yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekânları
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k’in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek’in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve “başkaldırmak” anlamına gelen intifada kelimesiyle kı
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır’da da sabık diktatör Mübarek’in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah’ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek’in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek’in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek’e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi” laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri “barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır’a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır’daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşı
r’da ve bir bütün olarak Ortadoğu’daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analiz
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da ‘sınıf mücadelesi’ kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır’daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu’da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu’daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır’ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına ‘ekonomik’ v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı’ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma
de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A
Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y
kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S
yleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yola çıkarak aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseyerek baktı.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. O an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini düşünmüş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edemiyordum."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriy

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke z daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağın ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana

“Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uz

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'ın ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

"Megan'ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?"

"3 Nisan, Pazartesi."

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce bir gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bu yüzden onları bulunmayı beklediği için...

"Onu en son ne zaman görmüşler?"

Carver, "Öğleden sonra üç civarı," dedi, "Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş"

"Biyoloji, o günkü son dersi miydi?"

"Evet."

"Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?"

"Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylecekti."

"Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?"

Carver başını iki yana sallayarak, "Hayır," dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart'ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basarak

karişmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşamadan, tren kaçar

Carver, "Peki şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan'ın odasına bir göz atmak isterim, ö bir şey."

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

"Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım," derken, elimi Megan'ın Hayat Defteri'nin üstüne koydum. "Polis he

"Evet."

"Bir şey buldular mı?"

Carver omzunu silkti, "Bize geri verdiler."

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, "Sence hayatta olması için bir şans var mı?" diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış ıstakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepe r dım. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba

; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarı şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. İvan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. İvan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın iğnin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi oto önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja’nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon’ın iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo’ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla notlarını var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

“Tebrik ederim Bayan Walters,” dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesi arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

“Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?” Bay Schönhaupt cevabı beklerken Wanja yordu.

“Evet Bay Schönhaupt.” Kelimeler Wanja’nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arın nu keseceğim,” diye fısıldadı Britta’ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Mat ve engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

“Hatırlıyor musun şampuan şişesini?” diye sordu Wanja okuldan sonra Britta’yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

“O suratı asla unutmayacağım,” dedi Wanja gülerek.

“Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım.” Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten’e. “Sırf o ap

“Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt” dedi Wanja.

Bunu Britta’ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta’ydı ve Bay Schönhaupt’un sürekli o iğrenç ve demode “

“Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ.”

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. “Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediklerini?”

“Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü.” Britta Wanja’nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta’yla arkadaşıştı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

“Hey, sen beni dinliyor musun?” Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja’ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja’nın ar

“Kahretsin, dikkat etsene!” Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

“Eh, bunu unut artık.” dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe iyordu, sanki az önce ağzından kaçırıldığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıardan ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyca kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde r r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızılıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta. Wanja'nın batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islanin nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ö saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c

kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'dan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan-ındaki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyelini tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da satıraltı söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir kaynak (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için merkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir ve bu açıdan önemlidir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurum ve kuruluşları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in günün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar net bir şekilde açıklıyor.

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğini teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri ve sonrasını izleyenenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kaynak. Bu odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf OluşumuUluslararasılaşmaMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma"Yeni Dünya Savaşı"SonuçKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların OluşumuSınıfın SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıla GirişRekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist Sınıfların

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşası ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve İnşaatSektörüİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıf Oluşumları

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DevrimiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye derinden kırılma yarattı. Bu kırılma, rejimlerin bütünü çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

güçlerini sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak tavrını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler

k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi için

herkesi sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kırılmanın

rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi

örnekte liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini

birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye

gönderdiği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan

liderleri lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da

bu tutuma koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler

sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak desteklenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farkl riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm

BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des
imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma
de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A
Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y
kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S
yleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a
avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa
muş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön
ın aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer
onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce geldik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

“Bir zamanlar...”

“İlginç bir iş olmalı.”

“Evet. Eğlenceliydi.”

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir

“Bunlar savaş yaralarının mı?”

Tırnaklarıma baktım. “Hayır. Bunlar çok yeni oldu.”

“Peki, neden işi bıraktın?”

Önce James’e ardından Caroline’a baktım. “Eşim ölüyordu...”

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirirken önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

“Bu Megan,” dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini er ve zaman konusunda bir anlamaya vardıktan sonra, bana biraz Megan’dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve aşılarında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Bize bilgi veriyorlardı. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını"

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından önce seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’in bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce bir gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylediler.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma korkusundan hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o da bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor.”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, "Sence hayatta olması için bir şans var mı?" diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepe r düm. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kıstırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamur olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balı ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıylen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çe meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın al dığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi ot önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan C iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

Jo' ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala tela nsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arını keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edersesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matengi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe iyordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kula önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruydu kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğ batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrıcı r suyuna bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşıyor onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Himm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşca karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu’ tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin’li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya’da doğup, İngiltere’de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez’in ve Ortadoğu’nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

“Hanieh’nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez’in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500’ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

“Ortadoğu’daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad

ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi? EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılğanlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar

ayrı başlıdıkları. En olarak itibar etmek açık veya pasif destekverme arasında grup gelirli haddelerle aynı bir konumda olan,

sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak desteklenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farkl riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin h rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ıleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa müş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevir an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznü çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüne koydu.

“Bu Megan,” dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştım; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiği er ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardktan sonra, bana biraz Megan’dan bahsetti: İy bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı levizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünen inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana.

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzat

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından

seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’

ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceği uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyled

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçır

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandı. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerim görünürdüm. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçlandığı kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarlaya bir şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacakken yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çatıları m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balık tutmuş ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıynetken bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde kemeğin dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğneme meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

“Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler.” dedi, “Sizi görmeyi beklemiyordum.” Hizmetçi kıza seslendi.

“Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım. Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur.”

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, “Evet.” dedi. “Yıkanmayalı bayağı likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum.”

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. “Evet. belli oluyor.”

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, “Yıkanmayalı bayağı oluyor.” dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. “Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun.” Britta’nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja’nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkay yordu.

“Hazırlanıyorum ya!” diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. “On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz.”

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja’nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo’ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşınınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

“Tebrik ederim Bayan Walters,” dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

“Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?” Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

“Evet Bay Schönhaupt.” Kelimeler Wanja’nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arınu keseceğim,” diye fısıldadı Britta’ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Mateng, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

“Hatırlıyor musun şampuan şişesini?” diye sordu Wanja okuldan sonra Britta’yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

“O suratı asla unutmayacağım,” dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap"

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli
lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola
ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W
ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş
ıştı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m
i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş
amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad
ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas
görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B
nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babiş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba
olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka
fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların
yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine
biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde
ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe
ıyordu, sanki az önce ağzından kaçırıldığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö

i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüne. Önüne yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o anda Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Unun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçtu. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağıydı. Aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Kufu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Camının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, duvarcı saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, r r kaç hareketleri.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun, batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak nine sürüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakin ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfaki hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b

cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç
hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge
rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s
bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d
göstermeleri idi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt
bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç
saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva
ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'
diği zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da
ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne
hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h
yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c
kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde
kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'
tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan
lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle
elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de
stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme
rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa
atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir
(Arka Kapaktan)

"Hanیه'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz
erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v
şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist
lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v
- Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad
ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe
kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil
e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler
nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği
ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O
rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıflar
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21

RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmi
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesentralizasyonuGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde köklü kırılma ve kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak savaşçıları tarafından sürdürülen bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak gözde tutarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların karşısında kın'ın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte halkın eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi olarak ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yolları kktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu kapsadığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtlamasını ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş kapsamlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' olarak hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konularla ilgili olarak e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları da bu ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği bir bölge i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en önemli şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Lübnan'daki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçlerini hızlandırmalarına doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyümüş, Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiştir... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan birinin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmıştır.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir referans (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir merkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir ve bu rolü oynamaktadır. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalizmi arasındaki ilişki bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kuruluşları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad

ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez günün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka-
"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r-
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb-
"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler-
nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği-
ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A-

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm-
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O-
rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin-
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası-
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav-
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıflar-
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21-
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitaliz-
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum-
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se-
mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da-
alar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des-
imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz-
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat-
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak-
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan-
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me-
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel-
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme-
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k-
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har-
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri-
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö-
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis-
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da-
a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler-
aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve-
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest-
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y-
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek-
rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M-
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç-
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci-
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı-
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş-
r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he-
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s-
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba-
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş-
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay-
Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v-
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular-
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar-

ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Akrabasıyla da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzünde kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sözüyleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir adam. Avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yola çıkardı. Onun aldığı isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yine onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseydi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağı kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini söylemiş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıldıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanallarında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke z daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağın ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez bulabiliriz.”

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzattı.

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defteri demişler.”

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına belki de söylemiştim. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o ödülleri aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını okumuştum.

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’ın yüzü biraz daha soluktu. “Eğer bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce bir kez daha aramıştı. O gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynarsınız. Ya da bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bu yüzden onları bulmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulda sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş.”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemiş.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürürken yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışla Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver’la saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepedim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibi aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarla şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyrukla bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamur olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda balık ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıyken bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. İvan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğeme meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. İvan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağı likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, yavuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon'un iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arın nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edencesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Maten engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a-

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içi-

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m-

i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş-
amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad-
ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masa-
görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B-
nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babış," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba-
olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkat-
fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol-

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını-
yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine
biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde
ğ gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon-

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü"

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe-
iyordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö-
i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kula-
önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and-
nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, or-
den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıardan ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e-
rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s-
olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor-
un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes m-
yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tü-
aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyor-
kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v-
ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü-

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu
mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi rıcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

“Brrrrrh.” Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

“Hey şişko, sende mi susadın?” Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

“Yazık hayvana,” diye kızıyordu Jo, ama Schröder’in Wanja’ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islanine sürtüyordu.

“İn bakalım, seni matkap.” Wanja Schröder’in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

“Yoğun bir gündü,” diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyuna bastığını fark etti. “Kahretsin, kaç kere...”

“Tamam tamam, sakın ol.” Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Hımm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi."

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yollarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili o kadar çok şey vardı ki hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemdeki kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'dan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Irak- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan biridir. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir okuma (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu anlamda önemlidir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin ilişkisi üzerine de önemli bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in bu kitabı, ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar net bir şekilde ortaya koyuyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğiyle ilgili bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığından çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir okuma. Bu odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. Hanieh

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf OluşumuUluslararasılaşmaMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Mekansal Yapılanması

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma"Yeni Dünya Savaşı"SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların OluşumuSermayenin Mekansal YapılanmasıMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist Sınıfların Oluşumu

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve MühürleşmesiFaaliyetleriİmalat SektörüALÜMİNYUM SektörüTİCARET SektörüİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıf Oluşumu

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DevrimiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye bir kırılma getirdi. Bu kırılma, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokaklar, bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak duyuruyordu.

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler, rejimlerin makamlarını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte, rejimlerin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlilik başladı.

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler, rejimlerin makamlarını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte, rejimlerin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlilik başladı.

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bögeği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analiz he rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21

RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması;Küresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizasyon
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyum ve Alüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi. Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseyerek "Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bantlarla kaplanmış tırnaklar vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. An önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini düşünmüş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en çok orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edebilirsin."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve saçları, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını

kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağız. Çeğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzattı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Belki de detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'ın bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içeceğine uzandı.

"Megan'ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?"

"3 Nisan, Pazartesi."

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önceki gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynamaya bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bu yüzden bir bulunmayı beklediği için...

"Onu en son ne zaman görmüşler?"

Carver, "Öğleden sonra üç civarı," dedi, "Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş"

"Biyoloji, o günkü son dersi miydi?"

"Evet."

"Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?"

"Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemiş."

"Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?"

Carver başını iki yana sallayarak, "Hayır," dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart'ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma ve karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, "Peki şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan'ın odasına bir göz atmak isterim, o zaman bir şey."

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

"Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım," derken, elimi Megan'ın Hayat Defteri'nin üstüne koydum. "Polis her şeyi"

"Evet."

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürümeye başladı. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için yürüdük. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver’la saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri duyuldu. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la birlikte.

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzereydik. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepeden bakıyordum. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’in hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım. Derryn’in göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçları eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarlaya gitti. Şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında bir tarla, ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel.

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin’de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün.

Geçen sefer Prokufy’in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

“Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım.”

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kısırmış, hüzünle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi ot önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan (iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyem hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arınu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matangi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediyi?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş ışı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta'nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturdu amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masa görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina'ya kazanmışçasına bir ba

olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkatini çekti. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde olduğunu hissediyordu.

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını hatırlatıyor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini dinle, biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde Alina da onu öğütüyordu.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bir kere çok kötü kokuyor."

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü öğren."

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey vardı, sanki az önce ağzından kaçıracağı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarındaki. Wanja önüne doğru koşuyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o anki hızıyla kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru koşuyordu. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonları Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Onun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı. Ne vardı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına benziyordu. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Wanja kurtuldu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Wanja camın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rüzgârda kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun ve tutkulu. Wanja batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak kollarını sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ö saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo' dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu' tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir katkı sağlıyor. Körfez Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez Arap devletleri hakkında en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detayliyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez Arap devletleri tarafından desteklenen bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbey

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığından çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kitap. Bu kitap ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumunun SınıflaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Sınıflaşması
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların Oluşumu
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıla
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşası ve Müttefiklik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi
mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıf Oluşumları
alar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Devrimci Potansiyeli
Gelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde

Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde önemli bir kırılma noktası olarak karşımıza çıktı. Bu kırılma noktası, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak militanları tarafından sürdürülen bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak gözde tutuyorlardı. Bu rejimlerin atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları çöktü. 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların, rejimlerin makamlarını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte bölgedeki rejimler sardı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle karakterize ediliyor. Bu rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi başladı. Bölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgedeki politik eylemi doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın da bölge lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da bölgeye aleyhine bir tutum koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler bölgeye aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "barışçıl" sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve eylemler zaman zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği" ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yolları açtığını, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle büründüğünü, rejimcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelene on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe bir halk hareketi olarak değil, bir açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci hedefinin iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı hedefle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşıyor olduğu Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her aşamasını kapsadığını ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sıfırladığını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde köklü bir kırılma yarattı. Kırılmanın en önemli göstergesi, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak askerleri tarafından sürdürülen bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak pekiştirdi. Bu rejimlerin iktidarı atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları çöktü. 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestolar, rejimlerin iktidarlarını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle yeni bir dönemin başlangıcı olduğu iddia edildi. Eski liderlerin eleri sardı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle tanımlanıyor. Bu hareketin rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlenme yaşandı.

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bögeği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analiz he rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ıleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa mış, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveynli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Onlar da detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödülleri aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını"

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'ın ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içeçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyled

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçır

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakozu baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rдум. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı.Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

“Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım.”

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

“Bir sundurmanın altına girelim.” dedi Burkin, “Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın.”

“Olur. Çok iyi olur.”

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

“Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum.” dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çeşitli kokuların eşiğinde meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin’i bir hizmetçiyle birlikte müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

“Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler.” dedi, “Sizi görmeyi beklemiyordum.” Hizmetçi kıza seslendi.

“Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım. Sizi bekliyorum. Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur.”

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, “Evet.” dedi. “Yıkanmayalı bayağı bir süre oldu. Sizi bekliyoruz. Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum.”

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. “Evet. belli oluyor.”

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, “Yıkanmayalı bayağı oluyor.” dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, yüzünü suyun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. “Bana benim babamın ne kadar zengin olduğunu bile bilmiyorsun.” Britta’nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja’nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu anın her bir anını günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç gün önce Wanja’yı evden çıkarmıştı. Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç gün önce Wanja’yı evden çıkarmıştı.

“Hazırlanıyorum ya!” diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. “On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz.”

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı bir elbise vardı. Büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak her hafta bir kez önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözün anlamı, Wanja’nın obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca dersinde bir soru sorulmuştu ve şansını iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja’nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına giremezdi. Ama rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon’un giyiği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri gibiydi.

Jo’ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşlıydı. “Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşlıydı. “Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşlıydı.

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt geldi.

“Tebrik ederim Bayan Walters,” dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesi için. “Tebrik ederim Bayan Walters,” dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesi için.

“Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?” Bay Schönhaupt cevabı beklerken Wanja’nın yüzü kızarmıştı.

“Evet Bay Schönhaupt.” Kelimeler Wanja’nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka bacaklarını yanına çekti. “Evet Bay Schönhaupt.” Kelimeler Wanja’nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka bacaklarını yanına çekti. “Evet Bay Schönhaupt.” Kelimeler Wanja’nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka bacaklarını yanına çekti.

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ği gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü anlat."

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şeyler vardı, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarına. Önüne yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o anda Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Yoldan saptı, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçtu. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına benziyordu. Aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının izgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Camın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, kollarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rüzgâr kağıtlarıyla kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun, batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak kollarıyla Wanja'nı sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı kollarını suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, biberiye...

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamıyordu. Onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o...

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmeye BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Ç

rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizm Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve KİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesimiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi? EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde kırılma ve kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak kumandanları bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak duyurarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların kınımını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi ölmeye başladı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınımın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi olarak ölmeye başladı. Bu ayaklanmaların halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri ile birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın geleceği"ni savunma iddiasını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcükleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği"ni ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle kınım, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle bürünmüş bir durumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu kapsadığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtlamasını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş katılımlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' olarak değil, Mısır'da hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları bu çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği bir bölge i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en önemli şemeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor. Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslararası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçlerini hızlandırmalarına doğrudan müdahale etmektedir. Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyüyen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyelini tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da somut bir dille söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir kaynak (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir katkı sağladı. Körfez Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez Arap devletleri hakkında en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detayli bir şekilde sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kuruluşları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adı geçen Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez Arap devletleri hakkında en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detayli bir şekilde sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kuruluşları - Arab Studies Journal

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü DeğerlendirmekBoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki YörüngelerBölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumunun Sınıfsal YapısıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Sınıfsal YapısıBölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve UluslararasılaşmaSonuçKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez SavaşıBölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların OluşumuSınıfsal Yapı ve Sınıfsal DinamiklerSanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuçBölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıla DoğruKörfez'deki Sınıfsal DinamiklerRekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin Sınıfsal YapısıBölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşası ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve İnşaatSektörüKİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel ÖzellikleriBölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'daki Sınıfsal Dinamikler

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DevrimiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde önemli bir kırılma noktası olarak ortaya çıktı. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak savaşçıları bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak yeniden onaylayan birer mekanizma olarak işlev gördü. 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların Mısır'da makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte bölgedeki rejimlerin de değişmesi bekleniyordu. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle tanımlanabilir. Rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi başladı. Bölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgedeki politikalarını doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın da bölge lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da bölge lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler bölgeye başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "barışçıl" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve eylemler zaman zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verilecektir" ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebini yansıttı, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle büründü. Rejimcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın bu destekle on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe bir halk hareketi olarak görülmesi de yanlış bir eleştiridir. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci hedeflerinin iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı hedefle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşıyor olduğu Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her şeyden önce sınıfsal olduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sıfırladığını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek

eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Akrabasıydı, Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzünde kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sözümlüyeydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yarıya almıştı. Onların aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yine onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseydi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağı kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz bırakmıştı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüne koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini söylemiş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Vaziyetinde, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını bilmezken, bir kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan hızlanarak devam etmek için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımızdır. Bizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzat

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defteri

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum.

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasınd

seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’

ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce

i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar

a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar.

ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku

sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylediler.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma kavgasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o zaman bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor.”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürümeye başladı. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için yürümeye başladılar. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepedim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına b ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyrukla bacalarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmalıy bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyo

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmalıy bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birk yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşını var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmelerinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka bacağına nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyali, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dolaştırmazsa, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri Wanja ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaşlığına alıştı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın aklını dağıttı.

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içine girmişti.

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta'nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, maviye kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuştu, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmadıkça Britta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masaya bıraktı. Wanja görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle Britta'nın babasının yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina'ya kazanmışçasına bir bakış atıyor ve tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkatini çekti. Öfkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde olduğunu hissediyordu.

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını hatırlıyor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini dinle, biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde Alina da. Alina'nın sesi gibi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bir kere çok kötü kokuyor."

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü anlat."

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey vardı, sanki az önce ağzından kaçıracağı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarına. Wanja önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o andan itibaren Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Yanlarından, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı. Nefes alıyordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tüyüydü.

aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruydu. Kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vakti. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Camının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltılık bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi. Sıcak saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, r k kaç hareketi.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta. Batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak kediyle nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltılık bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı kollarını r suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b...

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfakı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamıyordu. Onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o...

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğunda desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini bir cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle...

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç... hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge... rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s... bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d... göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt... bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın önüne geçti, saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva gibi, gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'nun gözleri de o zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da o zaman daha belirgin olurdu.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "neredeyse" hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yemek yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili çok şey biliyordu, kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde. Bu ülkelerin kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'yu tanıyarak tanıtan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Yemen- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkili gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyümüş, Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan biridir. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir okuma. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir ve bu anlamda önemlidir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin ilişkisi üzerine de önemli bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in bu kitabı, ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar net bir şekilde ortaya koyuyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini ve geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğiyle ilgili bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbey

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığı nelerden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kitap. Bu kitap ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. Hanieh

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumu
UluslararasılaşmaMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfın Oluşumu
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist Sınıfın

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyum ve Çelik
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıf Oluşumları

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Desentralizasyonu
Gelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye önemli bir kırılma getirdi. Bu kırılma, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemlerin kınımını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle halkın eleri sardı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınımın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlenme ölümler ve yaralanmalarla liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri ile birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebi, ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekliyle rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her türlü rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sınıf ağrını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve politik hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konularla e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği bir i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e gelişmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyümüş ve Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiştir... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyelini tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sınırsızlatıcı bir şekilde söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir kaynak. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için merkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu rolü oynamaktadır. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kuruluşları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez bölgesi için günün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detaylı olarak ele alıyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez bölgesi için teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel." - Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri ile nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kayna ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Çatışmaları

raslaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizm Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve Plastik İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesimasyonuGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi? EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde köklü kırılma ve kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak komitelerini sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak dile getiren meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemlerle kınımın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle rejim eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınımın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi olarak ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri ile birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve eylemler zaman zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verilebilecek" ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle ilgili ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birincil sorunun ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutla riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşıy r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyut rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtı ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı gözden Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve politik hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki mağazada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Ayağı Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzü kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Söyleyeydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiy müş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yörün in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer

onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseyerek devam etti.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. An önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini öğrenen ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edebilirsin."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını bir kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan hızlanmak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız şeyi bize söyleyeceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez bulabiliriz."

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzattı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri dedim."

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Bize bildirmişti. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o ödülü aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını okumuştum.

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra sordukları sorular seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’in sesi biraz daha sertti. “Bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce Megan’ın son görülme yeri olan odayı aradılar. Odayı boş buldular. O gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynarlar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Çünkü odayı aradılar ama bulamadılar. Megan’ı bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulda biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş.”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyledi.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basmalarıyla uğraşıyorlardı. Karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o zaman bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rдум. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’in hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn’in göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güze

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüzünle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmalıy bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmalıy bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi ot önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sö

obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan C iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseriydi.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla a nsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil e arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken a yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip a nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Ma engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturdu amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

“İşte benim kızım,” dedi Britta’nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro’yu masaya bıraktı. Britta’nın babası, görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle Britta’nın babası, nelerin yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

“Sağol babaş,” dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina’ya kazanmışçasına bir bakış atan olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

“Aptal inek,” dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greylift sorbesi vardı.

“Donmuş zürafa pipisine benziyor,” dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkatini çekti. “Hadi hem-men!” dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde olduğunu hissediyordu.

“Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar,” dedi Britta, yemekten sonra Wanja’yla beraber derslerinin başına oturduklarını hatırlıyor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor.”

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. “Onun söylediklerini dinlemeyi bırak. Biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?” “Terbiyesiz konuşmaları” kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde Alina’nın da. “Gibi.”

“Ah, yapma.” Wanja gözlerini yuvarladı. “Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bir kere çok kötü kokuyor.”

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja’ya çevirdi.

“Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma,” dedi kışkırtıcı bir sesle. “Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü anlat.”

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta’ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şeyler vardı, sanki az önce ağzından kaçıracağı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarındaki. Önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o andan itibaren Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta’nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja’ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja’nın ayakları ona ritim tutuyordu. Onun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına ağırlaştı. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Kufu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo’nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Camı kırılmadan kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltılık bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

“Brrrrrh.” Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

“Hey şişko, sende mi susadın?” Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rüzgâr kaç hareketi.

“Yazık hayvana,” diye kızılıyordu Jo, ama Schröder’in Wanja’ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak banyo sürtüyordu.

“İn bakalım, seni matkap.” Wanja Schröder’in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

“Yoğun bir gündü,” diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı deri suyunu bastığını fark etti. “Kahretsin, kaç kere...”

“Tamam tamam, sakın ol.” Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, biberiye...

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamıyordu. Onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o...

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Hımm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğuna inanırdı. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini bulandırmaya cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle...

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çarşafı hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat gösterirdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz sayıları bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki dinamik göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britanyalı bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın önüne saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuvarlak, gündüzde gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’nun gözleri dişi zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da babasınınkiydi.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “neredeyse” hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yollarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili çok şey kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde. Kimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu’da çoktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe gün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılma anıydı. Kırılma anı, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe

ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se

mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmasını 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların kınımını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle halkın eleri sardı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınımın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlenme ölümler ve yaralanmalarla liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri ile birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yitimi, ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'a ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her türlü rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sınıf ağrını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve politik hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Arka Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzü kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Söyleyeydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yörenin aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseydi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. An önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve aşılarında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağın ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Bize bilgi veriyorlardı, ama onlar da bilmiyorlardı. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödülleri aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını"

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından önce seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’in ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceği uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyled

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçır

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, ö bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürü r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped r dum. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı.Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyrukla bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balı ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıylen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çe meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın ald ığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi oto önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan (iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala tela nsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil e arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerke

yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arı nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Mat engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş ışı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturdu amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekildeği gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl göründüğ Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey yordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş t aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruy kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğ batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl nine sürüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrıcı r suyuna bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Himm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’ dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu’ tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin’li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya’da doğup, İngiltere’de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez’in ve Ortadoğu’nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

“Hanieh’nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez’in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500’ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

“Ortadoğu’daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

“Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel.”- Gilb

“Adam Hanieh’in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus’ta patlak veren Arap halk hareketler

nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor.” – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C
raslaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası“Altın Çağ”Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu’da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez’deki Mekânsal SabitleyiciKörfez’deki Kapitalist Sınıfla
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21.
RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK’in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitaliz
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi’nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se
mayesi’nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu’daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan’da
alar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez’deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi’nin Des
imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010’da Tunus’ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu’yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k’in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek’in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve “başkaldırmak” anlamına gelen intifada kelimesiyle k
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır’da da sabık diktatör Mübarek’in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah’ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek’in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek’in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek’e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi” laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri “barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır’a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır’daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r’da ve bir bütün olarak Ortadoğu’daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analiz
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da ‘sınıf mücadelesi’ kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır’daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu’da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu’daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır’ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına ‘ekonomik’ v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim
i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin e
şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.
Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista
lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle
elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe gün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılma anı olarak kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir ha ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe

ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ileydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa müş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yen onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevir an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğin er ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en eveynli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı levizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadın Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriy

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke z daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzat

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum.

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasınd

seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’

ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce

i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar

a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar

ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyledi.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o da bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor.”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn’ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarla şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin’de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy’in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

“Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım.”

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

“Bir sundurmanın altına girelim.” dedi Burkin, “Hadi Alyohin’ e gidelim. Evi çok yakın.”

“Olur. Çok iyi olur.”

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamur m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin’ in yaşadığı Sofino’ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balık ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıyayen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin’di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç’ i görünce memnuniyetini gizlemedi:

“Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum.” dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğme meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin’i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

“Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler.” dedi, “Sizi görmeyi beklemiyordum.” Hizmetçi kıza ses

“Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım. Z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur.”

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağılıkte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor."

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağılık oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşınınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka yanını keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edencesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyali, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja oturdu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Onun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalışıyordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Wanja kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Wanja camının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, masanın kenarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip bir şekilde tembelleşmişti ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rıkrık rıkırk kaç hareketi.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta. Wanja batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. İşleri ona göre sınırlıydı.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı saçlarını rıkrık rıkırk suyuna bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, bulaşık.

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşıyorlardı. Onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap odaya gelmişti.

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Hımm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğuna inanırdı. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini biriktiriyordu. Wanja yatağına uzanmıştı ve cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenleri çıkarken sesini duymuştu.

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çorapları kontrol etti. Hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat gösterirdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz sayıları bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki dalgaların göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britanya bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın önüne saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuvarlak, günde gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'nun gözleri olduğu zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da aynıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "neredeyse" hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yollarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili çok şey vardı hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemdeki bölgelerle kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'da bir değişim tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Yemen- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyümüş, Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan birini tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde anlatan titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir okuma (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir ve bu rolü oynamaktadır. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin ilişkisi hakkında önemli bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve kuruluşu - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adı geçen Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar net bir şekilde gösteriyor."

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğiyle ilgili bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığından çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kitap. Bu odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. H.

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumu
UluslararasılaşmaMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyum ve
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sermayenin
olar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler 2008 Krizi Finansal Sonuçlar Krizin Körfez'deki Yansımaları Khaleeji Sermayesi'nin Desimi Gelişiminin Gelecekteki İzleri Doğu Asya Yükselişte mi?

Ekler Ek A. Khaleeji Sermaye Şirketler Grubu Ek B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının Mülkiyeti Kaynakça Dizini Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde köklü kırılma ve kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak kırımını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemlerle kınımın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi doğdu. Önceki liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın geleceği"ni "Mısır'ın geleceği"ni "Mısır'ın geleceği"ni kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği"ni ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle ilgili ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle bürünmüş rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe "Mısır'da" ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtını ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı gözden Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği için i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e gelişmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslararası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyümüş ve Körfez ülkelerinde geçirmiştir... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyelini rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmıştır.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sınırlı atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir çalışmadır. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için merkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu anlamda gelişmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalizminin bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adanmış ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in günün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar net "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez rejimlerinin teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketlerini

nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor.” – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf OluşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası“Altın Çağ”Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu’da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez’deki Mekânsal SabitleyiciKörfez’deki Kapitalist Sınıfların Oluşumu
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıla
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK’in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi’nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşası ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi’nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu’daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan’da Sınıfların Oluşumları
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez’deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi’nin Devrimi
Gelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010’da Tunus’ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu’yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekânları
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k’in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek’in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve “başkaldırmak” anlamına gelen intifada kelimesiyle kıyaslanabilir
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır’da da sabık diktatör Mübarek’in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah’ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek’in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek’in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek’e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, “
sinimi” laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri “barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır’a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır’daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşı
r’da ve bir bütün olarak Ortadoğu’daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da ‘sınıf mücadelesi’ kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır’daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı
Ortadoğu’da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu’daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır’ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına ‘ekonomik’ v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı’ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma
de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A
Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y
kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S
yleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum. Eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yola çıkarak in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseyerek

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. O an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini düşünür ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edemiyordum."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriy

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke z daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağın ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana

“Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uz

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'ın bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içeğine uzandı.

"Megan'ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?"

"3 Nisan, Pazartesi."

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce o gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Onları bulunmayı beklediği için...

"Onu en son ne zaman görmüşler?"

Carver, "Öğleden sonra üç civarı," dedi, "Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş"

"Biyoloji, o günkü son dersi miydi?"

"Evet."

"Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?"

"Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylece"

"Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?"

Carver başını iki yana sallayarak, "Hayır," dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart'ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma

karişmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşamadan, tren kaçar

Carver, "Peki şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan'ın odasına bir göz atmak isterim, ö bir şey."

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

"Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım," derken, elimi Megan'ın Hayat Defteri'nin üstüne koydum. "Polis he

"Evet."

"Bir şey buldular mı?"

Carver omzunu silkti, "Bize geri verdiler."

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, "Sence hayatta olması için bir şans var mı?" diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış ıstakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepe r dım. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba

; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarı şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. İvan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. İvan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın iğnin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi oto önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja’nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo’ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla notalarını var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

“Tebrik ederim Bayan Walters,” dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesi arasında aralarında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

“Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?” Bay Schönhaupt cevabı beklerken Wanja yordu.

“Evet Bay Schönhaupt.” Kelimeler Wanja’nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka yanını keseceğim,” diye fısıldadı Britta’ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyalleri, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

“Hatırlıyor musun şampuan şişesini?” diye sordu Wanja okuldan sonra Britta’yla beraber onun evine giderken. Wanja oturdu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeniyle ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

“O suratı asla unutmayacağım,” dedi Wanja gülerek.

“Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım.” Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten’e. “Sırf o ap

“Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt” dedi Wanja.

Bunu Britta’ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta’ydı ve Bay Schönhaupt’un sürekli o iğrenç ve demode “

“Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ.”

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. “Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediklerini?”

“Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü.” Britta Wanja’nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dolaştırmazsa, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri Wanja ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta’yla arkadaşlığı vardı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

“Hey, sen beni dinliyor musun?” Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja’ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja’nın ar

“Kahretsin, dikkat etsene!” Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

“Eh, bunu unut artık.” dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe iyordu, sanki az önce ağzından kaçırıldığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıardan ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyca kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde r r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızılıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta. Wanja'nın batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islaninane sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ö saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c

kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'dan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan-ındaki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme

rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da satırla söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir

(Arka Kapaktan)
"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için merkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir ve gelişmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalistlik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurum ve kuruluşları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in günün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri ile karşılaşmaktan nelerden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kaynak olarak ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumunun UluslararasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma'nın Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların OluşumuSınır ve SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıla RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve İnşaat SektörüİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıf Oluşumları

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Devrimci PotansiyeliGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye derinden kırılma ve kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

göçmenliğini sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak

ıyı atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların

k'ın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi için

elleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kıyaslanabilir

rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıtan

birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye

teğ doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'da

lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da

a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler

aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,

sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak desteklenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farkl riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm

BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se

mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des
imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma
de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A
Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y
kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S
yleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a
avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa
muş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön
ın aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer
onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce geldik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

“Bir zamanlar...”

“İlginç bir iş olmalı.”

“Evet. Eğlenceliydi.”

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir

“Bunlar savaş yaralarının mı?”

Tırnaklarıma baktım. “Hayır. Bunlar çok yeni oldu.”

“Peki, neden işi bıraktın?”

Önce James’e ardından Caroline’a baktım. “Eşim ölüyordu...”

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirirken önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

“Bu Megan,” dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini er ve zaman konusunda bir anlamaya vardıktan sonra, bana biraz Megan’dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve aşılarında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Bize bilgi veriyorlardı. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını"

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından önce seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’in ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce bir gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Birisi bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemiş”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma korkusundan hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o da bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, "Sence hayatta olması için bir şans var mı?" diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama cevabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürümeye başladı. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için yürümeye başladı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gittiğini hissetmiştim.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver'ın de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri duyuldu. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la ilgili düşümleri düşünmeye başladım.

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere San Diego'ya gitmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerim görünmüyordu. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım. Derryn'ın ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra Derryn'ın birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçları eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarlaların her şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırıla benzeyen tren görünürdü. Güzel bir manzara.

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün kenarında.

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacakken yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kısırmış, hüznle otluyorlardı.

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin'e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamur olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balı ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıylen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

“Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum.” dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çe meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

“Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler.” dedi, “Sizi görmeyi beklemiyordum.” Hizmetçi kıza ses

“Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur.”

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, “Evet.” dedi. “Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum.”

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. “Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, “Yıkanmayalı bayağı oluyor.” dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti.”Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun.” Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birk yordu.

“Hazırlanıyorum ya!” diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. “On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz.”

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi ot önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan C iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

Jo' ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala tela nsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arını keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matengi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe iyordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kula önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruydu kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğ batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrıcı r suyuna bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşıyor onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Himm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşca karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu’ tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin’li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya’da doğup, İngiltere’de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez’in ve Ortadoğu’nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

“Hanieh’nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez’in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500’ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

“Ortadoğu’daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad

ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez günün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka-
"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r-
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb
"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıflar n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılğanlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar

ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak desteklenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farkl riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin h rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı; Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ıleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa mış, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevir an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznü çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüne koydu.

“Bu Megan,” dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştım; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiği er ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardktan sonra, bana biraz Megan’dan bahsetti: İy bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı levizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünen inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana.

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatı

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından

seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’

ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceği uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyled

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaç

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandı. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerim görünürdüm. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçlandığı kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarlaya bir şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacakken yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çatıları m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balık tutmuş ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıynetken bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde kemeke ve dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğme ve meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

“Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler.” dedi, “Sizi görmeyi beklemiyordum.” Hizmetçi kıza seslendi.

“Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım. Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur.”

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, “Evet.” dedi. “Yıkanmayalı bayağı likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum.”

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. “Evet. belli oluyor.”

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, “Yıkanmayalı bayağı oluyor.” dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. “Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun.” Britta’nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja’nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkay yordu.

“Hazırlanıyorum ya!” diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. “On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz.”

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja’nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo’ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşınınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

“Tebrik ederim Bayan Walters,” dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

“Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?” Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

“Evet Bay Schönhaupt.” Kelimeler Wanja’nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arınu keseceğim,” diye fısıldadı Britta’ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Mateng, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

“Hatırlıyor musun şampuan şişesini?” diye sordu Wanja okuldan sonra Britta’yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

“O suratı asla unutmayacağım,” dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap"

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli
lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola
ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W
ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş
ıştı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m
i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş
amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad
ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas
görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B
nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babiş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba
olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka
fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların
yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine
biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde
ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe
ıyordu, sanki az önce ağzından kaçırıldığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö

i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüne. Önüne yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o anda Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Unun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuyordu. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına ağızlarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Wanja ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Camının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, bulaşık saçılarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip bir şekilde tembelle ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, r r kaç hareketi.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta. Wanja batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak kanepeyi sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı bulaşık r suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakin ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfak hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamıyordu. Onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğunda desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b

cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç
hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge
rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s
bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d
göstermeleri idi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt
bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç
saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva
ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'
diği zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da
ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne
hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h
yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c
kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde
kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'
tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan
lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle
elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de
stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme
rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa
atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir
(Arka Kapaktan)

"Hanیه'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz
erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v
şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist
lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v
- Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad
ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe
kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil
e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler
nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği
ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O
rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21

ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez günün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka-
"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r-
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb-
"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler-
nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği
ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A-

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm-
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O-
rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası-
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav-
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıflar
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21.
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitaliz-
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Ser-
mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da
alar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des-
imiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz-
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat-
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me-
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme-
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kı-
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har-
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö-
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis-
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest-
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y-
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek-
rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M-
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci-
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş-
r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he-
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s-
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba-
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay-
Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v-
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular-
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar-

ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Akrabasıyla da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzünde kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sözüyleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir adam. Avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum. Eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yola çıkarak, in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümsemedi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağı kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. An önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini söylemiş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en çok orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanallarında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne dűşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke z daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağın ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez bulabiliriz.”

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzattı.

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defteri demişler.”

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına belki de söylemiştim. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o ödülleri almaya başladık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri paylaşarak işi kolaylaştırdığını söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını okumuştum.

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra görüşmelerimiz seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’in sesi biraz daha sertti. “Eğer bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce onlara haber vermişti. O gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynarlar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bu yüzden onları bulmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulda kalmış. Sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş.”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemiş.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he-

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürürken yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışla Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver’la saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepedim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarla şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamur olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda balı ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıyken bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. İvan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğme meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. İvan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağı likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, yavuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğneleri iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arın nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edencesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Maten engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a-

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içi-

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m-

i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş-
amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad-
ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masa-
görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B-
nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babiş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba-
olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkat-
fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol-

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını-
yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine
biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde
ğ gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon-

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü"

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe-
iyordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö-
i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kula-
önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and-
nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, or-
den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıardan ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e-
rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s-
olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor-
un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes m-
yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tü-
aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyor-
kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v-
ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü-

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu
mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi rıcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

“Brrrrrh.” Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

“Hey şişko, sende mi susadın?” Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

“Yazık hayvana,” diye kızıyordu Jo, ama Schröder’in Wanja’ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islanine sürtüyordu.

“İn bakalım, seni matkap.” Wanja Schröder’in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

“Yoğun bir gündü,” diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyuna bastığını fark etti. “Kahretsin, kaç kere...”

“Tamam tamam, sakın ol.” Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Hımm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’ dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi."

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yollarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili o kadar çok şey vardı ki hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemdeki kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'dan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Irak'taki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan biridir. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir okuma (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu anlamda önemlidir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumlar - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in bu kitabı, ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar net bir şekilde gösteriyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğini teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri ile karşılaşırken nelerden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir okuma. Bu odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. Hanieh

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf OluşumuUluslararasılaşmaMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Mekansal Yapılanması

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma'nın Çığırın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların OluşumuKörfez'deki Sınıfların OluşumuSanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist Sınıfların Oluşumu

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyum ve KükürtİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıfların Oluşumu

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Devrimci PotansiyeliGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye bir kırılma getirdi. Bu kırılma, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokaklar, bu rejimlerin sürdürdüğü bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak gözde tuttu. Bu rejimlerin atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları çöktü. 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların, rejimlerin makamlarını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte rejimlerin eleri sardı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kıyaslanabilir. Bu ayaklanmaların yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlilik yaşandı.

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bögeği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analiz he rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21

RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmi
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesentralizasyonuGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeYazın Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde köklü kırılma yarattı. Kırılma, bütünü çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak komiteleri, rejimin sürdürdüğü bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak duyurmuştu. Rejimi atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların karşısında kınanarak makamını terk etmek zorunda kalmıştı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle rejimin eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınanarak rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareket olarak öngörülen liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgedeki politik eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın da lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın geleceği"ni "Mısır'ın geleceği"ni savunma iddiasını kullanırlar bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcükleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği"ni ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yollarını açtığı, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle bürünmüş bir durumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe "Mısır'da" ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birincil hedefini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her aşamasını kapsadığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtlamasını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş kapsamlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' olarak hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları da bu çok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki mağazanın önünde, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Akrabası Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzü kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sırtımdan geçiydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yola çıkarak in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi. Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseyerek "Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. An önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini söylemiş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edebilirsin."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve saçları, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını

kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağız. Çeğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Belki de detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’ın bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önceki gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynamaya bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bu yüzden bir bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemiş”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma ve karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o zaman bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürümeye başladı. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için yürüdük. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver’la saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri çıkardı. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la ilgili düşümlerle uykuya daldım.

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzereydik. Derryn’ın, güneş gözlükleri yüzünü kapatıyor, sörf yaptığı için saçları ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerden geçiyordum. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım. Derryn’ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra Derryn’la birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçları eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarlaların kenarına bir şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında bir tarla, ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel bir tarla.

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin’de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün kenarında.

Geçen sefer Prokufy’in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

“Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım.”

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kısırmış, hüzünle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi ot önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan (iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyem hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arınu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matangi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedikini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denedikini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş ışı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta'nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturdu amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina'ya kazanmışçasına bir ba

olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkatini çekti. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde olduğunu hissediyordu.

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını hatırlatıyor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini dinle, biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde Alina da onu öğütüyordu.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bir kere çok kötü kokuyor."

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü öğren."

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey vardı, sanki az önce ağzından kaçıracağı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarındaki. Wanja önüne doğru koşuyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o anki hızıyla kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru koşuyordu. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonları Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Yağmurun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı. Ne vardı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tüyü gibi görünüyordu. Tüy ayaklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Wanja kurtulmuştu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Wanja camının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rüzgârda kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun ve tutkulu. Wanja batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak kedi gibi sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ö saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo' dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu' tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir katkı sağladı. Körfez Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez Arap devletleri hakkında en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detayli olarak sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adı geçen Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez Arap devletleri hakkında en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detayli olarak sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşileri hakkında önemli bir katkı sağladı. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez Arap devletleri hakkında en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detayli olarak sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında önemli bir katkı sağladı. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez Arap devletleri hakkında en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detayli olarak sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumu
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve UluslararasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin İnşası
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların Oluşumu
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin Gelişimi
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşası ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve KİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'daki Sınıflar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DevrimiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde önemli bir kırılma noktası olarak ortaya çıktı. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak savaşçıları bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak yeniden onaylayan bir mekanizma olarak çalıştı. 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların makamları terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte bölgedeki rejimlerin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi başladı. Bölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgedeki politikalarını doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın da dahil olduğu bir lehinne yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da bölgeye bir barış koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler bölgeye aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "barışçıl" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve eylemler zaman zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği"ni ilan ettiler. Sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle ilgili olarak, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle büründü. Ortadoğu'daki devrimci hareketin yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın bu destekle on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe bir halk hareketi olarak görülmesi de yanlış. Mısır'da açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci hedeflerinin iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı hedefle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşıyor olduğu Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her şeyden önce bir sınıf hareketi olduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sıfırladığını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek

eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği için petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin etkileri anlaşılmalıdır. Şemeleri anlamamanın başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan birini tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlamlaştıran ve atılice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir başvuru (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için merkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu açıdan önemlidir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve kuruluşu - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in günün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar net bir şekilde açıklıyor.

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğiyle ilgili bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel." - Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında nelerden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kaynak olarak ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. H.

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumunun UluslararasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma'nın Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıla RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve İnşaatKİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıf Oluşumları

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesentralizasyonuGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye bir kırılma getirdi. Bu kırılma, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

güçlerini sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak halkı korkutarak iktidarı atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların sona ermesiyle birlikte rejimlerin iktidarı terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte

rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi başladı.

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bögeyi doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da aya koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "sınımı" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak desteklenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analiz he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ıleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa mış, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiği yer ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Onlar da detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödülleri aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını"

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'ın ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içeçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyled

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçır

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış ıstakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rдум. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı.Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

“Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım.”

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

“Bir sundurmanın altına girelim.” dedi Burkin, “Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın.”

“Olur. Çok iyi olur.”

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ği gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü anlat."

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şeyler vardı, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarına. Önüne yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o anda Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Yoldan geçenlerin üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına benziyordu. Aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının izgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Camın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, bulaşık saçılarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rüzgâr kaçırmalar, kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun, batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak kedi nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı kedi suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, bulaşık.

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfakı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamıyordu. Onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğunu hissediyordu. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini bir cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenleri

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çorapları hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat gösterirdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz sayıları bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki dinamik göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britanyalı bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın çarşaları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuvarlak, gündüzde gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'nun gözleri diğeri zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da babasınınkiydi.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "neredeyse" hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yalanlarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili o kadar çok şey vardı ki hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemden dolayı kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'da bir değişim tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve İran'daki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilen bir yazar. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir çalışmadır. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu rolü oynamaktadır. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalizmi arasındaki ilişkiyi de sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in bu kitabı, Körfez Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detaylı olarak sunuyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini araştırarak, muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğini teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığından çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir çalışmadır. Bu odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - Arab Studies Journal

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Üzerine BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumu

rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfezin Finansallaşması ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizm Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Mühendislik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve Plastik İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesimasyonuGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi? EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde köklü kırılma ve kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak komiteleri bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak yeniden atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların k'ın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle rejimin eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle köklü bir rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi olarak ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıtan birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın geleceği"ni savunma iddiasını kullanarak bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcükleri "barışçı protesto ve Mısır'da e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği"ni ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle ilgili ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutla riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyut rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtı ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' olarak hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimi i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin eylemleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor. Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslararası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçlerini eylemlerine doğrudan müdahale etmektedir. Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişti. Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyelinin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sınırsız atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir kaynak (Arka Kapaktan)

eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Akrabasıydı, Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzünde kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Söylerdi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yarı yarıya almıştı. Onun aldığı isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yine onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseydi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağı kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz bırakmıştı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüne koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini söylemiş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Vücudunda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını bilmiyorlardı. Kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan hızlanmak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımızdır. Bizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzat

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defteri

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum.

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasınd

seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’

ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce

i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar

a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar.

ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku

sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylediler.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma kavgasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o zaman bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor.”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürümeye başladı. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için yürümeye başladılar. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rdim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşını var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmelerinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka yanını keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyali, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dolaştırmazsa, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri Wanja ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaşlığına ihtiyacı vardı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın aklını dağıttı.

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içine girmişti.

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta'nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, maviye kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuştu, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmadıkça yemeye çalışıyordu. Britta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masaya bıraktı. Wanja görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle Britta'nın babasının nazarında birerer birer adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina'ya kazanmışçasına bir bakış attı. Alina, Wanja'nın babasının tek oğlu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkatini çekti. Öfkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde olduğunu hissediyordu.

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını hatırlıyordu. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini dinle, biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde Alina da. Alina'nın babası da aynı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bir kere çok kötü kokuyor."

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü anlat."

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey vardı, sanki az önce ağzından kaçıracağı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarındaki. Wanja önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o andan itibaren Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Yanlarından, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı. Nefes alıyordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına benziyordu.

aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruydu. Kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vakti. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Camının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi. Sıcak saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, r r kaç hareketi.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta. Batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak kediyle nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğuna desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statü kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemlerin kınımını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle halkın eleri sardı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınımın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlenme ölümler ve yaralanmalarla liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri ve bir kaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren" ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebi ve ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekliyle rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın en celere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her birliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sınıf ağının ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve politik hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konularla e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği bir i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e gelişmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyümüş ve Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiştir... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyelini tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sınıftan atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir çalışmadır. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için merkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu anlamda gelişmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve kuruluşları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez bölgesi için günün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detaylı olarak eleştiriyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez bölgesi için teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel." - Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri ve nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir çalışmadır. ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. H.

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Çatışmaları

raslaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıflar n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizm Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve Plastik İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesimiyimiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi? EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde kırılma anıydı. Kırılma anı bütünü çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak kumandanları bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak duyuruyorlardı. Bu meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemlerle kınanarak makamını terk etmek zorunda kalmıştı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle rejimin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi doğdu. Önceki liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri gibi birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın geleceği"ni "Mısır'ın geleceği"ni kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcükleri "barışçı protesto ve eylemler zaman zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği"ni ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle ilgili ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle bürünmüş rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutla riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşıyor olması r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyut rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtı ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş katılımlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı gözden Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki mağazada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Arka Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzü kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sanki yoleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yörüngeye aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer

onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümsemedi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Bana önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini söylemek ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edebilirsin."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını bir kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan hızlanmak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız şeyleri bize söyleyebiliriz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez bulabiliriz."

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzattı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri demiş."

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Bize bildirmişler. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o öd aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısı

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından önce seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'ın gözleri ıslanmıştı. "Her şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içeceğine uzandı.

"Megan'ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?"

"3 Nisan, Pazartesi."

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar ri bulunmayı beklediği için...

"Onu en son ne zaman görmüşler?"

Carver, "Öğleden sonra üç civarı," dedi, "Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş"

"Biyoloji, o günkü son dersi miydi?"

"Evet."

"Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?"

"Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyledi."

"Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?"

Carver başını iki yana sallayarak, "Hayır," dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart'ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, "Peki şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan'ın odasına bir göz atmak isterim, ç
bir şey."

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rдум. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’in hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn’in göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güze

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüzünle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmalıy bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmalıy bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi ot önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sö

obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan C iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseriydi.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla a nsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil e arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken a yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip a nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Ma engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturdu amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

“İşte benim kızım,” dedi Britta’nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro’yu masaya bıraktı. Britta’nın görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle Britta’nın namların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

“Sağol babaş,” dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina’ya kazanmışçasına bir bakış atan olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

“Aptal inek,” dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

“Donmuş zürafa pipisine benziyor,” dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkatini çekti. Alina’nın fkeyle “Hadi hem-men!” dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde oturuyordu.

“Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar,” dedi Britta, yemekten sonra Wanja’yla beraber derslerinin başına oturduklarını hatırlıyor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor.”

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. “Onun söylediklerini dinlemeyi biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?” “Terbiyesiz konuşmaları” kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde Alina’nın da gibiydi.

“Ah, yapma.” Wanja gözlerini yuvarladı. “Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bir kere çok konuşuyor.”

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja’ya çevirdi.

“Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma,” dedi kışkırtıcı bir sesle. “Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bilmiyorsun.”

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta’ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şeyler vardı, sanki az önce ağzından kaçıracağı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarına. Wanja’nın önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o andan itibaren Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta’nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja’ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja’nın ayakları ona ritim tutuyordu. Onun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı. Nefes alıyordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına ağırlarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Kufu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo’nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Wanja’nın mının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltılık bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, Wanja’nın rıcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

“Brrrrrh.” Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

“Hey şişko, sende mi susadın?” Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelen ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, r kaç hareketi.

“Yazık hayvana,” diye kızılıyordu Jo, ama Schröder’in Wanja’ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak banyo sürtüyordu.

“İn bakalım, seni matkap.” Wanja Schröder’in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

“Yoğun bir gündü,” diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı deri suyunu bastığını fark etti. “Kahretsin, kaç kere...”

“Tamam tamam, sakın ol.” Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, biberon.

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamıyordu. Onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Hımm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğunda desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini bulandırmaya cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çarşafı hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat gösterirdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz sayıları bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki dinamik göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britanyalı bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın önüne saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuvarlak, gündüzde gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’nun gözleri diğeri zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da babasınınkiydi.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “neredeyse” hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yollarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili çok şey kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde. Kimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu’da çoktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe gün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılma anıydı. Kırılma anı, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir ha ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe

ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmasını 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel gösterilerin makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi halkın eleri sardı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle karakterize edilmiştir. Bu rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlenme görüldü. Önceki liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri ile birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler bölgeye aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "sınır dışı" sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcükleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yitimi" ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe bir ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşıyor Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu kapsadığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtını ağın ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş kapsamlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı gözden Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve politik hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konularla ilgili e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Arka Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzü kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Söyleyeydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yörenin aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce geldik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseydi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. An önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve aşılarında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Bize bilgi veriyorlardı, ama detaylar yoktu. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödülleri aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını"

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından önce seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’in ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceği uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önceki gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Birisi bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemiş”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o da bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürü r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped r dum. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı.Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyrukla bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balı ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıylen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çe meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın ald ığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi oto önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan (iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

Jo' ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala tela nsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil e arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerke

yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arı nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Mat engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş ışı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etseniz!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturdu amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekildeği gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok konEtken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl göründüğBu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey iyordu, sanki az önce ağzından kaçırıldığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o andnja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, onden, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi erı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta solu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyoruun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes nı yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyokafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesrcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl nine sürüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrırcı r suyuna bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Himm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu’ tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin’li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya’da doğup, İngiltere’de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez’in ve Ortadoğu’nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

“Hanieh’nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez’in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500’ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

“Ortadoğu’daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

“Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel.”- Gilb

“Adam Hanieh’in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus’ta patlak veren Arap halk hareketler

nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor.” – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C
raslaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası“Altın Çağ”Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu’da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez’deki Mekânsal SabitleyiciKörfez’deki Kapitalist Sınıfla
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21.
RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK’in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitaliz
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi’nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se
mayesi’nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu’daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan’da
alar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez’deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi’nin Des
imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010’da Tunus’ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu’yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k’in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek’in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve “başkaldırmak” anlamına gelen intifada kelimesiyle k
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır’da da sabık diktatör Mübarek’in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah’ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek’in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek’in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek’e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi” laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri “barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır’a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır’daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r’da ve bir bütün olarak Ortadoğu’daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analiz
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da ‘sınıf mücadelesi’ kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır’daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu’da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu’daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır’ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına ‘ekonomik’ v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim
i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin e
şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.
Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista
lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle
elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe gün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılma anı olarak kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir ha ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe

ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ıleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa müş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yen onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevir an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğin er ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı levizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadın Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriy

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke z daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzat

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum.

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasınd

seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’

ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce

i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar

a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar

ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyledi.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o da bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor.”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürüyüp r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından geldiğini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranıyordu. Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepedim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kıstırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda balıkçı gibi birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, taze bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde kemeğin toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğdemli e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

“Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur.”

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağılıkte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor."

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağılık oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşınınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka yanını keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edencesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyali, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja oturdu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediyi?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dolaştırırsa, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri Wanja ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaşlığına ihtiyacı vardı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın aklını dağıtıyordu.

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içine girmişti.

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta'nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, maviye kaplı kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuştu, ama Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmadan yemiştir. Britta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masaya bıraktı. Wanja'nın görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle Britta'nın babasıyla aynıydı. Wanja'nın babası, Wanja'nın babasıydı. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol baba," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina'ya kazanmışçasına bir bakış attı. Alina, Wanja'nın babasıyla aynıydı. Wanja'nın babası, Wanja'nın babasıydı. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkatini çekti. Alina öfkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde olduğunu düşünüyordu.

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını düşünüyordu. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini dinle, biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde Wanja'nın babası da Wanja'nın babasıydı. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bir kere çok kondu."

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bilmiyorsun."

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey vardı, sanki az önce ağzından kaçıracağı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarındaydı. Wanja önüne doğru yürüyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o andan itibaren Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan sokaktan sokaklara doğru, den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru yürüyordu.

rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Onun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalışıyordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Wanja kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Wanja camının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, masanın kenarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip bir şekilde tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, rı kaç hareketi.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta. Wanja batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. İşleri ona göre sınırlıydı.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı saçlarını rı suyuna bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, bulaşık.

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşıyorlardı. Onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o da.

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Hımm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğuna inanırdı. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini bir miktar cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenleri.

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çorapları hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat gösterirdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz sayı bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d g göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Brittan bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın c saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu' tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslarara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyu İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se

mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des
imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim
i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e
şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista
lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle
elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de
stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme
rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.
Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s
atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir
(Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz
erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v
şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist
lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v
- Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad
ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe
kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka
"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil
e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb
"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler

nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor.” – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C
rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası“Altın Çağ”Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu’da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez’deki Mekânsal SabitleyiciKörfez’deki Kapitalist Sınıfla
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21.
RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK’in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitaliz
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi’nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se
mayesi’nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu’daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan’da
alar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez’deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi’nin Des
imiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010’da Tunus’ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu’yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k’in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek’in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve “başkaldırmak” anlamına gelen intifada kelimesiyle k
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır’da da sabık diktatör Mübarek’in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah’ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek’in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek’in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek’e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi” laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri “barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır’a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır’daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r’da ve bir bütün olarak Ortadoğu’daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da ‘sınıf mücadelesi’ kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır’daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu’da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu’daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır’ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına ‘ekonomik’ v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı’ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma
de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A
Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y
kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S
yleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yola çıkarak in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseyerek baktı.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. O an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini düşünmüş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edemiyordum."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriy

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke z daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağın ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana

“Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uz

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'ın bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

"Megan'ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?"

"3 Nisan, Pazartesi."

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce bir gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Onları bulunmayı beklediği için...

"Onu en son ne zaman görmüşler?"

Carver, "Öğleden sonra üç civarı," dedi, "Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş"

"Biyoloji, o günkü son dersi miydi?"

"Evet."

"Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?"

"Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylece"

"Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?"

Carver başını iki yana sallayarak, "Hayır," dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart'ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma

karişmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşamadan, tren kaçar

Carver, "Peki şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan'ın odasına bir göz atmak isterim, ö bir şey."

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

"Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım," derken, elimi Megan'ın Hayat Defteri'nin üstüne koydum. "Polis he

"Evet."

"Bir şey buldular mı?"

Carver omzunu silkti, "Bize geri verdiler."

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, "Sence hayatta olması için bir şans var mı?" diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış ıstakozu baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rдум. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba

; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarı şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyrukla bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tı yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. İvan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. İvan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi oto önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja’nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri gibiydi.

Jo’ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yanına gelmesini istiyordu. “Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

“Tebrik ederim Bayan Walters,” dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesi için arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

“Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?” Bay Schönhaupt cevabı beklerken Wanja’nın yanına oturdu.

“Evet Bay Schönhaupt.” Kelimeler Wanja’nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arının yanına oturdu. “Nu kesseceğim,” diye fısıldadı Britta’ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyallerin engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt’un yanına oturdu.

“Hatırlıyor musun şampuan şişesini?” diye sordu Wanja okuldan sonra Britta’yla beraber onun evine giderken. Wanja’nın yanına oturdu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmenine ırkama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

“O suratı asla unutmayacağım,” dedi Wanja gülerek.

“Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım.” Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten’e. “Sırf o ap

“Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt” dedi Wanja.

Bunu Britta’ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta’ydı ve Bay Schönhaupt’un sürekli o iğrenç ve demode “

“Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ.”

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. “Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediklerini?”

“Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü.” Britta Wanja’nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dolaştırırsa, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri Wanja ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta’yla arkadaşlığına ihtiyacı vardı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

“Hey, sen beni dinliyor musun?” Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja’ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja’nın ar

“Kahretsin, dikkat etsene!” Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içine

“Eh, bunu unut artık.” dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe iyordu, sanki az önce ağzından kaçırıldığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıardan ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyca kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde r r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızılıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta. Wanja'nın batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islanin nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Hımm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ö saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c

kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'dan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan-ındaki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme pozisyonunda. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da satır aralarına atılabilecek titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir okuma (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz gerektiği fikrini merkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir ve bu rolü oynamaktadır. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalizminin ilişkisiyle ilgili bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurum ve kuruluşları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in günümüzün en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detaylı olarak sunuyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğiyle ilgili bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel." - Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazı yazarken, nelerden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kitap olduğunu düşünüyordum. Bu kitap ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. H.

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumunun UluslararasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma'nın Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların OluşumuSınır ve SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıla RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşası ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve İnşaatSektörüKİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'daki Sınıflar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesentralizasyonuGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye derinden kırılma yarattı. Bu kırılma, kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokaklar ve mahalle komiteleri, bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak yeniden onaylayan birer mekanizma olarak işlev gördü. 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemlerin makamları terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte bölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler ülkeye aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,

sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak desteklenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farkl riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm

BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des
imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma
de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A
Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y
kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S
yleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a
avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa
müş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön
ın aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer
onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce geldik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

“Bir zamanlar...”

“İlginç bir iş olmalı.”

“Evet. Eğlenceliydi.”

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir

“Bunlar savaş yaralarının mı?”

Tırnaklarıma baktım. “Hayır. Bunlar çok yeni oldu.”

“Peki, neden işi bıraktın?”

Önce James’e ardından Caroline’a baktım. “Eşim ölüyordu...”

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirirken önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

“Bu Megan,” dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini er ve zaman konusunda bir anlamaya vardıktan sonra, bana biraz Megan’dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en eveynli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Bize bilgi veriyorlardı. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını"

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından önce seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’in ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce bir gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylediler.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma, karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o da bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor.”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, "Sence hayatta olması için bir şans var mı?" diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama cevabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürümeye başladı. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için yürümeye başladı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gittiğini hissetmiştim.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver'ın de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri duyuldu. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la ilgili düşümleri düşünmeye başladım.

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere San Diego'ya gitmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerim görünmüyordu. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım. Derryn'ın ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra Derryn'ın birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçları eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarlaların her şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırıla benzeyen tren görünürdü. Güzel bir manzara.

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün kenarında.

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacakken yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kısırmış, hüznle otluyorlardı.

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin'e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamur olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balı ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıylen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

“Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum.” dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çe meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

“Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler.” dedi, “Sizi görmeyi beklemiyordum.” Hizmetçi kıza ses

“Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur.”

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, “Evet.” dedi. “Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum.”

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. “Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, “Yıkanmayalı bayağı oluyor.” dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti.”Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun.” Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

“Hazırlanıyorum ya!” diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. “On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz.”

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın al dığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi ot önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan C iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

Jo' ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala tela nsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arını keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matengi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe iyordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kula önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruydu kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğ batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrıcı r suyuna bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşıyor onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Himm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşca karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu’ tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin’li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya’da doğup, İngiltere’de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez’in ve Ortadoğu’nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

“Hanieh’nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez’in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500’ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

“Ortadoğu’daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad

ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez günün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka-
"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r-
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb-
"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler-
nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği-
ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A-

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm-
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O-
rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin-
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası-
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav-
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıflar-
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21.
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitaliz-
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Ser-
mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da-
alar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des-
imiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz-
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat-
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me-
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme-
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kı-
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har-
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö-
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis-
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest-
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y-
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek-
rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M-
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş-
r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he-
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s-
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba-
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay-
Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v-
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular-
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar-

ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurum v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyu İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme

eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b

eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da

a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,

sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak desteklenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farkl riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin h rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ıleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa mış, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevir an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznü çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüne koydu.

“Bu Megan,” dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmemek üzere gittiği er ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardktan sonra, bana biraz Megan’dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı levizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. K    k taşlardan benek benek görünen inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. G z

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anılayabiliyordu:  ocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Vaaşında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke  daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana.

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatı

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından

seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’

ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceği uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyled

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçır

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandı. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerim görünürdüm. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçlandığı kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarla şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacakken yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çatıları m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balık ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıyayen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde kemeke dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğme meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

“Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler.” dedi, “Sizi görmeyi beklemiyordum.” Hizmetçi kıza seslendi.

“Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım. Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur.”

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, “Evet.” dedi. “Yıkanmayalı bayağı likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum.”

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. “Evet. belli oluyor.”

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, “Yıkanmayalı bayağı oluyor.” dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. “Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun.” Britta’nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja’nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkay yordu.

“Hazırlanıyorum ya!” diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. “On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz.”

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja’nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo’ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşınınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

“Tebrik ederim Bayan Walters,” dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

“Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?” Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

“Evet Bay Schönhaupt.” Kelimeler Wanja’nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arınu keseceğim,” diye fısıldadı Britta’ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Mateng, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

“Hatırlıyor musun şampuan şişesini?” diye sordu Wanja okuldan sonra Britta’yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

“O suratı asla unutmayacağım,” dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap"

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli
lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola
ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W
ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş
ıştı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m
i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş
amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad
ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas
görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B
nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babiş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba
olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka
fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların
yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerin
biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde
ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe
ıyordu, sanki az önce ağzından kaçırıldığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö

i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüne. Önüne yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o anda Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Unun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçtu. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına ağızlarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Wanja ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Camının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, bulaşık saçılarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip bir şekilde tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, r r kaç hareketi.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta. Wanja batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islak kanepeyi sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı kanepeye r suyu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakin ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfakiyi hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamıyordu. Onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğunda desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b

cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç
hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge
rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s
bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d
göstermeleri idi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt
bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç
saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva
ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'
diği zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da
ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne
hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h
yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c
kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde
kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'
tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan
lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle
elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de
stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme
rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa
atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir
(Arka Kapaktan)

"Hanیه'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz
erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v
şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist
lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v
- Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad
ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe
kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil
e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler
nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği
ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O
rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıflar
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21

RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmi
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesentralizasyonuGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde köklü kırılma ve kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak savaşçıları tarafından sürdürülen bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak yeniden onaylayarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların karşısında kın'ın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte rejim eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi olarak ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yolları kktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci öncelikli iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtlamasını ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş kapsamlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' olarak hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları da bu ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği bir bölge i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en önemli şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Lübnan'daki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçlerini hızla etkileşmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyümüş, Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiştir... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyelini tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sınırlı bir atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir çalışmadır. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir ve bu rolü oynamaktadır. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalizmi arasındaki ilişki bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kuruluşları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad

ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez günün en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşileri ve geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşiyi teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri nelenen çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf OluşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıflar n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Mühendislik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve KİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesimasyonuGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi? EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde kırılma ve kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak kırılganlığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak önünü atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler kın'ın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi için eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kırılma rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri ile birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve eylemler e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yolları kktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birincil soru ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutla riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşıy r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sınıf ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı göz ardı Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve politik hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları

ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Akrasıyla Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzünde kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sırtımda yoleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir adam. Avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum. Eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yola çıkardı. Onların aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümsemedi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağı kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir çizgi vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. Elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini söylemiş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera karşısına vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne dűşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşımda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını ke z daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağın ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez bulabiliriz.”

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzattı.

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defteri demişler.”

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına belki de söylemiştim. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o ödülleri aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını okumuştum.

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’ın sesi biraz daha sertti. “Bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce bir kez daha aramıştı. O gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bu yüzden onları bulmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulda sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş.”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemiş.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürürken yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver’la saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepedim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibi aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarla şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamur olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda balık ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıyken bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. İvan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğeme meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. İvan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağı likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, yavuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğneleri iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arınu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edencesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matangi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmene ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dolağındı, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri Wanja ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaşlığı işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a-

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içi-

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m-

i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş-
amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad-
ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masa-
görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B-
nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babış," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba-
olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkat-
fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol-

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını-
yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine
biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde
ğ gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon-

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü"

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe-
iyordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö-
i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kula-
önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and-
nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, or-
den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıardan ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e-
rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s-
olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor-
un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes m-
yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tü-
aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyor-
kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v-
ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü-

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu
mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi rıcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

“Brrrrrh.” Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

“Hey şişko, sende mi susadın?” Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

“Yazık hayvana,” diye kızılıyordu Jo, ama Schröder’in Wanja’ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islanine sürtüyordu.

“İn bakalım, seni matkap.” Wanja Schröder’in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

“Yoğun bir gündü,” diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyuna bastığını fark etti. “Kahretsin, kaç kere...”

“Tamam tamam, sakın ol.” Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Hımm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi."

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yollarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili o kadar çok şey vardı ki hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemdeki kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'dan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Irak'taki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan biridir. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir okuma (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu anlamda önemlidir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumlar - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh, Körfez Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar net bir şekilde gösteriyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez Arap devletleri, bir yandan, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığı ne okunanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kitap. Bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. Hanieh

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf OluşumuUluslararasılaşmaMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Mekansal Yapılanması

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve UluslararasılaşmaKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların OluşumuKörfez'deki Sınıfların OluşumuSanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist Sınıfların Oluşumu

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve MühürleşmesiFaaliyetleriİmalat SektörüALüminyum ve KükürtİKT Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıf Oluşumu

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DevrimiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye bir kırılma getirdi. Bu kırılma, bir yandan, bütünü çöplüğüyle ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokaklar, bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak duyurdu.

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler, rejimlerin makamlarını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi, bir yandan, rejimlerin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketi başlattı.

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler, rejimlerin makamlarını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi, bir yandan, rejimlerin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketi başlattı.

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bögeyi doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da aynı aya koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "sınımi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analiz he rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21

RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmi
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesentralizasyonuGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye derin kırılğanlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak kumandanlığına sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak meşrulaştırarak, meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemlerle kınımın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle rejim eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınımın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi değil, ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri ile birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yolları, ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu kapsadığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtına ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş kapsamlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' hakimler hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları da çok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki mağazada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Ayağı Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzü kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sırtı yıldı. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yörüngeye alarak, aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi. Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseyerek "Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bantlarla kaplanmış tırnaklar vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirirken önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini düşünmüş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en çok orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünürken inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edebilirsin."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve saçlarında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını

kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağız. Çeğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzattı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Belki de detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'ın bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içeceğine uzandı.

"Megan'ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?"

"3 Nisan, Pazartesi."

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önceki gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynamaya bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bu yüzden bir bulunmayı beklediği için...

"Onu en son ne zaman görmüşler?"

Carver, "Öğleden sonra üç civarı," dedi, "Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş"

"Biyoloji, o günkü son dersi miydi?"

"Evet."

"Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?"

"Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemiş."

"Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?"

Carver başını iki yana sallayarak, "Hayır," dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart'ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma ve karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, "Peki şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan'ın odasına bir göz atmak isterim, o zaman bir şey."

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

"Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım," derken, elimi Megan'ın Hayat Defteri'nin üstüne koydum. "Polis her şeyi"

"Evet."

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürümeye başladı. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için yürüdüler. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver’la saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri duyuldu. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la birlikte.

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzereydik. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerden geçirdiğim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’in hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım. Derryn’in göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçları eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarlaları bir şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel.

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin’de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün.

Geçen sefer Prokufy’in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

“Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım.”

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kısırmış, hüzünle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağı likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi oto önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan (iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşlı bir şekilde yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyem hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arınu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matangi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediklerini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediklerini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş ışı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta'nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturdu amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masa görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina'ya kazanmışçasına bir ba

olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe iyordu, sanki az önce ağzından kaçırıldığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kula önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruydu kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğ batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ö saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo' dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c ı ve akademik literatürü domine eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen nıf çelişkileriyle ilgili mümkün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başk Albo

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf ÇarışmasıMaliye ve UluslararasıİlaşmaUluslararasıİlaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikı ve Körfezin İnşası“Altın Çağ”Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu’da ABD İktidarıBirinci Körfez Savı Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez’deki Mekânsal SabitleyiciKörfez’deki Kapitalist Sınıflar n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasıİlaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması;Küresel Dengesizlikler ve KİK’in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi’nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyumu İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayyesi’nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu’daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan’da alar Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez’deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi’nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi? EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek Aralık 2010’da Tunus’ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu’yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılğanlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mel 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k’in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek’in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve “başkaldırmak” anlamına gelen intifada kelimesiyle kı rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır’da da sabık diktatör Mübarek’in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah’ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek’in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek’in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek’e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi” laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri “barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır’a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır’daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r’da ve bir bütün olarak Ortadoğu’daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da ‘sınıf mücadelesi’ kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır’daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu’da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu’daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır’ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına ‘ekonomik’ v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konuları e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamanın başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasıılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin’li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya’da doğup, İngiltere’de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez’in ve Ortadoğu’nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir

eçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çalar saatine dikti gözlerini. Uyuyamadığı her seferde böy

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge
rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s
bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d
göstermeleri idi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt
bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ö
saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva
ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'
diği zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da
ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne
hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h
yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c
ı ve akademik literatürü domine eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen
nif çelişkileriyle ilgili mümkün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başk
Albo

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil
e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb
"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler
nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği
ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O
rasılaşımasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıflar
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21.
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitaliz

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se
mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da
alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des
imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kı
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis

lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin h rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir eken bir ülkedir. Bu topraklarda birçok medeniyetin izleri bulunmaktadır. Hititler, Persler, Roma İmparatorluğu, Bizan r burada hüküm sürmüştür.

Ülkenin başkenti Ankara'dır ve en büyük şehri İstanbul'dur. İstanbul, tarihi ve kültürel zenginlikleriyle ünlüdür. Ayaso emli turistik yerleri barındırmaktadır.

Türkiye, doğal güzellikleriyle de öne çıkmaktadır. Kapadokya'nın peri bacaları, Pamukkale'nin beyaz traverten terasla tik bölgeler turistlerin ilgisini çekmektedir.

Ülke, zengin ve çeşitli mutfağıyla da ünlüdür. Kebaplar, baklavalara, börekler, çorbalar ve meze çeşitleri Türk mutfağın bir parçasıdır.

Türkiye, birçok spor dalında başarılı sporcular yetiştirmektedir. Futbol, basketbol, voleybol ve güreş gibi sporlar Türk e kaplıcalar da ülkenin sağlık turizmi açısından popüler olduğu alanlardandır.

Türkiye, hem modern hem de geleneksel kültürün bir arada olduğu bir ülkedir. Zengin tarihi mirası, doğal güzellikleri nlarca turisti ağırlamaktadır. başkenti Ankara'dır ve en büyük şehri İstanbul'dur. İstanbul, tarihi ve kültürel zenginlikle tanahmet Camii gibi önemli turistik yerleri barındırmaktadır.

Türkiye, doğal güzellikleriyle de öne çıkmaktadır. Kapadokya'nın peri bacaları, Pamukkale'nin beyaz traverten terasla tik bölgeler turistlerin ilgisini çekmektedir.

Ülke, zengin ve çeşitli mutfağıyla da ünlüdür. Kebaplar, baklavalara, börekler, çorbalar ve meze çeşitleri Türk mutfağın bir parçasıdır.

Türkiye, birçok spor dalında başarılı sporcular yetiştirmektedir. Futbol, basketbol, voleybol ve güreş gibi sporlar Türk e kaplıcalar da ülkenin sağlık turizmi açısından popüler olduğu alanlardandır.

Türkiye, hem modern hem de geleneksel kültürün bir arada olduğu bir ülkedir. Zengin tarihi mirası, doğal güzellikleri nırlarca turisti ağırlamaktadır. destegin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mübarek rejimine ve onun Mısır halkına yapmış a çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe bir “demokrasi” sorunu çerçevesine hapı Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birincil talep olarak sözde “siyasal özgürlük” sorunu tunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı alanmış gibi ele alınan ‘siyaset’ ve ‘ekonomi’ a parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı bir meşruiyet krizini değil kapitalizmi me biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her türlü toplumsal dönüşümü anlamının ter sınıf mücadelesi’ kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sürekli olarak yerle bir eden bir dizi farklı ifa arışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek’in makamını terk etmesi talebi etrafında iasında değilim. Bu protestolar Mısır’daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş çaplı sosyal tabakayı bünyesine aldı ve re stoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı görmemizi engellemektedir. Eylemlerin gen la derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Küresel ekonomik kriz ve neoliberalizmin M bağlamında Mısır’ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına ‘ekonomik’ veya ‘siyasal’ içerikli değildir ve öncelikle Mısır’da in çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulardan bağımsız düşünülemez ve işte bu neden ınif mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalarını en iyi şekilde anlamak için sınıf ekonom u hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle str sermaye birikimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısaca rini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin’li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya’da doğup, İngiltere’de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez’in ve Ortadoğu’nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir eken bir ülkedir. Bu top James Carver elimi sıkı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktor nehrinin üzerinde tekneler yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet,

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped rдум. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn’ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin’de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino' ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin' di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin' i bir hizmetç müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıym z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın al dığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi ot önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masaya koydu. "Bak, bu kadar para için ne kadar iyi görünüştünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle Benjamin'in namların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

“Sağol babiş,” dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina’ya kazanmışçasına bir bakış atan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sınır bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını görürken. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde gı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kor"

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kıskırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğ

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey vardı, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, or den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıardan ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes r yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş t aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruy k kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıldı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. min kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi rıcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

“Hey şişko, sende mi susadın?” Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde neler yapar, kaç hareketi.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğ

batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islanine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrıcı r suyu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakin ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğu desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini bircunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşca karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat gösterirdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz sayıları bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki diğer saatleri göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt'nin bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın önüne geçip saçları şüpheşiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuvarlak, gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'nun gözleri ise her zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da aynanın karşısındaydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne” hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yalan söylemeyi de yalan söylemekte de yalan söylemekte de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili cümlelerin hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemdeki konumları ve kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'dan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Yemen- arasındaki önemli rolüyle, bölgedeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de

stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe gün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılğanlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mel 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statü kırılmasını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak ligini sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan

ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim meclisleri 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle halkın eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınanıyor. Mübarek rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlenme ölgeliler liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri içinde birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yitimi ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'ı ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceli ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyut riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sını ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v e hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal a çok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sı ıleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa mış, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yen onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

“Bunlar savaş yaralarının mı?”

Tırnaklarıma baktım. “Hayır. Bunlar çok yeni oldu.”

“Peki, neden işi bıraktın?”

Önce James’e ardından Caroline’a baktım. “Eşim ölüyordu...”

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. An önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüzün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

“Bu Megan,” dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiği yer ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan’dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok ilgi duyduğu, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünürken inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin edemiyordum.”

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Vücudu ince, ağızda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını bilmiyorlardı. Bir kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, başını eğdi. Hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan hızla yükseldi. “Geri dönmek için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana.

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez bulabiliriz.”

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzattı.

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defteri dedim.”

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. “Onlar da bizi bilmiyorlardı. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını okuyordum.

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından önce seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver, "Eğer bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içeğine uzandı.

"Megan'ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?"

"3 Nisan, Pazartesi."

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önceki gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Ya da bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Ya da bulunmayı beklediği için...

"Onu en son ne zaman görmüşler?"

Carver, "Öğleden sonra üç civarı," dedi, "Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulda sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş"

"Biyoloji, o günkü son dersi miydi?"

"Evet."

"Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?"

"Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemiş."

"Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?"

Carver başını iki yana sallayarak, "Hayır," dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart'ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basmalarıyla karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, "Peki şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan'ın odasına bir göz atmak isterim, o kadar basit bir şey."

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

"Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım," derken, elimi Megan'ın Hayat Defteri'nin üstüne koydum. "Polis her şeyi kontrol etti."

"Evet."

"Bir şey buldular mı?"

Carver omzunu silkti, "Bize geri verdiler."

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, "Sence hayatta olması için bir şans var mı?" diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürürken yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gittiğini.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la ilgili.

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerden. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’in hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn’in göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarla şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel.

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin’de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün.

Geçen sefer Prokufy’in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

“Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım.”

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o.

“Bir sundurmanın altına girelim.” dedi Burkin, “Hadi Alyohin’ e gidelim. Evi çok yakın.”

“Olur. Çok iyi olur.”

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çam olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin’ in yaşadığı Sofino’ydü.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g.

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal.

ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tene yarıya yarıya bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde kemeğin altına bir kumaş parçası, belinden toprakları kapkara olmuştuk. Ivan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiçeklerin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçiyle birlikte müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından içeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza seslendi:

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım. Sizi bekliyorum? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağıdır. Bu ilkte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor."

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, yüzünün ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim babamın örneğini bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bütün günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç gün önce yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sözü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca dersinde ve şanslı olduğu gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon'un iğne işi kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri gibiydi.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yanına var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesi için arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

“Evet Bay Schönhaupt.” Kelimeler Wanja’nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip ar-
nu keseceğim,” diye fısıldadı Britta’ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Ma-
engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

“Hatırlıyor musun şampuan şişesini?” diye sordu Wanja okuldan sonra Britta’yla beraber onun evine giderken. Wanja
ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme-
ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar-

“O suratı asla unutmayacağım,” dedi Wanja gülerek.

“Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım.” Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten’e. “Sırf o ap-

“Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt” dedi Wanja.

Bunu Britta’ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta’ydı ve Bay Schönhaupt’un sürekli o iğrenç ve demode “

“Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ.”

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. “Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?”

“Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü.” Britta Wanja’nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli
lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola-
ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W-
ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta’yla arkadaş-
ışti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

“Hey, sen beni dinliyor musun?” Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja’ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja’nın ar-

“Kahretsin, dikkat etsene!” Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için-

“Eh, bunu unut artık.” dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta’ nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m-
i kapıda bekliyordu bile. “Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!”

Holde Wanja’nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş
amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad-
ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

“İşte benim kızım,” dedi Britta’nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro’yu masa-
görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B-
nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

“Sağol babaş,” dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina’ ya kazanmışçasına bir ba-
olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

“Aptal inek,” dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

“Donmuş zürafa pipisine benziyor,” dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka-
fkeyle “Hadi hem-men!” dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol-

“Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar,” dedi Britta, yemekten sonra Wanja’yla beraber derslerinin başına oturduklarını
yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor.”

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. “Onun söylediklerini

biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde
ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon
Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl göründüğ

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe
ıyordu, sanki az önce ağzından kaçırıldığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö
i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulab
önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and
nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, or
den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e
rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s
olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor
un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes m
yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş t
aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruy
kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v
ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu
mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes
rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip
tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde m
r kaç hareketi.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğ
batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl
nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrıcı
r suyuna bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfak hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşıyor onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Hımm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo' dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c ı ve akademik literatürü domine eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen nıf çelişkileriyle ilgili mümkün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başk Albo

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O rasılaştırılmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaştırma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesimiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz

Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statü kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak kırılganlığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların kınım makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle halkın eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınım rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlenme ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri ile birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yolları katası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'a ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtını ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş kapsamlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı gözden Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve politik hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimi i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e gelişmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan-

lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle

elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyümüş, Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiştir... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme

rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sınırlı atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir çalış eçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çalar saatine dikti gözlerini. Uyuyamadığı her seferde böy

.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ö saçıları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'dı dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da

ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Wanja yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili cı ve akademik literatürü domine eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen nıf çelişkileriyle ilgili mümkün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başk Albo

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez rı teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle ki rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he

rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir eken bir ülkedir. Bu topraklarda birçok medeniyetin izleri bulunmaktadır. Hititler, Persler, Roma İmparatorluğu, Bizan r burada hüküm sürmüştür.

Ülkenin başkenti Ankara'dır ve en büyük şehri İstanbul'dur. İstanbul, tarihi ve kültürel zenginlikleriyle ünlüdür. Ayaso emli turistik yerleri barındırmaktadır.

Türkiye, doğal güzellikleriyle de öne çıkmaktadır. Kapadokya'nın peri bacaları, Pamukkale'nin beyaz traverten terasla tik bölgeler turistlerin ilgisini çekmektedir.

Ülke, zengin ve çeşitli mutfağıyla da ünlüdür. Kebaplar, baklavalara, börekler, çorbalar ve meze çeşitleri Türk mutfağın bir parçasıdır.

Türkiye, birçok spor dalında başarılı sporcular yetiştirmektedir. Futbol, basketbol, voleybol ve güreş gibi sporlar Türk e kaplıcalar da ülkenin sağlık turizmi açısından popüler olduğu alanlardandır.

Türkiye, hem modern hem de geleneksel kültürün bir arada olduğu bir ülkedir. Zengin tarihi mirası, doğal güzellikleri nlarca turisti ağırlamaktadır. başkenti Ankara'dır ve en büyük şehri İstanbul'dur. İstanbul, tarihi ve kültürel zenginlikle tanahmet Camii gibi önemli turistik yerleri barındırmaktadır.

Türkiye, doğal güzellikleriyle de öne çıkmaktadır. Kapadokya'nın peri bacaları, Pamukkale'nin beyaz traverten terasla tik bölgeler turistlerin ilgisini çekmektedir.

Ülke, zengin ve çeşitli mutfağıyla da ünlüdür. Kebaplar, baklavalara, börekler, çorbalar ve meze çeşitleri Türk mutfağın bir parçasıdır.

Türkiye, birçok spor dalında başarılı sporcular yetiştirmektedir. Futbol, basketbol, voleybol ve güreş gibi sporlar Türk e kaplıcalar da ülkenin sağlık turizmi açısından popüler olduğu alanlardandır.

Türkiye, hem modern hem de geleneksel kültürün bir arada olduğu bir ülkedir. Zengin tarihi mirası, doğal güzellikleri nlarca turisti ağırlamaktadır. destegin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mübarek rejimine ve onun Mısır halkına yapmış a çalıştığını görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe bir "demokrasi" sorunu çerçevesine hap Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birincil talep olarak sözde "siyasal özgürlük" sorun tunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı alanmış gibi ele alınan 'siyaset' ve 'ekonomi' a parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı bir meşruiyet krizini değil kapitalizmi me biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her türlü toplumsal dönüşümü anlamının te sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sürekli olarak yerle bir eden bir dizi farklı ifa arışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'in makamını terk etmesi talebi etrafında iasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş çaplı sosyal tabakayı bünyesine aldı ve re stoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı görmemizi engellemektedir. Eylemlerin gen la derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Küresel ekonomik kriz ve neoliberalizmin M bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' veya 'siyasal' içerikli değildir ve öncelikle Mısır'da

in çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulardan bağımsız düşünülemez ve işte bu nedenle sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalarını en iyi şekilde anlamak için sınıf ekonomisi hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası rini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da satatlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir eken bir ülkedir. Bu top "Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradalmak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağın ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatı

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba
detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o öd
aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel
i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum
bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından
seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'
ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içeceği uzandı.

"Megan'ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?"

"3 Nisan, Pazartesi."

Bugün 19 Ekim. Yüz doksán dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce
i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar
a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar
ri bulunmayı beklediği için...

"Onu en son ne zaman görmüşler?"

Carver, "Öğleden sonra üç civarı," dedi, "Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Oku

sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyledim.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he-

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürü r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran

aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde teped r dum. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor."

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birk yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğne işi kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka yanını keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edencesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyali, engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dolaştırıp, eğer ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri Wanja ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaşlığına ihtiyacı vardı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın aklını dağıttı.

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içine girdi.

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta'nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, maviye kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuştu, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmadıkça, Britta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masaya bıraktı. Wanja'nın görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle Britta'nın babasının yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina'ya kazanmışçasına bir bakış attı. Alina'nın tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greylift sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkatini çekti. Öfkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde olmak için ne kadar mutluydu.

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını hatırlıyordu. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine inanma, biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde Alina'nın da. Bu gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bir kere çok kondu."

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bilmiyorsun."

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey vardı, sanki az önce ağzından kaçıracağı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarına. Wanja'nın önüne geleni ondan kaçmaya çalışıyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o andan itibaren Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru, rüzgâr burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Rüzgârın üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes m yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş t aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyo kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızılıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğ batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl nine sürtüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrıcı r suyuna bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Hımm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşca karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s

bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'd ığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu' tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm

BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyu İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statü kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak ligini sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemlerin makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle eleri sardı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kıyaslanabilir. Rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlenme ölmeye başladı. Liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a girmeye başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "sınırı zorlamadık" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve eylemler zaman zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verilebilir" denilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle ilgili ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle bürünmüş rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe bir hareket ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu kapsadığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtlamayı amaçlı olarak ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş kapsamlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği bir bölge i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en önemli şemeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor. Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçlerine elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir. Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişti. Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyelini tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde anlatılabileceğini gösteren titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir kaynak. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz gerektiğini merkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu rolü oynamaktadır. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kuruluşları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez bölgesi için gün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detaylı olarak anlatıyor. "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez bölgesi için teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbey

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında nelerden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kaynağa ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - Arka Kapaktan

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumunun SınıflaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Sınıflaşması
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların Oluşumu
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıla
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin Sınıflaşması
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve İnşaat
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi
mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıfların Oluşumu
alar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Desentralizasyonu
imiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kıyaslanabilir
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölge
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "s
sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcükleri "barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa
r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı
Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma
de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A
Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y
kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S
yleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a
avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa
mü, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön

ın aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümsemedi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. An önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en çok orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edemiyordum."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V
aşında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriy

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını
kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle,
hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonrada
almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağın
ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uz

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri söyletti."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını okumuştum.

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. "Umduğumuz şekilde değil," dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından önce, her şey seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver, "Ama bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

"Megan'ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?"

"3 Nisan, Pazartesi."

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce, bir gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynamaya başlarsınız. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Çünkü onları bulunmayı beklediği için...

"Onu en son ne zaman görmüşler?"

Carver, "Öğleden sonra üç civarı," dedi, "Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulda, biyolojinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş."

"Biyoloji, o günkü son dersi miydi?"

"Evet."

"Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?"

"Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemişti."

"Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?"

Carver başını iki yana sallayarak, "Hayır," dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart'ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basarsa, karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, "Peki şimdi ne olacak?" diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepe r dım. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’in hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn’in göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar

şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köy

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacalarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. İvan İvanoviç i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. İvan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi oto

önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon'un iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmiş arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arının nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matengisi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedığını?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaşıştı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta'nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuştu ama Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmadık seslerle ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masaya bıraktı. Wanja'nın görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle Britta'nın babasının namların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina'ya kazanmışçasına bir bakış atıyor ve olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkatini çekti. Alina'nın kıkırdakıyla "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde olmak için kendini zor tutuyordu.

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını hatırlıyor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini dinle. Bana biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde Alina'dan da. Alina'nın sesi gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bir kere çok kötü kokuyor."

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü anlat."

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey vardı, sanki az önce ağzından kaçıracağı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarındaki. Wanja'nın önüne yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o andan itibaren Wanja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan da, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonları Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Onun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçtu. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı. Ne vardı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tuzağına benziyordu. Wanja'nın ayaklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Wanja'nın kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Wanja'nın mavinin kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi Wanja'nın gözünü çekti. Wanja'nın saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip bir şekilde baktı. Wanja'nın tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızılıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğunlukta batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islanine sürüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyunu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Hımm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'd ığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydi.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemd kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu' tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle- elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa- atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v- şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist- lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v- - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad- ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe- kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka-

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil- e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r- teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb-

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler- nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği- ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A-

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm- BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O- rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslara- n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav-

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla- n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21-

RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis-

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum- İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se-

mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da- alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des- imiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz-

Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat-

kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak-

lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan-

ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me-

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel-

k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme-

eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k-

rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har-

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri-

birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b-

eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis-

lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da-

a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler-

aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,

sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve-

e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest-

ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y-

ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek-
rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa
r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim
i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e
şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan

lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle

elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de
stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme
rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa
atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir
(Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz
erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v
şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist
lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v
- Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad
ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe
kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil
e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler
nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği
ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm

BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O
rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası

n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıflar

n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21.

RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitaliz

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyum

İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se

mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da

alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des

imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz

Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statü kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak kırımını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler kınımının makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle halkın eleri sardı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınımın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlenme ölümlerine liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri ile birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yolları, ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'a ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci önceliğini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu kapsadığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtına ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş kapsamlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı göz ardı eder. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' olarak hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konularla ilgili olarak e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları da çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Ayağı Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzü kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sadece gülüyleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir adam. Karavancunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yörenin in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yine onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseydi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

“Evet. Eğlenceliydi.”

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

“Bunlar savaş yaralarının mı?”

Tırnaklarıma baktım. “Hayır. Bunlar çok yeni oldu.”

“Peki, neden işi bıraktın?”

Önce James’e ardından Caroline’a baktım. “Eşim ölüyordu...”

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirir an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

“Bu Megan,” dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğir er ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan’dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı levizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünür inceliyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Göz

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V aşında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana.

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez bulabiliriz.”

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzattı.

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defteri demişti.”

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. “Onlar da bize bilgi veriyorlardı. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o ödülleri aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını okuyordum.

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakozu baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama cevabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürürken yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver'de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandı. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarla şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çam olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balı ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tı yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan topraklan kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç' i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyo

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın al dığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi ot önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan C iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

Jo' ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala tela nsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil e

arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

“Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders alışma kavramının senin için bir anlamı var mı?” Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

“Evet Bay Schönhaupt.” Kelimeler Wanja’nın ağızından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arı nu keseceğim,” diye fısıldadı Britta’ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Mat engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

“Hatırlıyor musun şampuan şişesini?” diye sordu Wanja okuldan sonra Britta’yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

“O suratı asla unutmayacağım,” dedi Wanja gülerek.

“Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım.” Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten’e. “Sırf o ap

“Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt” dedi Wanja.

Bunu Britta’ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta’ydı ve Bay Schönhaupt’un sürekli o iğrenç ve demode “

“Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ.”

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja i çekti. “Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?”

“Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü.” Britta Wanja’nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe iekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta’yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

“Hey, sen beni dinliyor musun?” Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja’ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja’nın ar

“Kahretsin, dikkat etsen!” öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

“Eh, bunu unut artık.” dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo ıldıracaktı. Asık bir suratla Britta’ nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. “Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!”

Holde Wanja’nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturduğı amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, aktırmadı ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

“İşte benim kızım,” dedi Britta’nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro’yu ması görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

“Sağol babiş,” dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina’ ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

“Aptal inek,” dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

“Donmuş zürafa pipisine benziyor,” dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkat fkeyle “Hadi hem-men!” dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander i çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekildeği gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon"

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğ"

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey yordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o andnja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, onden, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi erı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta solu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyoruun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes rıyordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tıaklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyokafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu min kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesrcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde r kaç hareketi.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islanine sürüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfaka girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrırsuyuna bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Himm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykü ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’ dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydi.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili c kın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde kimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu’ tan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin’li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya’da doğup, İngiltere’de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez’in ve Ortadoğu’nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

“Hanieh’nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez’in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500’ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

“Ortadoğu’daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka “Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil

e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez n
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel.”- Gilb
“Adam Hanieh’in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus’ta patlak veren Arap halk hareketler
nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği
ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor.” – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C
raslaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası“Altın Çağ”Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu’da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez’deki Mekânsal SabitleyiciKörfez’deki Kapitalist Sınıfla
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21.
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK’in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitaliz
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi’nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se
mayesi’nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu’daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan’da
alar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez’deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi’nin Des
imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010’da Tunus’ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu’yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mel
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k’in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek’in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve “başkaldırmak” anlamına gelen intifada kelimesiyle k
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır’da da sabık diktatör Mübarek’in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah’ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek’in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek’in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek’e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi” laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri “barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır’a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır’daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r’da ve bir bütün olarak Ortadoğu’daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analiz
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da ‘sınıf mücadelesi’ kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır’daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu’da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu’daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır’ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına ‘ekonomik’ v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim
i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin e
şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle- elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa- atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v- şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist- lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v- - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad- ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe- kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka-

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil- e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r- teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb-

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler- nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği- ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A-

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm- BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O- rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslara- n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav-

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla- n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21-

RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis-

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum- İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se-

mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da- alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des- imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz-

Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat-

kırılğanlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak-

lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan-

ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mel-

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel-

k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme-

eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k-

rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har-

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri-

birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b-

eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis-

lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da-

a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler-

aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,

sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve-

e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest-

ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y-

ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek-
rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa-
r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin ha-
rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba-
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma-
de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A
Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y
kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S
yleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a-
avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa-
muş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön-
in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer-
onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge-

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülü-

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi-

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevir-
an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznü çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmemek üzere gittiğini ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğ  sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görüneni inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek  ocuğ  vardı. Gözlerim onun  ocuğ na baktı.

Carver  ocuğ  göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne d ş nd ğ mi anlayabiliyordu:  ocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edemiyordum."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte ge irdiğimize son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve aşında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğ  gün neler olduğ nu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını bilmiştim. Kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan hızlanarak devam etti. "O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değışiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiğ  biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

" ok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğ nu anlayacağım."

ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana.

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatı

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba
detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd
aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel
i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum
bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından
seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’
ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceği uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce
i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar

alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesimiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizimTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde kırılma anı olarak bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak kavgacıları tarafından sürdürülen bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak önüne atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların karşısında kınanarak makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi doğdu. Önceki liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgedeki politik eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın geleceği"ni "Mısır'ın geleceği"ni "Mısır'ın geleceği"ni kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve Mısır'da e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek verileceği"ni ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle ilgili ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle bürünmüş rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe "Mısır'da ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birincisi "Mısır'ın ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyut rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sınıf ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği bir i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e gelişmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyümüş, Filistin ve Körfez ülkelerinde geçirmiştir... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyelini tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sınırsız atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir çalışmadır. (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için merkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir ve bu birliktir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumlar - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in günün gün başıboş olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar net "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez rejimlerinin teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O
rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıflar
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21.
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitaliz
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se
mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da
alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des
imiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle ki
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma
de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A
Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y
kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S
yleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yola çıkarak aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümsemedi.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağı kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bir iz vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi ve an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznü çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanallarında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadın Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edemiyordum."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. V
aşında, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriy

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını
kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle,
hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonrada
almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağın
ceğimizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uz

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defteri

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. “Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’ın ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksán dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önceki gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynamaya bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Onları bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyle-

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart'ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, "Peki şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan'ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey."

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

"Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım," derken, elimi Megan'ın Hayat Defteri'nin üstüne koydum. "Polis he"

"Evet."

"Bir şey buldular mı?"

Carver omzunu silkti, "Bize geri verdiler."

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, "Sence hayatta olması için bir şans var mı?" diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış ıstakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürürken yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışla Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver'de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepedeydim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına bak-
; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra
birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta-
eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar-
şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında
ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köy

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak
yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyrukla bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç
m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda bal
ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t
yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme
dan topraklan kapkara olmuştu. İvan İvanoviç i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç
e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. İvan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetç
müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza se

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıym
z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ
likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyo

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y
avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba
öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b
günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka
yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon'ın iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri gibiydi.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla notlarını topluyordu. "nsin var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesi için arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken Wanja'nın yüzüne bakıyordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arının önüne geçti. "nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edencesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyallerin engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt'ın yanına oturmuştu.

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja'nın yanına oturdu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeniyle konuşmaya başlamıştı. İfade için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı onunla konuşmaya başlamıştı.

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o aptalın yüzüne bakıyordun."

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "matematik" sözleriyle

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dolaştırarak, "eğer almasaydım, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordum. Daha birinci sınıftan beri Wanjayı ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaşlığına ihtiyacı vardı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın arka yanına vurmuştu.

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içine girmişti.

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe iyordu, sanki az önce ağzından kaçırıldığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıardan ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyd kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

“Hey şişko, sende mi susadın?” Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

“Yazık hayvana,” diye kızılıyordu Jo, ama Schröder’in Wanja’ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islanine sürtüyordu.

“İn bakalım, seni matkap.” Wanja Schröder’in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

“Yoğun bir gündü,” diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyunu bastığını fark etti. “Kahretsin, kaç kere...”

“Tamam tamam, sakın ol.” Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Himm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva gunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h

yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili cı ve akademik literatürü domine eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen nif çelişkileriyle ilgili mümkün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başk Albo

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez rı teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılğanlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kı rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin h rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v

hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimi petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin etkişimleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri gelişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de büyümüş ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyelini tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlamlaştıran söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir çalışmadır. Eçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çalar saatine dikti gözlerini. Uyuyamadığı her seferde böyle

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat gösterirdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz sayıları bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki değişikliklerdi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britanyalı bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın önüne geçti, saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuvarlak, gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'nun gözleri diğeri zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da bu gözleri aydınlattı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "neredeyse" hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yollarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili çok şey vardı ve akademik literatürü domine eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitap. Bu kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başkalarıyla karşılaştırmak için yazılmıştı. Albo

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin gelişmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin varlığını sürdürme çabaları, bu süreçte bir yandan, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert
"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri, bu süreçten çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir çalışmadır. Bu odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendiren Bir BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumunun UluslararasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma'nın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıla RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Mütteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve KİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sermayenin

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des

İmiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

Türkiye, hem modern hem de geleneksel kültürün bir arada olduğu bir ülkedir. Zengin tarihi mirası, doğal güzellikleri nlarca turisti ağırlamaktadır.başkenti Ankara'dır ve en büyük şehri İstanbul'dur. İstanbul, tarihi ve kültürel zenginlikle tanahmet Camii gibi önemli turistik yerleri barındırmaktadır.

Türkiye, doğal güzellikleriyle de öne çıkmaktadır. Kapadokya'nın peri bacaları, Pamukkale'nin beyaz traverten terasla tik bölgeler turistlerin ilgisini çekmektedir.

Ülke, zengin ve çeşitli mutfağıyla da ünlüdür. Kebaplar, baklavalara, börekler, çorbalar ve meze çeşitleri Türk mutfağına bir parçasıdır.

Türkiye, birçok spor dalında başarılı sporcular yetiştirmektedir. Futbol, basketbol, voleybol ve güreş gibi sporlar Türkiye kaplıcalar da ülkenin sağlık turizmi açısından popüler olduğu alanlardandır.

Türkiye, hem modern hem de geleneksel kültürün bir arada olduğu bir ülkedir. Zengin tarihi mirası, doğal güzellikleri nlarca turisti ağırlamaktadır.desteğın, bölgedeki kilit müttefik olarak Mübarek rejimine ve onun Mısır halkına yapmış a çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe bir "demokrasi" sorunu çerçevesine hapı Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birincil talep olarak sözde "siyasal özgürlük" sorunu tunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı alanmış gibi ele alınan 'siyaset' ve 'ekonomi' a parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı bir meşruiyet krizini değil kapitalizmi me biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her türlü toplumsal dönüşümü anlamının ter sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sürekli olarak yerle bir eden bir dizi farklı ifa arışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'in makamını terk etmesi talebi etrafında iasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş çaplı sosyal tabakayı bünyesine aldı ve re stoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı görmemizi engellemektedir. Eylemlerin gen la derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Küresel ekonomik kriz ve neoliberalizmin M bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' veya 'siyasal' içerikli değildir ve öncelikle Mısır'da in çıkarına hareket ettiğiyile ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulardan bağımsız düşünülemez ve işte bu neden ınif mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalarını en iyi şekilde anlamak için sınıf ekonom u hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle str sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısaca rini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir eken bir ülkedir. Bu top James Carver elimi sıkta dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktor nehrinin üzerinde tekneler yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet,

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeğı ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepedim. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarla şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacakken yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyrukla bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamur m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda balık ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıyayen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. İvan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çiğme meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. İvan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım. Zor mu? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağı likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor"

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, yavuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim babam örendüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğneleri iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesi arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arın nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edencesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Maten engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediklerini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın a-

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içi-

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m-

i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş-
amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad-
ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masa-
görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B-
nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babış," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba-
olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkat-
fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol-

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını-
yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine
biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde
ğ gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon-

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü"

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe-
iyordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö-
i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kula-
önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and-
nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, or-
den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıardan ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e-
rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s-
olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor-
un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes m-
yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tü-
aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyor-
kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v-
ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü-

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu
mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi rıcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

“Brrrrrh.” Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

“Hey şişko, sende mi susadın?” Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

“Yazık hayvana,” diye kızılıyordu Jo, ama Schröder’in Wanja’ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islanine sürtüyordu.

“İn bakalım, seni matkap.” Wanja Schröder’in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

“Yoğun bir gündü,” diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyuna bastığını fark etti. “Kahretsin, kaç kere...”

“Tamam tamam, sakın ol.” Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Hımm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uyku ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’n dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi."

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yollarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili o kadar çok şey vardı ki hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemdeki kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'dan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve İran- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan biridir. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlamlaştıran titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir okuma (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünü kendisidir ve bu anlamda önemlidir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist sisteminin ilişkisi üzerine de önemli bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kurumları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in bu kitabı, ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar net bir şekilde ortaya koyuyor. Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşilerinin geleceğiyle ilgili bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığından çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir okuma. Bu odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A. H.

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Oluşumu ve UluslararasılaşmaMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Mekansal Yapılanması

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların Oluşumu
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın İlk Yarıları
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalist Sınıfların Oluşumu

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşası ve Mütteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüALüminyum ve İnşaat
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıf Oluşumunun Üzerindeki Etki

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Devrimci Potansiyeli
Gelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindekiler
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüye önemli bir kırılma getirdi. Bu kırılmanın bütünüyle ortada olduğu ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
kuvvetleri bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak pekiştiriyor.

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların
k'ın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte
elileri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kıyaslanabilir.

rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlilik gözlemlenmektedir.

ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bögeyi doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da aynı aya koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "sınımi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analiz he rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21

RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmi
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıflar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesentralizasyonuGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde köklü kırılma ve kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak savaşçıları tarafından sürdürülen bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak gözde tutarak meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların karşısında kın'ın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle binlerce eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi olarak ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri içinde birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yolları kktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle dönüşümünün yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birincil sorunu ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtını ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş katmanlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı gözden Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Ortadoğu'da 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları çok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki mağazada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Ayağı Makyajı da biraz akmıştı. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzü kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sırtı yıldı. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yörüngeye alarak in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yavaşça onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçirdi. Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülümseyerek "Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bantla kaplanmış tırnaklar vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. An önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini söylemiş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünürken, annesi onu inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edebilirsin."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve ağız, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını

kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağız. Çeğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatırdı.

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defteri"

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Belki de detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o ödemi aldık. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki belgeleri i söyledi."

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’ın bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önceki gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynamaya bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bu yüzden bir bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylemiş”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma ve karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o zaman bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis he

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürümeye başladı. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

“Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm.”

Carver’ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için yürüdük. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver’la saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri duyuldu. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn’la birlikte.

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego’daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzereydik. Dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepeden bakıyordum. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn’in hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım. Derryn’in göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçları eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarlaları bir şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel.

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin’de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün.

Geçen sefer Prokufy’in barakasında mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

“Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım.”

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kısırmış, hüzünle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi ot önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sö obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla a rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan (iği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eser

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeni hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arınu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matangi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretme ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmedikini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli lı bir şekilde neyi nerede denedikini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dola ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri W ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaş ışı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın ar

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın için

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturdu amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masa görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba

olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkatini çekti. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde olduğunu hissediyordu.

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını hatırlatıyor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini dinlemeyi bırak. Biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde Alina da onu öğütüyordu.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bir kere çok kötü kokuyor."

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü öğren."

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey vardı, sanki az önce ağzından kaçıracağı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulaklarındaki. Wanja önüne doğru koşuyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o anki hızıyla kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, oradan, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıların ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi evine doğru koşuyordu. Burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta sonları Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyordu. Onun üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes almaya çalıştı. Ne vardı; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tüyü gibi. Wanja aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyordu. Wanja kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları vuruyordu. Wanja ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştüğünü duydu.

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu. Wanja camının kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltılık bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişesi, kollarından, pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip, tembelenmiş ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde yürümeler, r r kaç hareketleri.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun ve batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Wanja nine sürüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltılık bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

"Yoğun bir gündü," diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyu bastığını fark etti. "Kahretsin, kaç kere..."

"Tamam tamam, sakın ol." Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

"Fazlasına bugün zamanım olmadı."

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

"Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?"

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

"Televizyonda güzel bir şey var mı?" Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

"Bugün anahtarımı kaybettim," dedi Wanja.

"Himm." Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo'nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ö saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo' dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c ı ve akademik literatürü domine eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen nıf çelişkileriyle ilgili mümkün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başk Albo

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf OluşumuSömürgecilik ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararasılaşma'nın Çığırın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez SavaşıBölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuçBölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyılın RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve PetrolKİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel ÖzellikleriBölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'daki SınıflarBölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesentralizmiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizindeTürkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü DeğerlendirmekAralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde köklü kırılma ve kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak savaşçıları, bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak dile getiren bir atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların k'ın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle birlikte eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle karakterize edilmiştir. Bu rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlenme, ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıtan birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da bölgeye a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler bölgeye aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, bölgeye a sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi talebiyle ilgili ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekle bürüncünun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe bir ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci hedefini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı hedefle riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşama r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her bir rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtı ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş katılımlı öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin eylemleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor. Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslararası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçlerini eylemlerine doğrudan müdahale etmektedir. Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişti. stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyelinin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sınırsız atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir referans.

eçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çalar saatine dikti gözlerini. Uyuyamadığı her seferde böy

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge
rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s
bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d
göstermeleri idi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt
bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ö
saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva
ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'
diği zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da
ydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne
hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h
yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili c
ı ve akademik literatürü domine eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen
nif çelişkileriyle ilgili mümkün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başk
Albo

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil
e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r
teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb
"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler
nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği
ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf O
rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıflar
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21.
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitaliz

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se
mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da
alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des
imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kı
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis

lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekrumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mencilere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birincini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşr'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin hrlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış. Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir eken bir ülkedir. Bu topraklarda birçok medeniyetin izleri bulunmaktadır. Hititler, Persler, Roma İmparatorluğu, Bizan r burada hüküm sürmüştür.

Ülkenin başkenti Ankara'dır ve en büyük şehri İstanbul'dur. İstanbul, tarihi ve kültürel zenginlikleriyle ünlüdür. Ayaso emli turistik yerleri barındırmaktadır.

Türkiye, doğal güzellikleriyle de öne çıkmaktadır. Kapadokya'nın peri bacaları, Pamukkale'nin beyaz traverten terasla tik bölgeler turistlerin ilgisini çekmektedir.

Ülke, zengin ve çeşitli mutfağıyla da ünlüdür. Kebaplar, baklavalara, börekler, çorbalar ve meze çeşitleri Türk mutfağın bir parçasıdır.

Türkiye, birçok spor dalında başarılı sporcular yetiştirmektedir. Futbol, basketbol, voleybol ve güreş gibi sporlar Türki e kaplıcalar da ülkenin sağlık turizmi açısından popüler olduğu alanlardandır.

Türkiye, hem modern hem de geleneksel kültürün bir arada olduğu bir ülkedir. Zengin tarihi mirası, doğal güzellikleri nlarca turisti ağırlamaktadır. başkenti Ankara'dır ve en büyük şehri İstanbul'dur. İstanbul, tarihi ve kültürel zenginlikle tanahmet Camii gibi önemli turistik yerleri barındırmaktadır.

Türkiye, doğal güzellikleriyle de öne çıkmaktadır. Kapadokya'nın peri bacaları, Pamukkale'nin beyaz traverten terasla tik bölgeler turistlerin ilgisini çekmektedir.

Ülke, zengin ve çeşitli mutfağıyla da ünlüdür. Kebaplar, baklavalara, börekler, çorbalar ve meze çeşitleri Türk mutfağın bir parçasıdır.

Türkiye, birçok spor dalında başarılı sporcular yetiştirmektedir. Futbol, basketbol, voleybol ve güreş gibi sporlar Türki e kaplıcalar da ülkenin sağlık turizmi açısından popüler olduğu alanlardandır.

Türkiye, hem modern hem de geleneksel kültürün bir arada olduğu bir ülkedir. Zengin tarihi mirası, doğal güzellikleri nlarca turisti ağırlamaktadır. destegin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mübarek rejimine ve onun Mısır halkına yapmış a çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe bir “demokrasi” sorunu çerçevesine hap Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birincil talep olarak sözde “siyasal özgürlük” sorunu tunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı alanmış gibi ele alınan ‘siyaset’ ve ‘ekonomi’ a parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı bir meşruiyet krizini değil kapitalizmi me biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her türlü toplumsal dönüşümü anlamının ter sınıf mücadelesi’ kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sürekli olarak yerle bir eden bir dizi farklı ifa arışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek’in makamını terk etmesi talebi etrafında iasında değilim. Bu protestolar Mısır’daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş çaplı sosyal tabakayı bünyesine aldı ve re stoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı görmemizi engellemektedir. Eylemlerin gen la derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Küresel ekonomik kriz ve neoliberalizmin M bağlamında Mısır’ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına ‘ekonomik’ veya ‘siyasal’ içerikli değildir ve öncelikle Mısır’da in çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulardan bağımsız düşünülemez ve işte bu neden ınif mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalarını en iyi şekilde anlamak için sınıf ekonom u hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle str sermaye birikimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısaca rini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin’li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya’da doğup, İngiltere’de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez’in ve Ortadoğu’nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir eken bir ülkedir. Bu top “Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez’deki Mekânsal SabitleyiciKörfez’deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21.

RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK’in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi’nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum

İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se

mayesi’nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu’daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan’da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez’deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi’nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz

Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010’da Tunus’ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu’yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k’in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek’in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve “başkaldırmak” anlamına gelen intifada kelimesiyle kı rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır’da da sabık diktatör Mübarek’in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir ha ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah’ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek’in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek’in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek’e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi” laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri “barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır’a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır’daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe

ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ileydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa müş, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yen onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gü

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevir an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğin er ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıktan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en eveyimli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı levizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadın Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Vücudunda, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını bilmiyorlardı. Kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, Megan hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan hızlanarak devam etmek için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımızdır. Bizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana.

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzat

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

“Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı,” Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba

detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu.”

“Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?”

“Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu,” Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. “Biz de bilgi karşılığı o öd

aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel

i söyledi.”

“Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?”

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum.

bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısın

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasınd

seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’

ir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içiçeğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce

i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar

a bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar

ri bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyledi.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o da bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor.”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silktiler, “Bize geri verdiler.”

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, “Sence hayatta olması için bir şans var mı?” diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline’a, sonra Carver’a, ardından tekrar Caroline’a baktım.

“Her zaman bir şans vardır.”

“Evet,” dedi Caroline, “Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?”

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu.

“Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum,” dedi.

“Bunu yarın konuşuruz.”

Kafasını salladı. “Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney’deki bir okulda bazı işleri var.”

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağılıkte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor."

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağılık oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bugünün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka yanını keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edencesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Matemiği, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja oturdu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeni ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediyi?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dolaştırmazsa, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri Wanja ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaşlığına ihtiyacı vardı. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın aklını dağıttı.

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içine girmişti.

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta'nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, mavi kapıya dokunuyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuştu ama Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmadan yemiştir. Britta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu masaya bıraktı. Wanja'nın görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle Britta'nın babasının yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol baba," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina'ya kazanmışçasına bir bakış attı. Alina'nın tek oydusu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikkatini çekti. Öfkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde olduğunu hissediyordu.

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını hatırlıyordu. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerini dinle, biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde Wanja'nın da. Aynı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bir kere çok kötü kokuyor."

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bilmiyorsun."

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şey vardı, sanki az önce ağzından kaçıracağı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey söylemedi.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuktu.

"Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylediler."

"Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?"

Carver başını iki yana sallayarak, "Hayır," dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart'ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı.

Carver, "Peki şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan'ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey."

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

"Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım," derken, elimi Megan'ın Hayat Defteri'nin üstüne koydum. "Polis he"

"Evet."

"Bir şey buldular mı?"

Carver omzunu silkti, "Bize geri verdiler."

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, "Sence hayatta olması için bir şans var mı?" diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunalıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepec

rdum. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib
aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba
; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra
birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta
eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar
şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında
ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güze

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak
yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç
m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda bal
ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t
yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme
dan toprakları kapkara olmuştu. İvan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç
e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. İvan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetç
müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza se

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıym
z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmalıy bayağ
likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmalıy bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y
avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. "Bana benim baba
öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi b
günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka
yordu.

“Hazırlanıyorum ya!” diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. “On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz.”

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi oto önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja’nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo’ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

“Tebrik ederim Bayan Walters,” dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesinin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

“Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?” Bay Schönhaupt cevabı beklerken Wanja yordu.

“Evet Bay Schönhaupt.” Kelimeler Wanja’nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka yanını keseceğim,” diye fısıldadı Britta’ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyalleri, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

“Hatırlıyor musun şampuan şişesini?” diye sordu Wanja okuldan sonra Britta’yla beraber onun evine giderken. Wanja oturdu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeniyle ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

“O suratı asla unutmayacağım,” dedi Wanja gülerek.

“Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım.” Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten’e. “Sırf o ap

“Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt” dedi Wanja.

Bunu Britta’ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta’ydı ve Bay Schönhaupt’un sürekli o iğrenç ve demode “

“Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ.”

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. “Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediklerini?”

“Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü.” Britta Wanja’nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dolaştırmazsa, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri Wanja ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta’yla arkadaşlığı işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

“Hey, sen beni dinliyor musun?” Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja’ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja’nın ar

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içine

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m

i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturdu

amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad

ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas

görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B

nlarin yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babış," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba

olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka

fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını

yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine

biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde

ğ gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe

ıyordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö

i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kula

önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and

nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, or

den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıardan ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e

rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s

olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor

un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes m

yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tü

aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyor

kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v

ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu

mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes

rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

“Brrrrrh.” Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

“Hey şişko, sende mi susadın?” Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

“Yazık hayvana,” diye kızıyordu Jo, ama Schröder’in Wanja’ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl nine sürüyordu.

“İn bakalım, seni matkap.” Wanja Schröder’in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

“Yoğun bir gündü,” diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrıml r suyuna bastığını fark etti. “Kahretsin, kaç kere...”

“Tamam tamam, sakın ol.” Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Hımm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçatmış gibi. Jo’ dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne

hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Wanja'nın yollarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili o kadar çok şey vardı ki hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemdeki konumlarıyla Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'da her şey değişiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Yemen- içindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçleri ile ilişkilerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de yetişen ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme potansiyeli olan birisi. Bu kitabın tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sağlam bir şekilde söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir okuma (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz için önemli bir rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir ve bu rolü oynamaktadır. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalizmi arasındaki ilişkiyi de sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve diğer kuruluşları - Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Adam Hanieh'in bu kitabı, Körfez Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfez'in en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı kadar detaylı olarak sunuyor.

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğini yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez Arap devletleri, bu süreçte bir yandan, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel." - Gilbert

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri hakkında yazdığı kitabı okuyunca, nelerden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kitap olduğunu düşünüyordum. Bu kitap ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf OluşumuUluslararasılaşmaMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve UluslararasılaşmaSonuçKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların OluşumuSınıfın SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıla DoğruKüresel RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmin

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum ve İnşaatSektörüKİK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıf Oluşumunun

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des

İçindekilerGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz

Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde köklü değişiklikler yarattı. Bu ayaklanmaların bütünü çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak

güçlerini sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak pekiştiriyor. Bu rejimlerin atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me

2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel protestoların sona ermesi, rejimlerin makamlarını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi

herkesi şaşırttı. Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle karakterize ediliyor. Bu rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi başladı. Bölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini yansıttı. Birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölge

eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekrumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mencilere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birincini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşr'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin hrlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübare eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyu

İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesimiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz

Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statü kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel kınımın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi halkın eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kınımın rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir halk hareketi değil, ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri ile birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeyi eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan'ın lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da Mısır'a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler Mısır'a aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "Mısır'ın sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek veren sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yolları, ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekillerde rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mısır'ın öncelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe Mısır'da ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birincil sorunu ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı boyutuyla iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa Mısır'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her boyutunu rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sırtını ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek'e eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş ölçekli öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı yansıtmaz. Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' ve 'siyasal' hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulara karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmaları da çok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki masada, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. Arka Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Yüzü kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sanki yoleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fazla bilmiyordum, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yörüngeye taşıdı. Onların aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yerinde oturdu, onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye geçti.

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülmeye başladı.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bantlarla kaplanmış tırnaklar vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkaçı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. An önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini söylemiş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünürken, annesi onu inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edebilirsin."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Vücudu da babasına benzeyen, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını bilmiyorlardı. Kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan hızlanmak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nereden başladığını in üzerinden bir kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Ya da ne olduğunu fakat Caroline hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan hızlanmak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağız. Bizi de bu süreçte dahil etmemizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana.

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

Carver kafasını salladı, “Üniversiteyi saymazsak, hayır.”

“Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?”

“Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı.”

“Kimse bir şey bilmiyor muymuş?”

“Hayır.”

Kalemimi aldım. “Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez bulabiliriz.”

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzattı.

“Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var,” dedi. “Megan’ın defteriydi. Ona Hayat Defteri demişti.”

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. “Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?”

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına baktı. "Bizi bilgilendiriyorlardı. On beş günde bir. Detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o öd aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

"Doğru."

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart'ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını

"Peki, Hart size geri dönmedi mi?" diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

"Nasıl yani?"

"Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından önce seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı." Carver'ın sesi biraz daha kısaldı. "Her şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?"

"Söylemeleri gerekir."

Bir süre durdu, sonra eli içeceğine uzandı.

"Megan'ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?"

"3 Nisan, Pazartesi."

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önce i gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelere oynar. Bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Çünkü onları bulunmayı beklediği için...

"Onu en son ne zaman görmüşler?"

Carver, "Öğleden sonra üç civarı," dedi, "Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun da biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş"

"Biyoloji, o günkü son dersi miydi?"

"Evet."

"Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?"

"Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyledi."

"Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?"

Carver başını iki yana sallayarak, "Hayır," dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart'ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçma

Carver, "Peki şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan'ın odasına bir göz atmak isterim, o bir şey."

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

"Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım," derken, elimi Megan'ın Hayat Defteri'nin üstüne koydum. "Polis he

"Evet."

"Bir şey buldular mı?"

Carver omzunu silkti, "Bize geri verdiler."

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, "Sence hayatta olması için bir şans var mı?" diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepe r dım. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurmadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra

birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı.Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı ç m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda bal ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, t yen bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. İvan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. İvan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmayalı bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmayalı bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

"Bana ne." Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözü obüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni değildi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon'ın iğni kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri gibiydi.

Jo'ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

"Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile," dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşla yazınsın var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyeyi hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek."

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

"Tebrik ederim Bayan Walters," dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmesi için arının arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

"Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?" Bay Schönhaupt cevabı beklerken Wanja yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arının kesiyeceğini," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edersesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyalleri, engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt'ın

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja oturdu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmeniyle konuşmaya ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

"Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt" dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediklerini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dolaştırırdı. Eğer ezse, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri Wanja ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaşlığı işti. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

"Hey, sen beni dinliyor musun?" Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja'ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja'nın anı

"Kahretsin, dikkat etsen!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içine

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta'nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m

i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuş amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturdukların yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe iyordu, sanki az önce ağzından kaçırıldığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyo kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip

tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

“Yazık hayvana,” diye kızılıyordu Jo, ama Schröder’in Wanja’ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Islanine sürüyordu.

“İn bakalım, seni matkap.” Wanja Schröder’in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

“Yoğun bir gündü,” diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyunu bastığını fark etti. “Kahretsin, kaç kere...”

“Tamam tamam, sakın ol.” Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Himm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçatmış gibi. Jo’ dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydi.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili c ı ve akademik literatürü domine eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen

nıf çelişkileriyle ilgili mümkün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başk

Albo
"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb
"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se

mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılğanlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle k rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalar

ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiği i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan- lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir eçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çalar saatine dikti gözlerini. Uyuyamadığı her seferde böy

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo' dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "ne hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili d ı ve akademik literatürü domine eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen nıf çelişkileriyle ilgili mümkün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başk Albo

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm

BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslara n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav

Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21

RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyu

İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se

mayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da

alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Des

imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz

Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Türkiye, hem modern hem de geleneksel kültürün bir arada olduğu bir ülkedir. Zengin tarihi mirası, doğal güzellikleri nlarca turisti ağırlamaktadır.başkenti Ankara'dır ve en büyük şehri İstanbul'dur. İstanbul, tarihi ve kültürel zenginlikle

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepe

rdum. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibiydi. Aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarla işi, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacakken yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarını bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamur m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. İvan İvanoviç ve Burkin çamurda balı ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tı y en bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin'di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde keme dan toprakları kapkara olmuştu. İvan İvanoviç'i görünce memnuniyetini gizlemedi:

"Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum." dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Ç e meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. İvan İvanoviç ve Burkin'i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından içeri giren Alyohin:

"Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler." dedi, "Sizi görmeyi beklemiyordum." Hizmetçi kıza ses

"Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım z? Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur."

Güzel Paleguya. zarifçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, "Evet." dedi. "Yıkanmalıy bayağ likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum."

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. "Evet. belli oluyor

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, "Yıkanmalıy bayağı oluyor." dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, y avuzun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti."Bana benim baba öründüğünü bile bilmiyorsun." Britta'nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja'nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bu günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birka yordu.

"Hazırlanıyorum ya!" diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. "On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz."

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi oturma odasıyla önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

"O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin," dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığında. Bu sözü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja'nın sınıf öğretmeni idi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmişti ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon iğneleri iğniği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri idi.

Jo' ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşlıydı. “Nasıl olsa senin için yazmıştı. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

“Tebrik ederim Bayan Walters,” dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etmenin arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

“Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?” Bay Schönhaupt cevabı beklerken yordu.

"Evet Bay Schönhaupt." Kelimeler Wanja'nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip anı nu keseceğim," diye fısıldadı Britta'ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Mar engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

"Hatırlıyor musun şampuan şişesini?" diye sordu Wanja okuldan sonra Britta'yla beraber onun evine giderken. Wanja ordu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmene ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yar

"O suratı asla unutmayacağım," dedi Wanja gülerek.

"Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmayacağım." Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten'e. "Sırf o ap

“Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt” dedi Wanja.

Bunu Britta'ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta'ydı ve Bay Schönhaupt'un sürekli o iğrenç ve demode "

"Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ."

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. "Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?"

"Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü." Britta Wanja'nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dolandırmazsa, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri Wanja ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta'yla arkadaşlık istiyordu. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

“Hey, sen beni dinliyor musun?” Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja’ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja’nın a

"Kahretsin, dikkat etsene!" Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içine

"Eh, bunu unut artık." dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta' nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, m

i kapıda bekliyordu bile. "Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!"

Holde Wanja'nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturdu

amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmad

ritta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

"İşte benim kızım," dedi Britta'nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro'yu mas

görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle B

nların yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

"Sağol babaş," dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina' ya kazanmışçasına bir ba

olan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka

fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını

yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine

biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde

ğ gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe

ıyordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö

i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kula

önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and

nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, or

den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacıardan ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e

rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s

olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor

un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes m

yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı

aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruyor

kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v

ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu

mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes

rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

“Brrrrrh.” Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

“Hey şişko, sende mi susadın?” Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

“Yazık hayvana,” diye kızılıyordu Jo, ama Schröder’in Wanja’ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğun batık yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl nine sürüyordu.

“İn bakalım, seni matkap.” Wanja Schröder’in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

“Yoğun bir gündü,” diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfığa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrıcı r suyuna bastığını fark etti. “Kahretsin, kaç kere...”

“Tamam tamam, sakın ol.” Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfığı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Hımm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykuyu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ç saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçatmış gibi. Jo’ dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti-yalanlarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili cümlelerin hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez Ülkeleri ise özellikle stratejik önemde olan bu bölgenin kimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin en temel iç dinamiklerini oluşturuyor. Kısacası Ortadoğu'yu tanıyarak Körfez'i tanıyor.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

“Hanieh’nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez’in gerçek özünü kendisidir ve şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalistlik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500’ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu ve – Arab Studies Journal

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb

"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - A

Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C
rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Ülşlararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21.
RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması;Küresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve Ortadoğu Ortadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki Etki Ürdün, Mısır ve Lübnan'da alar

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statü kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak ligini sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak önüne atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylemler k'ın makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesiyle her şey eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kıymetli rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketlenme ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri ile birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölgeye

eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu. Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekrumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mencilere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birincini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşr'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin hrlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübare eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir (Arka Kapaktan)

"Hanieh'nin bir ilke imza attığı kitabı, Körfez Arap devletlerini dünya ekonomisindeki anomaliler olarak görmememiz erkezi rolü hesaba katılmadan anlatılamayacağını ileri sürüyor: küresel ekonomi Körfez'in gerçek özünün kendisidir v şmektedir. Kitap aynı zamanda yerel ve bölgesel ölçekte sermaye birikiminin ve Körfez sermayesi ile dünya kapitalist lik bir katkı da sunuyor. Son olarak, kitapta incelenen 500'ün üzerindeki Körfez İşbirliği Konseyi şirketi, mali kurumu v – Arab Studies Journal

"Ortadoğu'daki ayaklanmalar dünyayı sarstı ve bölgeye dönük standart yorumların toptan başarısızlığını gösterdi. Ad ne eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir kitapla bizi donattı. Körfe kün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başka hiçbir yerde olmadığı ka "Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilb "Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaşmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Sav Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken DolaşımınŞaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyu

İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin DesimiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz

Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statü kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim mekanizmaları 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel eylem k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilmesi halkın eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kılmı rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir hareketi ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamiklerini birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bölge eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabistan lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, "sınımı" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak destek ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yitktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şekli rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. S ıleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa mış, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yer onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülmeye başladı.

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bantlarla kaplanmış tırnaklar vardı.

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevirdi. An önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüme koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğini söylemiş ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardikten sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin kızıydı.

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere'de her yıl -sadece Londra'da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basının en çok merak ettiği, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı uluslararası televizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadm Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünürken, annesi onu inceliyordu. Caroline ve Megan'ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri ona odaklanmıştı.

Carver çocuğu göstererek, "Bu da oğlumuz Leigh/" dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. "Ne söyleyeceğini tahmin edebilirsin."

"Bu fotoğraf ne zaman çekildi?"

"Yaklaşık sekiz ay önce."

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Ve ağız, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını bilmiyorlardı. Kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almalı için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

"O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?"

"Evet."

"Herhangi bir değişiklik?"

Carver kafasını salladı. "Hayır."

"O dönemde Megan'ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?"

"Doğru," Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. "Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez."

"Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?"

Caroline, "İki tane," dedi. "Ama ciddi bir şey yoktu."

"Onları hiç gördünüz mü?"

"Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımız ceğimizi umuyoruz."

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline'ın gözlerine baktı, sonra bana.

"Bir tatile ya da Londra'dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?"

Carver kafasını salladı, "Üniversiteyi saymazsak, hayır."

"Peki ya arkadaşları? Onlarla konuştunuz mu?"

"Şahsen hayır. Ortadan kaybolduktan sonra polis haftalarca bunu yaptı."

"Kimse bir şey bilmiyor muymuş?"

"Hayır."

Kalemimi aldım. "Yine de en yakın arkadaşlarının isimlerini ve adreslerini istiyorum. En kötü ihtimalle onları ikinci kez"

Caroline çantasına uzandı. Açıp, içinden ceket cebine bile sığacak kadar küçük, yeşil bir adres defteri çıkardı. Bana uzatı

"Okulu da dahil olmak üzere, ihtiyaç duyacağın tüm adresler orada var," dedi. "Megan'ın defteriydi. Ona Hayat Defter

Başımı sallayarak teşekkür ettim ve defteri aldım. "Polisle ne kadar ilerleme kaydettiğinizi söyleyebilirsiniz?"

"Aslında pek ilerleme denemez. On beş günde bir bize bilgi veriyorlardı," Carver duraksadı, omzunu silkti. Karısına ba detmiştik. Polis, ellerinde işe yarar birkaç ipucu olduğunu söylemişti. Sanırım, umudumuzu arttıran da bu oldu."

"Ellerindeki ipuçlarının ne olduğunu söylemişler miydi?"

"Hayır. Başlangıçta işler onlar için de zordu," Carver, bir an duraksadıktan sonra devam etti. "Biz de bilgi karşılığı o öd aldı. Jamie Hart, bize boş yere umut vermek istemediğini; ekibiyle birlikte, gelen aramaları sınıflandırıp ellerindeki bel i söyledi."

"Soruşturmayı Jamie Hart mı yürütüyordu?"

“Doğru.”

Siparişlerimizi almak için garson geldiğinde, Hart’ın adını not defterime yazıyordum. Adını daha önce de duymuştum. Bir ekibin başındayken; bir defasındaysa eski bir dava için Times dergisinin arşivlerinden çıkardığım bir haber yazısını

“Peki, Hart size geri dönmedi mi?” diye sormak için garsonun gitmesini beklemiştim.

Carver başını iki yana salladı. Diplomatik davranmaya çalışıyordu. “Umduğumuz şekilde değil,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Önce bizi her gün arayıp sorular soruyorlardı. Eve gelip bazı şeyleri alıyorlardı. Ardından, soruşturma başlamasından sonra seyrekleşti. Polis memurları eve gelmeyi bıraktı. Artık duyduğumuz tek şey, söylenecek yeni bir şey olmadığı.” Carver’ın bir şey olsaydı bize söylerlerdi, değil mi?”

“Söylemeleri gerekir.”

Bir süre durdu, sonra eli içeceğine uzandı.

“Megan’ın ortadan kaybolduğu günün tam tarihi ne?”

“3 Nisan, Pazartesi.”

Bugün 19 Ekim. Yüz doksan dokuz gün olmuş ve hâlâ hiçbir haber alamamışlar. Polis, kırk sekiz saat geçmeden önceki gün, kayıp insanlar için son derece kritiktir. Davayı ne kadar uzun süre bekletirseniz, o kadar küçük yüzdelerle oynar. Ya da bir hafta ya da on beş gün sonra bulursunuz. Ama çoğu zaman, ilk kırk sekiz saat içinde yeniden ortaya çıkmıyorlar. Bu yüzden onları bulunmayı beklediği için...

“Onu en son ne zaman görmüşler?”

Carver, “Öğleden sonra üç civarı,” dedi, “Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulda sinin de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş”

“Biyoloji, o günkü son dersi miydi?”

“Evet.”

“Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?”

“Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söylediler.”

“Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?”

Carver başını iki yana sallayarak, “Hayır,” dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart’ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma konusunda hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçarlardı.

Carver, “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu.

“Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan’ın odasına bir göz atmak isterim, o zaman bir şey.”

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

“Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım,” derken, elimi Megan’ın Hayat Defteri’nin üstüne koydum. “Polis her şeyi biliyor.”

“Evet.”

“Bir şey buldular mı?”

Carver omzunu silkti, "Bize geri verdiler."

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, "Sence hayatta olması için bir şans var mı?" diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış her önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, a evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yür r yüzüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıy

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davran aroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere g

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carv de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepec rдум. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gib aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına ba ; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların ta eklendiği kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tar şey, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyü

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan Ivanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacak yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

“Bir sundurmanın altına girelim.” dedi Burkin, “Hadi Alyohin’ e gidelim. Evi çok yakın.”

“Olur. Çok iyi olur.”

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamurlu olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin’ in yaşadığı Sofino’ ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balıkçı gibi birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Ambarların birinde harman savurma makinesi çalışıyor, tozu dumana kalıyordu. Eşikte, kırk yaşlarında, uzun boylu, tıynetken bir adam dikiliyordu. Bu Alyohin’ di. Kirli beyaz bir gömlek giymişti. Bacağında pantolon yerine don, belinde kemece, elinde bir toprak kapkara olmuştu. Ivan İvanoviç’ i görünce memnuniyetini gizlemedi:

“Beyler, lütfen eve geçin; ben de iki dakikaya kadar geliyorum.” dedi.

İki katlı büyükçe bir evdi. Alyohin alt kana işçiler için yapılmış küçük ve kemerli pencereleri olan iki odada kalıyordu. Çamaşırhanesi ve meşin kokusu sinmişti. Kabul odalarını yalnızca misafirler geldiğinde kullanırdı. Ivan İvanoviç ve Burkin’ i bir hizmetçi müddet gözlerini alamadılar. Arkalarından İçeri giren Alyohin:

“Sizi görmekten ne kadar memnun oldum bilemezsiniz beyler.” dedi, “Sizi görmeyi beklemiyordum.” Hizmetçi kıza seslendi.

“Paleguya. Arkadaşları giyebilecekleri bir şeyler getir. Ben de kıyafetlerimi deştireceğim fakat önce banyo yapmalıyım. Sizi beklerim. Bu süre zarfında kıyafetleriniz hazırlanmış olur.”

Güzel Paleguya. zarıfçe havlu ve sabun getirdi. Alyohin hamamın yolunu gösterirken, “Evet.” dedi. “Yıkanmayalı bayağıdır. Ben de yıkanmağa likte inşa ettik Ama bir türlü yıkanmaya fırsat bulamıyorum.”

Basamağa olurdu, saçını ve boynunu sabunlamaya başladı. Etrafındaki sular kahverengiye dönüştü. “Evet. belli oluyor.”

Alyohin vücudunu tekrar sabunlarken utanarak, “Yıkanmayalı bayağı oluyor.” dedi.

Etrafındaki su bu sefer koyu maviye, mürekkep rengine dönüştü. İvan İvanoviç hamamdan çıkıp kendini havuza attı, yüzü suyun ortasına kadar gitti ve daldı, bir dakika sonra başka bir yerden çıktı ve yüzmeye devam etti. “Bana benim babamın ne olduğunu bile bilmiyorsun.” Britta’nın sözcükleri hâlâ buradaydı. Wanja’nın içinin en derininde duruyor ve şimdi bütün günün bütün olayları yeniden kafasında canlanıyordu ve üzerinden gökyüzündeki kara bulutlar gibi geçiyorlardı.

Daha sabahtan her şey ters gitmişti. Wanja uyuyakalmıştı ve Jo, annesi, diğer zamanlara göre daha da telaşlıydı. Birkaç gün önce ölmüştü.

“Hazırlanıyorum ya!” diye kızdı Wanja, Jo dördüncü kez kafasını kapıdan içeriye uzattığında.

Jo sertçe bakıyordu. “On dakika sonra yola çıkıyorum, seninle ya da sensiz.”

“Bana ne.” Wanja gözlerini çevirdi ve elini kotuna uzattı. Ah şu eziyetli okul yolu olmasaydı. Çok uygun fiyata satın aldığı büyük bahçeli eski atölye evi çok seviyordu. Ama uzun okul yolu onu sinir ediyordu. Özellikle de bugünkü gibi otomatik olarak önemli bir randevusunun olduğu günlerde.

“O zaman okula nasıl gideceğini kendin düşüneceksin,” dedi Jo, Wanja on dakika sonra hâlâ hazır olmadığına. Bu sözün öbüsü bekleyip, en az yarım saatlik bir gecikmeyi göze almaktan başka bir çaresi kalmamıştı. Tam da bugün Almanca sınavı başında ve şansı iyi gitmezse, Bayan Gordon onu listeden silebilirdi, disiplinli biriydi.

Bayan Gordon Wanja’nın sınıf öğretmeniydi. Almanca ve biyoloji derslerine giriyordu. O kadar şişmandı ki rahatlıkla ayağına rağmen vücudu o kadar diri, dinç ve güzel hatlıydı ki, onunla dalga geçmek kimsenin aklına dahi gelmiyordu. Bayan Gordon’ un giği kostümleri giyiyordu; kıyafetleri yuvarlak hatlarını hoşça sarıyordu ve hepsi de kendi başına küçük birer sanat eseri.

Jo’ ya göre o harika bir kadındı ve disiplinine rağmen Wanja da onu seviyordu.

“Şanslısın ki Thorsten kendi hikayesini bitirmişti bile,” dedi Bayan Gordon, Wanja dersin bitmesine on dakika kala telaşlı görünürsün var. Ama tam saniyesinde gelmezsen hikâyen hiç okunmadan zayıf alarak çöpe gidecek.”

Wanja onaylayarak başını salladı ve yerine oturdu. İyi ki sorun olmamıştı. Ama sonra üçüncü derste Bay Schönhaupt

“Tebrik ederim Bayan Walters,” dedi ve kaşlarını havaya kaldırdı, bunu kız öğrencilerinden birini sınıfın önünde rezil etme oyununun arasında olduğu beşinci sınıftan beri tartışmasız kesindi.

“Bu, bu dönemin ikinci zayıfı. Ders çalışma kavramının senin için bir anlamı var mı?” Bay Schönhaupt cevabı beklerken Wanja yordu.

“Evet Bay Schönhaupt.” Kelimeler Wanja’nın ağzından zorla çıkıyordu. Bay Schönhaupt alaylı bir şekilde nefes verip arka bacaklarını keseceğim,” diye fısıldadı Britta’ya doğru, ama tekrar tehdit edercesine ona doğru dönünce anında susmuştu. Materyallerin engi, daima yağlı saçlarını et rengi bir mutfak lastiğiyle ince bir kuyruk olarak topluyordu, o da öylece Bay Schönhaupt

“Hatırlıyor musun şampuan şişesini?” diye sordu Wanja okuldan sonra Britta’yla beraber onun evine giderken. Wanja oturdu. Thorsten, sınıfın palyaçosu, bu senenin başında, Bay Schönhaupt tahtaya bir problem yazarken gizlice öğretmene ikama için yazıyordu üzerinde. Bay Schönhaupt arkasını döndüğünde önce ne olduğunu anlamamıştı bile. Sınıfın yarısı

“O suratı asla unutmuyacağım,” dedi Wanja gülerek.

“Ben de sonrasında bütün sınıfın ceza aldığını asla unutmuyacağım.” Britta o zaman çok kızmıştı Thorsten’e. “Sırf o ap

“Aptal biri varsa o da Bay Schönhaupt” dedi Wanja.

Bunu Britta’ya söylemek anlamsızdı. Matematikte en iyi Britta’ydı ve Bay Schönhaupt’un sürekli o iğrenç ve demode “

“Yeni kıyafetlerime hiç bir yorum yapmadın hâlâ.”

Britta durdu. Poz verdi ve tahrik eden bakışlarla ona baktı.

Wanja iç çekti. “Of Britta. Sana daha kaç kere söyleyeceğim bunların beni hiç ilgilendirmediğini?”

“Babişim hafta sonu beni alışverişe götürdü.” Britta Wanja’nın söylediğini duymazlıktan geldi ve elini iri, pembe çiçekli bir şekilde neyi nerede denediğini ve sonunda kaç paraya aldığını anlattı. Wanja anahtarlığını işaret parmağına dolaştırırsa, ne kadar süre o nefret ettiği matematik ödevinin başında oturacağını düşünüyordu. Daha birinci sınıftan beri Wanja ne gidiyordu. Böylece hem Jo kendini iyi hissediyordu hem de Wanja yalnız kalmıyordu. Yıllar içinde Britta’yla arkadaşlığı istiyordu. İkisinin de paylaşacak pek bir şeylerinin olmadığını itiraf etmeleri gerekirdi.

“Hey, sen beni dinliyor musun?” Evlerine yaklaştıklarında Britta Wanja’ya bir el şakası yaptı ve bu şakayla Wanja’nın ar

“Kahretsin, dikkat etsene!” Öfkeyle Wanja yere eğilmişti. Artık çok geçti. Anahtarlık anahtarlarla beraber ızgaranın içine

“Eh, bunu unut artık.” dedi Britta.

Wanja inledi. Bu, bu sene ikinci anahtardı, Jo çıldıracaktı. Asık bir suratla Britta’nın peşinden, taşlı yoldan açık mavi, mavi i kapıda bekliyordu bile. “Nihâyet geldiniz! Hadi, hadi, yemekler soğuyor!”

Holde Wanja’nın suratına kızarmış ciğer kokusu çarptı. Derinden tiksindiği tek et türü ciğerdi. Herkes masaya oturmuştu ama Wanja amıştı ki, Wanja yemeden bırakmaya cesaret edemiyordu. Taş gibi bir suratla, zorla et parçalarını çiğniyor, çaktırmadığı Britta uzun uzun pekiyiyle verdiği matematik sınavından bahsediyordu.

“İşte benim kızım,” dedi Britta’nın babası. Pantolonunun cebinden cüzdanını çıkardı ve yepyeni bir yirmi Euro’yu masaya koydu. Görünüşünden bile tartışmasız belliydi. İri mavi gözleri, parlak sarı saçları ve bembeyaz tamamen düzgün dişleriyle Britta’nın yakışıklı adam dediklerindendi. Wanja için kendisi de kızı gibi biraz fazla düzgündü.

“Sağol baba,” dedi Britta, yirmilik tabağının önüne vardığında. Bu arada da kız kardeşi Alina’ya kazanmışçasına bir bakış atan tek oydu ve dünyaya geldiğinden beri ablasının gölgesinde duruyordu.

"Aptal inek," dedi Alina kısık sesle ve Wanja gülmemek için kendini zor tutuyordu.

Tatlı olarak greyfurt sorbesi vardı.

"Donmuş zürafa pipisine benziyor," dedi Alina kendi porsiyonunu görünce ve bu söylediğiyle ilk defa babasının dikka fkeyle "Hadi hem-men!" dedi. Alina mutfaktan çıkarken Britta gülüyordu, Bayan Sander iç çekiyordu ve Wanja evde ol

"Küçük yağ tulumu ancak sinir bozar," dedi Britta, yemekten sonra Wanja'yla beraber derslerinin başına oturduklarını yor. Ben de onun yerinde olsam kıskanırdım. Sana para veriliyor, o ise mutfaktan kovuluyor."

Britta saçının bir telini parmaklarının arasında tutuyor ve alnını buruşturarak ucunu inceliyordu. "Onun söylediklerine biyesiz konuşmaları için ödüllendirsin mi?" "Terbiyesiz konuşmaları" kavramını Britta babasından almıştı; aynı şekilde ğı gibiydi.

"Ah, yapma." Wanja gözlerini yuvarladı. "Onu köpek gibi cezalandırmak zorunda değil ki. Zürafa pipisi bi' kere çok kon

Etken buydu. Britta hızla kafasını Wanja'ya çevirdi.

"Bana benim babamın nasıl olması gerektiğini anlatma," dedi kışkırtıcı bir sesle. "Sen daha seninkinin nasıl görüldüğü

Bu kelimelerden sonra Wanja gözlerini Britta'ya dikerek bir süre öylece hareketsiz oturdu. Gözlerinin arkasında bir şe iyordu, sanki az önce ağzından kaçırdığı kelimeleri geri toplamak istercesine. Bunun için artık çok geçti. Hiç bir şey sö i.

Birden dışarıda yoğun bir yağmur yağmaya başlamıştı ve soğuk, tamamen bahara uymayan bir rüzgâr esiyordu kulak önüş yolu onun işine geliyordu. Okul çantasını sırtına taktı ve yürümeye başladı. Yağmur yüzüne çarpıyordu ve o and nja kendinden kaçmak istercesine koşuyordu. Britta'nın oturduğu semtin küçük ara sokaklarından kavşağa doğru, on den, Fast-Food-restoranlardan, mobilyacılar ve kocaman bebek eşyaları satan mağazanın yanından geçip kendi e rı burada genelde koşuya çıkanlar oluyordu, öğleden sonraları da yaşlı bayanlar köpeklerini gezdiriyorlardı ve hafta s olu Wanja'ya kalmıştı. Yoldan saptı. Yağmur ağaçların yapraklarına vuruyordu ve Wanja'nın ayakları ona ritim tutuyor un üzerinden, dalları çatırdatarak ve su birikintilerine basarak. Bir yerlerden kuş sesleri geliyordu.

Wanja biraz soluklanmak için son tepenin önünde durduğunda, önüne siyah bir şey uçuverdi. Wanja eğildi ve nefes n yordu; epeydir bu kadar hızlı ve dayanıklı koşmamıştı. Şimdi tam ayaklarının önünde duran siyah şey büyük bir kuş tı aklarıyla üzerinden geçti. Pürüzsüz, parlak yüzeyi ona sıcak ve yumuşak gelmişti, ama garip bir şekilde tüy kupkuruy kafasını kaldırdı ve alnını buruşturdu. Yağmur dinmiş gibiydi. Yeşil parlayan ağaç uçlarının aralarından güneş ışıkları v ktu. Kafasını şaşkınlıkla sallayarak tüyü kot ceketinin cebine soktu ve koşmaya devam etti. Anahtarının ızgaraya düştü

Şansına Jo'nun camı açıktı. Gerçi odası birinci kattaydı ama Wanja önünde duran elma ağacına çıkıp içeri girebiliyordu mın kenarına atladı. Başarmıştı.

Mutfakta daha kahvaltı bulaşıkları duruyordu. İçmeye bir şeyler ararken masanın üzerinde duran portakal suyu şişes rcık saçlarından, kollarından ve pantolonun paçalarından akan yağmur suları yerde küçük bir göle dönüşmüştü bile.

"Brrrrrh." Mutfak kapısı açıldı ve Schröder şişman kırmızı göbeğini mutfaktan içeriye soktu.

"Hey şişko, sende mi susadın?" Wanja kedisini kucağına alınca onun çıkardığı sesler de iki katına çıktı. Schröder garip tembel ve endişelendirecek kadar iyi niyetliydi.

Wanja küçükken onunla düpedüz sirk gösterileri yapıyordu. Arka taklalar, havada çevirmeler, iki bacağının üzerinde n r kaç hareketti.

"Yazık hayvana," diye kızıyordu Jo, ama Schröder'in Wanja'ya olan sevgisi bütün bu denemelere rağmen hep aynı yoğ batik yetenekleri tükenmişti. Ama o Wanja için hem ayıcığı, hem arkadaşı hem de kardeşi yerine geçen bir varlıktı. Isl nine sürüyordu.

"İn bakalım, seni matkap." Wanja Schröder'in kabına su doldurmuştu ve kahvaltı bulaşıklarını toplamaya başlamıştı.

Jo ajanstan döndüğünde saat sekizi geçiyordu.

“Yoğun bir gündü,” diye ofladığını duydu Wanja. Jo mutfağa girdi, saçından tokasını çıkardı, parmaklarıyla kalın kıvrımlı r suyu bastığını fark etti. “Kahretsin, kaç kere...”

“Tamam tamam, sakın ol.” Wanja bezi eline almıştı bile. Jo alışverişleri masaya bıraktı. Tost ekmeği, salam, yumurta, b

“Fazlasına bugün zamanım olmadı.”

Yemek suskun geçti ve bittiğinde Jo hemen kalktı.

“Ben biraz koltuğa uzanıyorum. Sen mutfağı hallet, olur mu?”

Wanja onayladı. Direnmenin faydası yoktu. Bu ruh halinde Jo ile tartışılmazdı. Herhalde yine patronuyla stres yaşamı onra geliyordu.

“Televizyonda güzel bir şey var mı?” Wanja mutfakta işini bitirmişti ve oturma odasının kapısında duruyordu. Cevap o

“Bugün anahtarımı kaybettim,” dedi Wanja.

“Himm.” Jo ağzını şapırdattı, arkasını döndü ve horlamaya devam etti.

Orman geceleri o kadar sessiz olabiliyordu ki, insan sessizliği kendine özgü, tamamen oraya ait bir ses olarak duyduğ desine dikmişti. Camı biraz açıktı, gecenin o serin, yağmurla temizlenmiş havası odasına esiyordu ve ince perdesini b cunda uyuyordu ve rüyasında huzurlu sesler çıkarıyordu.

Wanja odasının ışığını açmamıştı. Havanın nasıl yavaşça karanlığa dönüştüğünü izlemişti ve bir ara Jo’nun merdivenle

Bu tümüyle olumsuz geçen günü bir kez daha aklından geçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran ç hep olduğu gibi, bu saat onun en etkili uykusu ilacıydı.

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat ge rdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz s bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja’nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki d göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00’dı ve böylece eskiyi silen ve Britt bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl görüldüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın ö saçları şüphesiz Jo’ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja’nın gözleri iri ve yuva ğunda gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo’ dığı zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja’nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da ıydı.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. “Neredeyse” aslında “hiç”ten daha kötü sayılırdı çünkü o “ne hep olumsuz olan şeylerdi.

“Aynı baban gibi,” diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman–Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık h yalarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona “Aynı baban gibi,” diyordu. Babasıyla ilgili c ı ve akademik literatürü domine eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen nif çelişkileriyle ilgili mümkün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başk Albo

“Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişik olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşil e geçmesinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez r teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel.”- Gilb “Adam Hanieh’in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus’ta patlak veren Arap halk hareketler nleyenden çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği ne odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor.” – A

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirm BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf C rasılaştırmasıMaliye ve UluslararasılaşmaUluslararasılaşma ve Khaleeji SermayesiSınıfın Mekansal YapılanmasıKörfezin

Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası“Altın Çağ”Üretimin Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu’da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez’deki Mekânsal SabitleyiciKörfez’deki Kapitalist Sınıflar
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21.
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK’in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizmi
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi’nin OluşumuÜretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi’nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu’daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan’da Sınıflar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez’deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi’nin Des
imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010’da Tunus’ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu’yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat
kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k’in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek’in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve “başkaldırmak” anlamına gelen intifada kelimesiyle kı
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır’da da sabık diktatör Mübarek’in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah’ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek’in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek’in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler
aya başladılar. Dil olarak Mübarek’e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan,
sinimi” laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri “barışçı protesto ve
e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır’a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest
ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y
ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek
rumcunun yaptığı gibi, Mısır’daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M
encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitç
ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci
ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı
riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaş
r’da ve bir bütün olarak Ortadoğu’daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analiz
rlığını koruduğunu ve eş zamanlı olarak da ‘sınıf mücadelesi’ kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s
ağını ortaya koymaktadır.Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır’daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay
Ortadoğu’da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu’daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır’ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına ‘ekonomik’ v
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir.Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim
i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin e
şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.
Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista
lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle
elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.
Adam Hanieh (yazar) Filistin’li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya’da doğup, İngiltere’de
stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme
rin tümü birleşince ortaya Körfez’in ve Ortadoğu’nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.
Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s
atlice söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir
eçirdikten sonra, yan döndü ve komodinin üzerinde duran çalar saatine dikti gözlerini. Uyuyamadığı her seferde böy

Bu turuncu, şirin alet en az yirmi yıllık vardı ve saatin içindeki bir ışıkla aydınlanan beyaz sayıları, gösterdikleri saat gerilerdi. Bunu yaparken de hafif bir tık sesi çıkarıyorlardı. Mesela saat şimdi olduğu gibi 23:48 ise, bir dakika sonra sekiz sayıları bölüyordu, kol saatinin göstergesi ise zamanı sonsuz gibi yansıtıyordu. Wanja'nın en sevdiği anlar, çalar saatindeki dinamik göstermeleriydi. On iki dakika sonra yine olacaktı bu. On iki dakika sonra saat 00:00'dı ve böylece eskiyi silen ve Britanyalı bir gün başlayacaktı. Sen daha seninkinin nasıl göründüğünü bile bilmiyorsun.

Wanja gözlerini yumdu ve sayısız defa denediği gibi yine babasını kafasında canlandırmaya çalıştı. Kaç defa aynanın örneği saçları şüphesiz Jo'ya çekmişti, göz rengi de öyle ama gözlerinin şekli tamamen farklıydı. Wanja'nın gözleri iri ve yuvarlak. Şimdi gözlerinin yeşilinde minicik açık kahverengi renk pırıltıları olurdu, sanki birisi üzerine fırçayla sıçratmış gibi. Jo'nun gözleri olduğu zaman bir ton koyulaşırlardı. Wanja'nın yumuşak, sorunsuzca üst dudağına kadar bastırılabilen dolgun burnu da babasınınkiydi.

Babası hakkında Wanja neredeyse hiçbir şey bilmiyordu. "Neredeyse" aslında "hiç"ten daha kötü sayılırdı çünkü o "neredeyse" hep olumsuz olan şeylerdi.

"Aynı baban gibi," diyordu Wanja son lokmayı tabağında bıraktığı zaman-Wanja tabii inadına bunu çoktan alışkanlık haline getirmişti. Yollarını ortalıkta bıraktığında ya da yalan söylediğinde de anneannesi ona "Aynı baban gibi," diyordu. Babasıyla ilgili cinsiyet ve akademik literatürü domine eden Arap devletlerinin en geçerli stereotiplerini dağıtmak için sabırsızlıkla beklenen bir sınıf çelişkileriyle ilgili mümkün olan en keskin analiz. Kitap, bu devletlerin olası ekonomik ve politik yörüngelerini başkalarıyla karşılaştırıyor. Albo

"Adam Hanieh, iktisadi işlevleri kadar bu role ilişkin olan siyasi-askeri statülerini değerlendirerek Körfez Arap monarşilerinin geleceğinin yollarını araştırmaktadır. Muazzam bir devrimci dalga tarafından derinden sarsılan bir bölgede Körfez monarşileri teyid ettiği bir zamanda, eleştirel perspektifle donanmış bu dikkat çekici bilimsel çalışma gerçekten çok güncel."- Gilbert
"Adam Hanieh'in 2008 krizi üzerine analizlerini izleyen biri birkaç yıl sonra Tunus'ta patlak veren Arap halk hareketleri bağlamından çok konuşanın bulunduğu ülkemizde, gelişmelere sınıf merceğinden bakmak isteyenlerin başvurabileceği bir kaynak. Bu odaklanan elinizdeki bu kitap da uluslararası alanda olduğu gibi ülkemizde de önemli bir boşluğu dolduruyor." - Aysel

İçindekilerTablolar ListesiÖnsözTürkçe Baskıya ÖnsözYeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
BoyutBu Bir Karşı Devrim Momenti mi?Eşitsiz Gelişim, Kriz ve KörfezSonuç: Gelecekteki Yörüngeler
Bölüm 1: Körfez Arap Ülkelerinde Yaklaşan Sınıf OluşumuSömürgecilik ve Körfez Ülkelerinin KökeniKörfezdeki Sınıf Çelişkileri
Bölüm 2: Savaş Sonrası Kapitalizmin Ekonomi Politikası ve Körfezin İnşası"Altın Çağ"Üretim Genişlemesi ve Uluslararası
n Çağın SonuKörfez, Finansallaşma ve ABD İktidarıNeoliberalizm ve GüneyOrtadoğu'da ABD İktidarıBirinci Körfez Savaşı
Bölüm 3: Körfez İşbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez'deki Mekânsal SabitleyiciKörfez'deki Kapitalist Sınıfların
n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç
Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Borç21. Yüzyıl
RekabetPetro-dolarların Yeniden CanlanmasıKüresel Dengesizlikler ve KİK'in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalizm
Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi'nin OluşumuÜretken Dolaşımın İnşaat ve Mühürleşme Faaliyetleriİmalat SektörüALÜMİNYUM
İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Sermayesi'nin Genel Yapısı ve Temel Özellikleri
Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu'daki Sınıf Oluşumunun Üzerindeki EtkiÜrdün, Mısır ve Lübnan'da Sınıf
alar
Bölüm 7: Gelecekteki Yörüngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez'deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi'nin Devrimci
imiGelişimin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?
EklerEk A. Khaleeji Sermaye Şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez İşbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDizinde
Türkçe Baskıya Önsöz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez Ülkelerinin Rolünü Değerlendirmek
Aralık 2010'da Tunus'ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu'yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal statüde
kırılma anı olarak bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak
lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olarak
ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me
2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel
k'in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek'in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme
eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve "başkaldırmak" anlamına gelen intifada kelimesiyle kı
rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır'da da sabık diktatör Mübarek'in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har
ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri
birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin bö
eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah'ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis
lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu da
a koyar biçimde Mübarek'in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek'in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler

aya başladılar. Dil olarak Mübarek'e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi" laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri "barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır'a bir dost ülke ve bir ortak olarak desteklenen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi yktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır'daki dönüşüme dönük Batı ülkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he rliğini koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:

2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik' v hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmal ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Ortadoğu hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek iç içe geçtiğim i petrol ve bu kaynaktan edindikleri devasa sermaye birikimleriyle Ortadoğu'da egemen politikalarının gelişmesinin e şmeleri anlamının başlıca yolu Körfez ülkelerini anlamaktan geçiyor.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabista lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin'li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya'da doğup, İngiltere'de stin ve Körfez ülkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez'in ve Ortadoğu'nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da s atlıca söyleyen titiz bir çalışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir eken bir ülkedir. Bu topraklarda birçok medeniyetin izleri bulunmaktadır. Hititler, Persler, Roma İmparatorluğu, Bizan r burada hüküm sürmüştür.

Ülkenin başkenti Ankara'dır ve en büyük şehri İstanbul'dur. İstanbul, tarihi ve kültürel zenginlikleriyle ünlüdür. Ayaso emli turistik yerleri barındırmaktadır.

Türkiye, doğal güzellikleriyle de öne çıkmaktadır. Kapadokya'nın peri bacaları, Pamukkale'nin beyaz traverten terasla tik bölgeler turistlerin ilgisini çekmektedir.

Ülke, zengin ve çeşitli mutfağıyla da ünlüdür. Kebaplar, baklavalara, börekler, çorbalar ve meze çeşitleri Türk mutfağın bir parçasıdır.

Türkiye, birçok spor dalında başarılı sporcular yetiştirmektedir. Futbol, basketbol, voleybol ve güreş gibi sporlar Türk e kaplıcalar da ülkenin sağlık turizmi açısından popüler olduğu alanlardandır.

Türkiye, hem modern hem de geleneksel kültürün bir arada olduğu bir ülkedir. Zengin tarihi mirası, doğal güzellikleri nlarca turisti ağırlamaktadır. başkenti Ankara'dır ve en büyük şehri İstanbul'dur. İstanbul, tarihi ve kültürel zenginlikle tanahmet Camii gibi önemli turistik yerleri barındırmaktadır.

Türkiye, doğal güzellikleriyle de öne çıkmaktadır. Kapadokya'nın peri bacaları, Pamukkale'nin beyaz traverten terasla tik bölgeler turistlerin ilgisini çekmektedir.

Ülke, zengin ve çeşitli mutfağıyla da ünlüdür. Kebaplar, baklavalara, börekler, çorbalar ve meze çeşitleri Türk mutfağın bir parçasıdır.

Türkiye, birçok spor dalında başarılı sporcular yetiştirmektedir. Futbol, basketbol, voleybol ve güreş gibi sporlar Türk e kaplıcalar da ülkenin sağlık turizmi açısından popüler olduğu alanlardandır.

Türkiye, hem modern hem de geleneksel kültürün bir arada olduğu bir ülkedir. Zengin tarihi mirası, doğal güzellikleri nlarca turisti ağırlamaktadır. desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak Mübarek rejimine ve onun Mısır halkına yapmış

a çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe bir “demokrasi” sorunu çerçevesine hapı. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birincil talep olarak sözde “siyasal özgürlük” sorunu tutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı alanmış gibi ele alınan ‘siyaset’ ve ‘ekonomi’ a parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşadığı bir meşruiyet krizini değil kapitalizmin me biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin her türlü toplumsal dönüşümü anlamının temel sınıf mücadelesi’ kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını sürekli olarak yerle bir eden bir dizi farklı ifade a rışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Mübarek’in makamını terk etmesi talebi etrafında a iasında değilim. Bu protestolar Mısır’daki st sınıfları da içeren bir dizi geniş çaplı sosyal tabakayı bünyesine aldı ve re stoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevayı görmemizi engellemektedir. Eylemlerin genel la derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır: 1) Küresel ekonomik kriz ve neoliberalizmin Mısır bağlamında Mısır’ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına ‘ekonomik’ veya ‘siyasal’ içerikli değildir ve öncelikle Mısır’da in çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konulardan bağımsız düşünülemez ve işte bu nedenle inıf mücadelesi dinamikleriyle i içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanmalarını en iyi şekilde anlamak için sınıf ekonom u hem çok yakın hem de politik etkileri açısından giderek i içe geçtiğimiz bir coğrafya. Körfez lkeleri ise özellikle str sermaye birikimleriyle Ortadoğu’da egemen politikalarının gelişmesinin en temel i dinamiklerini oluşturuyor. Kısaca rini anlamaktan geçiyor.

Körfez işbirliği Konseyi lkeleri, petrol zengini altı Arap monarşisinin -Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan lindeki sermaye birikimiyle önemli uluslar arası roller edinmekte, sermayenin malileşme ve uluslararasılaşma süreçle elişmelerine doğrudan müdahale etmektedir.

Adam Hanieh (yazar) Filistin’li göçmen bir babanın ve Avustralyalı bir annenin oğlu. Avustralya’da doğup, İngiltere’de stin ve Körfez lkelerinde geçirmiş... Kısacası bu coğrafyanın hem çok içinde ama aynı zamanda dışarıdan bakabilme rin tümü birleşince ortaya Körfez’in ve Ortadoğu’nun dinamiklerini gerçekten iyi analiz eden bir eser çıkmış.

Eser uluslararası gelişmeleri derinden kavrayarak, bölge dinamiklerini sadece iktisadi açıdan değil politik açıdan da sa atlice söyleyen titiz bir alışma. Bölgenin anlaşılması açısından zengin verileri ve doyurucu çözümleri içeren temel bir eken bir ülkedir. Bu top “Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

Bölüm 3: Körfez işbirliği Konseyinde Kapitalizmin GelişimiKörfez’deki Mekânsal SabitleyiciKörfez’deki Kapitalist Sınıfla n SanayilerTarımcılıkMeta DolaşımıAskeri İthalatlarFinansal DolaşımSonuç

Bölüm 4: Tek Bir Küresel Ekonomiye Doğru: 1991-2008Uluslararasılaşmadaki Yeni HiyerarşilerFinans, Risk ve Bor21

RekabetPetro-dolarların Yeniden Canlanması:Küresel Dengesizlikler ve KİK’in Artı-SermayesiKİK Piyasaları ve Kapitalis

Bölüm 5: Khaleeji Sermayesi’nin Oluşumuüretken Dolaşımİnşaat ve Müteahhitlik Faaliyetleriİmalat SektörüAlüminyum

İK Lojistik ve Kargo Taşımacılığı SektörüKİK Perakende SermayesiBüyük Alışveriş MerkezleriMali DolaşımKİK Hisse Se mayesi’nin Genel Yapısı ve Temel zellikleri

Bölüm 6: Khaleeji Sermayesi ve OrtadoğuOrtadoğu’daki Sınıf Oluşumunun zerindeki Etkiürdün, Mısır ve Lübnan’da alar

Bölüm 7: Gelecekteki Yrngeler2008 KriziFinansal SonuçlarKrizin Körfez’deki YansımalarıKhaleeji Sermayesi’nin Des imiGelişmenin Gelecekteki İzleriDoğu Asya Yükselişte mi?

EklerEk A. Khaleeji Sermaye şirketler GrubuEk B. En Büyük Körfez işbirliği Konseyi Bankalarının MülkiyetiKaynakçaDiz

Türkçe Baskıya nsz: Yeni Devrimci Dalga ve Körfez lkelerinin Rolünü Değerlendirmek

Aralık 2010’da Tunus’ta başlayan ve çok kısa sürede tüm Ortadoğu’yu saran halk ayaklanmaları bölgedeki siyasal stat kırılganlığını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Uzun süredir gizli polis teşkilatı (muhaberat) ve kendilerine bağlı sokak lığını sürdüren bu rejimler herhangi bir değişimin imkansız olduğuna dair mevcut olan bariz kötümserliği sürekli olan ını atıp meydanları doldurmaya başlamasıyla birlikte sadece birkaç haftalık kısa bir süreç içerisinde tüm denetim me 2011 tarihinde üç haftadır sürekli olarak devam eden (onlarca insanın öldüğü ve binlercesinin ise yaralandığı) kitlesel k’in makamını terk etmek zorunda kalmasıydı. Mübarek’in defedilmesi tüm dünya çapında kutlandı ve onun devrilme eleri sardı.Bu ayaklanmaların doğası, Arapça bir kelime olan ve “başkaldırmak” anlamına gelen intifada kelimesiyle kı rejiminin yerle bir olmasının hemen ardından Mısır’da da sabık diktatör Mübarek’in devrilmesi hedefiyle sınırlı bir har ölge liderlerinin halk hareketlerine verdiği yanıt yıllardır Ortadoğu bölgesini karakterize eden reel politika dinamikleri birkaç hafta boyunca ABD, Avrupa ve diğer dünya liderlerinin vermiş oldukları kaçamak beyanlar Batılı devletlerin b eği doğrulamıştır. Başta Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Ürdün Kralı Abdullah’ın yanı sıra BAE ve Suudi Arabis lehine yani Mısır halkı aleyhine açıkça destek beyanında bulundular. Ayrıca, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da a koyar biçimde Mübarek’in arkasında durdu.Bununla birlikte Mübarek’in ülke dışına kaçmasının ardından bu liderler aya başladılar. Dil olarak Mübarek’e açık veya pasif destek verme arasında gidip gelen ifadelerle dolu bir konumdan, sinimi” laflarını kullanır bir konuma geçtiler. ABD Başkanı Barack Obama ve diğer devlet sözcüleri “barışçı protesto ve e zaman gerekli görülürse (...) sağlıklı bir demokratik rejime geçiş için (...) Mısır’a bir dost ülke ve bir ortak olarak dest ilen sayısız beyanda, buradaki halk ayaklanmaları ülkede uzun yıllardır süren Mübarek otokrasisine karşı demokrasi y ktası, önceden Mübarek rejimini destekleyen tüm kesimler tarafından artık bıkkınlık verecek kadar tekrarlanacak şek rumcunun yaptığı gibi, Mısır’daki dönüşüme dönük Batı lkelerinin verdiği desteğin, bölgedeki kilit müttefik olarak M encelere on yıllardır verilen destekle açıkça çeliştiğini görmek zor değildir. Bununla birlikte, bu ayaklanmaların basitçe ha açık bir eleştiride bulunmamız gerekiyor. Mısırlı protestocuların öncelikli sorununun Mübarek olduğunu ve birinci ini iddia etmek bu protestoların gerçek boyutunu görememek anlamına gelir. Aksine bu eylemler, genellikle iki farklı

riyle iç içe geçtiği ve aynı mücadelenin bir parçası olduğunu bize göstermektedir. Bu mücadeleler sadece rejimin yaşa-
r'da ve bir bütün olarak Ortadoğu'daki gelişme biçimine dönük bir tavrın da ifadesidir. Bu eylemler sınıfsal analizin he-
rlüğünü koruduğunu ve eş zamanlı olarak da 'sınıf mücadelesi' kavramının her türlü indirgemeci ekonomi yorumlarını s-
ağını ortaya koymaktadır. Herhangi bir kafa karışıklığını önlemek gerekirse, Mısırlı protestocuların temel olarak Müba-
eylemlerin çok sınıflı yapısının inkârı iddiasında değilim. Bu protestolar Mısır'daki üst sınıfları da içeren bir dizi geniş
öncelikli talep konumundaydı. Fakat bu protestoların yüzeydeki yansımalarına yoğunlaşmak içerdikleri asıl muhtevay-
Ortadoğu'da yaşadığı geniş kapsamlı sorunlarla derinden bağlantılıydı. Bu sorunların başında şunlar yer almaktadır:
2) Ortadoğu'daki ABD hegemonyasının sürmesi bağlamında Mısır'ın üstlendiği rol. Bu konular tek başına 'ekonomik'
hakim olduğu ve Mısır devletinin en çok kimin çıkarına hareket ettiğiyle ilgilidir. Mübarek rejiminin yapısı bu konular-
e karşı verilen mücadele kaçınılmaz olarak sınıf mücadelesi dinamikleriyle iç içe geçmiştir. Buradaki halk ayaklanma-
ok boyutlu yapısını kavramak gerekir. Thames Meydanı'ndaki Boneacres isimli restoranda buluştuk. Arka taraftaki ma-
de, dışarıda sıra olmuş – göz filmi için bekleyen – insanlara bakıyordu, önce kadın kafasını kaldırdı: Caroline Carver. A-
Makyajı da biraz akmişti. İnce yapılı, iyi giyimli bir kadındı. Kırklı yaşlarının ortalarında olsa da yaşını göstermiyordu. Y-
kalın çizgiler vardı. Sanki bir cerrahın bıçağıyla çizilmişlerdi. Yanlarına yaklaştığımda gülümsedi; fakat içten değildi. Sı-
yleydi. Çocukları bulunamadıkça, hayatları donar kalırdı.

Kadın masadan kalktı, el sıkıştık. Ardından yeniden kocasının yanına oturdu: James Carver. İri yarı, insan azmanı bir a-
avucunun içinde kaybolmuştu. Caroline'ın birkaç gün önceki ilk telefonunda öğrendiklerim dışında, onlar hakkında fa-
mü, eski bir kilisede yaşadıklarını söylemişti. Eşi, on beş yılı aşkın bir süre önce kurduğu inşaat şirketini buradan yön-
in aldıkları isim hakları ve bazı ünlü müşterileri ile şirket, oldukça konforlu bir hayat sürmelerini sağlayabiliyordu.

James bana eşinden daha samimi bir şekilde gülümsedi ve karşısındaki boş olan tarafı işaret etti. Geçip oturdum. Yen-
onlar ödeyeceği için memnun olmuştum.

Carver, "Geldiğin için sağ ol," dedi.

Kafamı salladım. "Burası güzel bir yere benziyor," dedim.

Daha önce bunu hiç düşünmemiş gibi ikisi de etrafına bakındı. Carver gülümsedi. Caroline gözlerini hızla menüye ge-

Carver, "Buraya evlenmeden önce gelirdik," dedi. "Sadece biftek ve deniz ürünlerinin satıldığı eski zamanlarda..." Gülü-

"Caroline bana eskiden gazeteci olduğunu söyledi."

"Bir zamanlar..."

"İlginç bir iş olmalı."

"Evet. Eğlenceliydi."

Bakışlarını sol elime çevirdi. İki tırnağım kırılmış ve içine çökmüştü. Ortalarında, bir daha asla iyileşmeyecek, beyaz bi-

"Bunlar savaş yaralarının mı?"

Tırnaklarıma baktım. "Hayır. Bunlar çok yeni oldu."

"Peki, neden işi bıraktın?"

Önce James'e ardından Caroline'a baktım. "Eşim ölüyordu..."

Tam bir muhabbet tıkacı... İkisi de rahatsızlık duyup masada kıpırdanmaya başladı. Caroline bakışlarını masaya çevir-
an önce elini cebine sokarak bir fotoğraf çıkardı. Gözlerine hüznün çökmüştü. Ardından resmi çevirip önüne koydu.

"Bu Megan," dedi.

Caroline ilk aradığında ona ofisimin adresini vermiştim; fakat gelip beni görmek, kızının geri dönmek üzere gittiğin-
er ve zaman konusunda bir anlaşmaya vardıkdan sonra, bana biraz Megan'dan bahsetti: İyi bir kız, çekirdek bir ailenin

Yaklaşık yedi aydır kayıp.

İngiltere’de her yıl -sadece Londra’da otuz bin kişi olmak üzere- yaklaşık iki yüz bin insan kayboluyor fakat basın en eveynli, orta sınıf ailelerin kızı olduğunu yönünde. Megan ortadan ilk kaybolduğu sıralarda yerel, ulusal ve hatta bazı levizyon kanalında haftalarca, evlerinin önünden manşetten sunulan görüntüler yayınlanmıştı birbiri ardına. Kamera vakasına benzer vakalar için koydukları bir de isim vardı: KBKS.

Kayıp Beyaz Kadın Sendromu.

Bana uzattıkları fotoğrafta Megan, annesi ile birlikte bir kumsalda oturuyordu. Küçük taşlardan benek benek görünüyordu. Caroline ve Megan’ın arkasında, muhtemelen dört yaşlarında, oyun oynayan bir erkek çocuğu vardı. Gözleri

Carver çocuğu göstererek, “Bu da oğlumuz Leigh/” dedi.

Bana baktı. Ne düşündüğümü anlayabiliyordu: Çocuklarının arasında, on üç yaş fark vardı. “Ne söyleyeceğini tahmin

“Bu fotoğraf ne zaman çekildi?”

“Yaklaşık sekiz ay önce.”

“Megan kaybolmadan hemen önce?”

“Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida’daydık.”

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Vaziyetinde, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını düşünürken, kızlardan geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan hızlanarak devam etmek için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?”

“Doğru,” Caroline sert bir şekilde yanıt vermişti.

Carver eşine baktı, ardından elini tuttu. “Bize bahsettiği biri yoktu. Bu, olmadığı anlamına gelmez.”

“Daha önce hiç erkek arkadaşı olmuş muydu?”

Caroline, “İki tane,” dedi. “Ama ciddi bir şey yoktu.”

“Onları hiç gördünüz mü?”

“Çok kısa. Sonunda eve birkaç dakikadan daha uzun süreliğine birini getirirse, gerçek bir ilişkisi olduğunu anlayacağımızdır. Bizi umuyoruz.”

Bir süre sustum. Carver masada hareketlenip kolunu eşinin omzuna attı. Önce Caroline’ın gözlerine baktı, sonra bana.

“Bir tatile ya da Londra’dan ayrılmaya ihtiyaç duyduğunu söylemiş miydi hiç?”

"Onu en son ne zaman görmüşler?"

Carver, "Öğleden sonra üç civarı," dedi, "Öğle yemeğinden sonraki ilk dersine girmiş ama sonraki derste yokmuş. Okulunun de biyoloji dersi varmış. Fakat Megan gelmemiş"

"Biyoloji, o günkü son dersi miydi?"

"Evet."

"Okulda kapalı devre kamera sistemi var mı?"

"Evet, ama kayıt süresi çok kısıtlı. Jamie, tüm kameraları kontrol ettiklerini fakat hiçbirinden bir şey çıkmadığını söyledi."

"Bana geleceğinizi ona söylediniz mi?"

Carver başını iki yana sallayarak, "Hayır," dedi.

Böylesi daha iyiydi. En iyi yaklaşım, Hart'ı hazırlıksız yakalamaktı. Polisler haliyle, yabancıların ayaklarının üstüne basma karışmasından hoşlanmazdı. Kokumu alırlarsa asla açık vermezlerdi. Daha ben yanına bile yaklaşmadan, tren kaçardı."

Carver, "Peki şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Bir süre, alışık olduğunuz şeyler olacak. Gelip sizinle evinizde görüşmek ve Megan'ın odasına bir göz atmak isterim, o da bir şey."

İkisi de kafalarını sallayarak onayladı.

"Ondan sonra, bunun üzerinden işe koyulacağım," derken, elimi Megan'ın Hayat Defteri'nin üstüne koydum. "Polis her şeyi biliyor."

"Evet."

"Bir şey buldular mı?"

Carver omzunu silkti, "Bize geri verdiler."

Bu da hayır demek oluyordu. Birkaç dakika sonra garson yemeklerimizle birlikte geri döndü.

Caroline, garson gittikten sonra, "Sence hayatta olması için bir şans var mı?" diye sordu.

İkimiz de ona baktık. Carver gövdesini çevirmiş, oturduğu yerde eşine doğru dönmüştü. Bu soruyla hem şaşırmış hem de önce bu soruyu kimseye sormamıştı. Belki de Carver cevabı bilmek istemiyordu.

Önce Caroline'a, sonra Carver'a, ardından tekrar Caroline'a baktım.

"Her zaman bir şans vardır."

"Evet," dedi Caroline, "Ama sen hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

Başımı önüme eğip yemeğime, parçalara ayrılmış istakoza baktım. Gözlerimin bana ihanet etmesini istemiyordum, ama evabı görmüş olmalıydı. Çünkü yavaşça kafasını salladı, ardından ağlamaya başladı.

James Carver elimi sıktı dışarıda. Hemen arkasındaki parlamento binalarını çevreleyen Viktorya kordonu boyunca yürüyordu. Su karanlık ve sisliydi. Sonbahar, sıcak ve bunaltıcı bir yazın ardından nihayet, derin uykusundan uyanıyordu."

"Para konusunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz, bilmiyorum," dedi.

"Bunu yarın konuşuruz."

Kafasını salladı. "Ben buralarda olacağım ama Caroline olmayabilir. Güney Hackney'deki bir okulda bazı işleri var."

"Sorun değil Onu da müsait olduğu zaman bilgilendiririm."

Carver'ın, eşinin arkasından gidişini izledim. Ona yetişince, eline uzandı. Caroline karşılık vermişti fakat soğuk davranışları Caroline sadece omzunu silkip yürümeye devam etti. Westminster rıhtımına yöneldiler. Metro istasyonuna gitmek için baktı. Gerçeği ikinci kez görmüştüm. Konuşmamızda saklı kalmış bir şey, kocasının görüş alanından uzakta bir yere gitti.

Ne olduğunu bulmak zorundaydım.

Saat beş buçuk olduğunda gün kararmaya başlamıştı. Restorandan dönerken ofisime uğradım. O sabah Megan Carver de saat yediyi henüz geçmişti ve ev tamamen karanlıktı. Alarmı kurmadığım için içeri girdiğimde sensörler usulca bip sesleri. Sonundaki yatak odasına girip etrafı dolandım. Eşyalarımı bıraktım, duş aldım ve yatağın kenarına oturup, Derryn'la

Destenin en sonundaki fotoğrafta, San Diego'daki Imperial plajının girişindeydik. 2004 seçimlerini takip etmek üzere. Derryn'dime çekmişim, güneş gözlüklerim yüzümü kapatıyor, sörf yaptığım için saçlarım ıslak. Sörf kıyafetlerinin içinde tepelerim görünürdüm. Yanımda Derryn olduğundan daha kısa kalmıştı. Kendisini makinenin görmediği bir şeyden korumamı ister gibi aç duyduğu adam olmanın nasıl bir his olduğunu hatırlatıyordu.

Resimleri, yeniden yatağın yanındaki komodinin çekmecesine bıraktım ve Derryn'ın hâlâ yerinde duran eşyalarına baktım; fakat daha tapunun üstündeki mürekkep kurumadan, Derryn'ın göğüs kanseri olduğunu öğrenmiştik. Ondan sonra birlikte geçirdiğimiz zaman daha kısaydı. Sabahın erken saatlerinden beri gökyüzü bulutlarla kaplıydı; gri bulutların taçlandığı kapalı günlerden biriydi. Veteriner cerrah İvan İvanoviç ve okul müdürü Burkin yürümekten yorulmuştu, tarla işi, Miroski köyünün yel değirmenleriydi. Köyün sağ arkasında sıra tepeler uzanmaktaydı. Hemen nehrin kenarında ucaksız bir tarla, telgraf direkleri, belirli bir uzaklıktan bakılınca da sürünen bir tırtıla benzeyen tren görünürdü. Güzel

Ilık havalarda hoş ve melankolik görünen doğa. İvan İvanoviç ve Burkin'de tarlalara karşı hayranlık uyandırmıştı. Köyün

Geçen sefer Prokufy'in barakasinda mola verdiğimizde bana hikaye anlatacaksın dedi. Burkin.

"Evet. Sana kardeşim hakkında bir şeyler anlatacaktım."

Ivan İvanoviç hikâyesine başlamadan önce derin bir nefes aldı. piposunu yaktı. Tam hikayecini anlatmaya başlayacakken yağmaya başladı, kesileceğe benzemiyordu. Islanmış köpekler, kuyruklarım bacaklarının arasına kısırmış, hüznle o

"Bir sundurmanın altına girelim." dedi Burkin, "Hadi Alyohin' e gidelim. Evi çok yakın."

"Olur. Çok iyi olur."

Biçilmiş bir tarladan geçerek kestirmeden yola çıktılar. Biraz daha yürüyünce, kavaklar, bahçe ve ambarların kırmızı çamurlu m olan geniş bir alana çıktılar. Burası Alyohin' in yaşadığı Sofino'ydu.

Değirmenin dönerken çıkardığı ses yağmurun sesini bastırıyordu. Arabaların yanında atlar duruyor, başlarına çuval g

Her yer ıslak, çamurlu ve sevimsizdi. Nehir bile suskun ve kasvetli görünüyordu. Ivan İvanoviç ve Burkin çamurda balıkçı ki birbirlerine kızmış iki insan gibi sessizce samanlığa doğru yürüdüler.

Asdh

"Megan kaybolmadan hemen önce?"

"Evet Birlikte geçirdiğimiz son tatilimizdi, Florida'daydık."

Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Vaziyetinde, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyor

"Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın."

İkisi de "tamam" der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını bir kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

"Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim," diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan hızlanmak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi."

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nereden in üzerinden bir kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, ü fakat Caroline hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.”

“O dönemde Megan’ın bir erkek arkadaşı yoktu, doğru mu?” aksaks Megan, babasına çok benziyordu. Gözlerinin yanındaki kıvrımlara kadar neredeyse babasının tıpkısı bir yüzü vardı. Vaziyetinde, alımlı bir genç kızdı. Uzun, sarı saçlarını güzelce toplamıştı. Güneşte bronzlaşmış yanık teni, albenili gösteriyordu.

“Bana, kaybolduğu gün neler olduğunu anlatın.”

İkisi de “tamam” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nerede başlayacağını bir kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.

“Anlatabileceğim çok fazla şey olduğundan emin değilim,” diyebildi nihayet. Sesi başlangıçta durgundu fakat sonradan almak için yeniden okula gittiğimizde, geri gelmedi.”

“O sabah onu bırakırken Megan iyi görünüyor muydu?”

“Evet.”

“Herhangi bir değişiklik?”

Carver kafasını salladı. “Hayır.” der gibi kafasını sallamıştı fakat başlamak için hiçbir hamle yapmamıştı. Bunun nereden in üzerinden bir kez daha geçmenin ve kızlarından geçmiş zamanda bahsetmenin acısının nerede başlayacağını... Yavaş bir hareketle, ü fakat Caroline hikâyeyi onun anlatmasını işaret etti.